

Vlaams
Parlement

vergadering **28**
zittingsjaar 2020-2021

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 21 april 2021

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	7
VERONTSCHULDIGINGEN	7
MOTIE VAN ORDE	
Opheldering over de stand van zaken	7
MOTIE van Anke Van dermeersch, Ilse Malfroot, Immanuel De Reuse, Adeline Blancquaert, Wim Verheyden en Chris Janssens tot onderzoek door het Rekenhof naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het subsidie-instrument – 736 (2020-2021) – Nr. 1	
Voorstel tot aanvulling van de agenda	7
ACTUELE VRAAG van Piet De Bruyn aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de realisatie van nieuwe nationale parken en landschapsparken in Vlaanderen	8
ACTUELE VRAAG van Tinne Rombouts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het ruimtebeslagrisico	
ACTUELE VRAAG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de bouwshift in industrie- en havenzones	12
ACTUELE VRAAG van Lode Ceysens aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de uitrol van de laadinfrastructuur voor elektrische wagens in het kader van de vergroening van de mobiliteit	18
ACTUELE VRAAG van Marino Keulen aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de beveiliging van wegenwerken	23
ACTUELE VRAAG van Stephanie D'Hose aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over testevenementen voor de cultuur- en eventensector	
ACTUELE VRAAG van Elisabeth Meuleman aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de grote nood aan cultuur en testevents, zowel bij de artiesten als bij het publiek	
ACTUELE VRAAG van Katia Segers aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over het heropeningsplan van de EVENT-confederatie	
ACTUELE VRAAG van Jos D'Haese aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over het standpunt van de Vlaamse Regering op het komende Overlegcomité	
ACTUELE VRAAG van Cathy Coudyser aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de testevents	27

ACTUELE VRAAG van Filip Dewinter aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de akkoorden met de economische sectoren inzake de organisatie van nepsollicitaties in de strijd tegen discriminatie	
ACTUELE VRAAG van Orry Van de Wauwer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het akkoord met 33 sectoren over correspondentietesten om discriminatie op de arbeidsmarkt tegen te gaan	
ACTUELE VRAAG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de geplande correspondentietesten	37
ACTUELE VRAAG van Sofie Joosen aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de Vlaamse aanpak van de strijd tegen voedselverspilling	45
ACTUELE VRAAG van Sam Van Rooy aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de interne controle bij de lokale besturen na de onthullingen over het subsidiemisbruik van Let's Go Urban	48
MOTIE van Jos D'Haese, Tom De Meester, Lise Vandecasteele en Kim De Witte tot onderzoek door het Rekenhof naar de toekenning en opvolging van subsidies van de Vlaamse overheid aan Let's Go Urban Academy, A Woman's View, WannaCatch en WannaWork – 738 (2020-2021) – Nr. 1	
Voorstel tot aanvulling van de agenda	52
ACTUELE VRAAG van Maxim Veys aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het protest vanuit het veld tegen het betalend maken van de inburgeringstrajecten	52
ACTUELE VRAAG van Roosmarijn Beckers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de open brief van de kinderartsen en kinder- en jeugdpsychiaters voor een volledige heropening van de scholen	
ACTUELE VRAAG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de stijging van mentale gezondheidsschade bij jongeren vastgesteld door Belgian Pediatric COVID-19 Task Force en hun oproep om direct voltijds contactonderwijs te realiseren	58
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	63
ONTWERP VAN DECREET over de ondersteuning van de professionele kunsten – 677 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 9	
Algemene bespreking	64
Artikelsgewijze bespreking	83
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	83

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Bruno Tobback, Ludwig Vandenhove en Annick Lambrecht over extra voorwaarden voor de ratificatie van het handelsakkoord tussen de EU en Mercosur – 556 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 4 Bespreking	84
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Jeremie Vaneeckhout, Mieke Schauvliege, Gustaaf Pelckmans, Meyrem Almaci en Johan Danen over meer coronaveilig ingerichte publieke buitenruimte – 668 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2 Bespreking	88
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Manuela Van Werde, Joke Schauvliege, Jean-Jacques De Gucht, Sarah Smeyers, Vera Jans en Katja Verheyen over de veiligheid en de erfgoedwaarde van historische liften – 697 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2 Bespreking	92
VASTE NATIONALE CULTUURPACTCOMMISSIE Verkiezing van twee plaatsvervangende leden	95
MOTIE van Anke Van dermeersch, Ilse Malfroot, Immanuel De Reuse, Adeline Blancquaert, Wim Verheyden en Chris Janssens tot onderzoek door het Rekenhof naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het subsidie-instrument – 736 (2020-2021) – Nr. 1	
MOTIE van Jos D'Haese, Tom De Meester, Lise Vandecasteele en Kim De Witte tot onderzoek door het Rekenhof naar de toekenning en opvolging van subsidies van de Vlaamse overheid aan Let's Go Urban Academy, A Woman's View, WannaCatch en WannaWork – 738 (2020-2021) – Nr. 1	
Voorstellen tot aanvulling van de agenda	95
Bespreking	97
ONTWERP VAN DECREET over de ondersteuning van de professionele kunsten – 677 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 9	
Artikelsgewijze stemmingen	108
Hoofdelijke stemming	112
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Manuela Van Werde, Joke Schauvliege, Jean-Jacques De Gucht, Sarah Smeyers, Vera Jans en Katja Verheyen over de veiligheid en de erfgoedwaarde van historische liften – 697 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	112
MOTIE van Anke Van dermeersch, Ilse Malfroot, Immanuel De Reuse, Adeline Blancquaert, Wim Verheyden en Chris Janssens tot onderzoek door het Rekenhof naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het subsidie-instrument – 736 (2020-2021) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	112
MOTIE van Jos D'Haese, Tom De Meester, Lise Vandecasteele en Kim De Witte tot onderzoek door het Rekenhof naar de toekenning en opvolging van subsidies van de Vlaamse overheid aan Let's Go Urban Academy, A Woman's View, WannaCatch en WannaWork – 738 (2020-2021) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	113

MOTIE van Els Robeyns en Annick Lambrecht tot besluit van de op 18 maart 2021 in commissie gehouden interpellatie door Els Robeyns aan minister Lydia Peeters over de vergroening van De Lijn – 702 (2020-2021) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	113
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	113
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	116
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	116

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: mevrouw Liesbeth Homans

– *De vergadering wordt geopend om 14 uur.*

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Collega's, zoals al meer dan een jaar zijn we hier niet met alle 124 parlementsleden aanwezig, maar slechts met 39. Ook wij worden immers verondersteld ons aan de coronamaatregelen te houden.

De ministers Wouter Beke, Matthias Diependaele en Benjamin Dalle zijn verontschuldigd.

MOTIE VAN ORDE

Opheldering over de stand van zaken

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Voorzitter, bij motie van orde zou ik opheldering willen vragen over een van onze collega's, mevrouw El Kaouakibi. Zij is momenteel verwickeld in allerlei fraudeschandalen en is hier al een half jaar afwezig wegens ziekte. Zij is afwezig wegens ziekte terwijl zij wel in blakende gezondheid persconferenties kan geven, terwijl ze wel actief kan zijn op sociale media en zelfs op de vastgoedmarkt. Maar intussen is zij hier in het parlement al een half jaar afwezig. Wie in de privé enige tijd afwezig is wegens ziekte, krijgt een controlearts aan de deur. Wij hebben hier een arts in het parlement. Laten we die naar huize El Kaouakibi sturen. Want ze kan blijkbaar overal actief zijn, behalve hier in het parlement.

Bovendien, wie in de privé enige tijd afwezig is wegens ziekte, verliest een deel van zijn loon. Mevrouw El Kaouakibi behoudt haar volledige wedde. Ik vind dat schaamteloos en totaal onaanvaardbaar. We mogen dat als parlement niet dulden. We mogen dat ten aanzien van de belastingbetaler niet dulden. Vandaar mijn oproep, voorzitter, collega's: laten we als parlement de regels aanpassen, zodat aan deze onverantwoorde scheeftrekking ten opzichte van de privé – aan deze totaal niet te verantwoorden situatie – snel een einde wordt gemaakt, te beginnen met het geval van mevrouw El Kaouakibi. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Collega Janssens, ik kan u misschien wel geruststellen. Ik was sowieso van plan om dit op het Bureau van aanstaande maandag aan te kaarten, samen met nog andere zaken die te maken hebben met collega El Kaouakibi. We laten dat dus op de agenda van het Uitgebreid Bureau van maandag staan.

Het incident is gesloten.

MOTIE van Anke Van dermeersch, Ilse Malfroot, Immanuel De Reuse, Adeline Blancquaert, Wim Verheyden en Chris Janssens tot onderzoek door het Rekenhof naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het subsidie-instrument

– 736 (2020-2021) – Nr. 1

Voorstel tot aanvulling van de agenda

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Voorzitter, met toepassing van artikel 50, punt 1, a), van het reglement doe ik een voorstel tot aanvulling van de agenda met een motie tot onderzoek door het Rekenhof naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het subsidie-instrument.

De voorzitter: U vraagt dus om een aanvulling van de agenda. Is het goed indien we ons daar later over uitspreken? *(Chris Janssens knikt instemmend.)*

Is dat document officieel ingediend bij de diensten? *(Chris Janssens knikt bevestigend.)*

Oké, dat klopt.

Het incident is gesloten.

ACTUELE VRAAG van Piet De Bruyn aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de realisatie van nieuwe nationale parken en landschapsparken in Vlaanderen

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

Piet De Bruyn (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, deze Vlaamse Regering heeft ambitie. Elke Vlaming moet erop vooruitgaan, elke Vlaming moet worden meegenomen in het verhaal dat zoekt naar excellentie. We willen excellent onderwijs, we willen een sterk economisch beleid, we willen een inclusieve samenleving. En die lijn trekken we door, die leggen we ook even hoog wat betreft ons natuurbeleid.

Als ik kijk naar de ambitie van deze minister, dan onthoud ik onder andere – en het is een niet-limitatieve lijst – 10.000 hectare nieuw bos tegen 2030, waarvan we nog 4000 hectare deze legislatuur willen realiseren. Maar dan onthoud ik ook het doorhakken van moeilijke knopen, zoals de Groene Delle, waar natuurbehoud in het gedrang komt. En diezelfde ambitie hebben we ook gisteren en al eerder in het Vlaams regeerakkoord kunnen horen op het ogenblik dat de plannen werden gelanceerd om in Vlaanderen maar liefst drie bijkomende nationale parken, maar ook drie landschapsparken te realiseren. We leggen daarmee de ambitie bijzonder hoog.

En het bijzonder hoog leggen van die ambitie, noopt mij toch ook tot het stellen van de vraag in hoeverre deze hoge ambitie ook kan worden waargemaakt. Want aan de titel 'nationale parken', aan de titel 'landschapsparken' zijn internationale kwaliteitsnormen verbonden, zijn internationale standaarden verbonden.

Mijn vraag aan deze Vlaamse Regering, aan de minister, is: hoe verhoudt úw ambitie zich tot de internationale standaarden die daar worden vooropgesteld? En toch ook wel: hebt u ruimte in Vlaanderen om deze ambitie te realiseren?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega De Bruyn, beste collega's in het parlement, iedereen in Vlaanderen ziet het belang van natuur in. Het is nog eens bewezen met corona. We hebben in Vlaanderen één nationaal park, in de uiteraard mooiste provincie van het land, met name Limburg. Jaarlijks trekken 1,2 miljoen bezoekers, toeristen, daarnaartoe.

We hebben in het regeerakkoord met alle coalitiepartners gezegd dat we de lat hoog zouden leggen, dat we voor drie extra nationale parken zouden gaan en dat we drie landschapsparken zouden oprichten. Waarom zouden we dat doen? Ten eerste om de natuur te beschermen. Als we spreken over nationale parken, ligt

de lat hoog. We moeten dan internationale uitstraling hebben. Dat moet kunnen groeien naar 10.000 hectare oppervlakte, en dat is heel wat. We hebben daar de ruimte voor, en we moeten daar ook ruimte voor maken in Vlaanderen. De behoefte om in de natuur aanwezig te zijn, is immens groot.

Voor de landschapsparken gaan we voor de aanwezigheid van onroerend erfgoed in een beschermd monument. Voor de nationale parken hanteren we die 10.000 hectare om de natuur te versterken, om de biodiversiteit de ruimte te geven. Dat is een investering die zich sowieso terugbetaalt op het vlak van ecologie, toerisme en mentaal welzijn. We merken op het terrein dat er van onderuit gebiedscoalities en aanvragen moeten komen. Vandaag zijn er al 24 geïnteresseerden. Dat is al heel wat. Ik ben ervan overtuigd dat dit tot een goed einde zal komen, omdat er heel veel draagvlak is in de samenleving en de partners op het terrein er klaar voor zijn.

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

Piet De Bruyn (N-VA): Minister, ik ben blij dat uw ambitie perfect strookt met de internationale kwaliteitsnormen die worden opgelegd aan nationale parken en landschapsparken. Het is essentieel om het welslagen van het plan alle kansen te geven.

U hebt terecht gewezen op het feit dat natuur allang niet meer gezien mag worden als een luxe; het is een basisbehoefte, niet alleen door het ecosysteem, door de directe dienstbaarheid van natuur aan onze samenleving, maar ook voor directe en indirecte tewerkstelling, en zeker het welzijn in onze samenleving. We moeten daarop blijven inzetten.

Zoals we weten – u hebt er ook op gewezen – is het draagvlak essentieel. Verandering roept heel vaak weerstand op. We hebben in de samenleving gehoord dat, met name in de landbouwsector, sommigen zich vragen stellen bij deze doelstelling. Hoe neemt u de landbouw mee in dit wervend krachtig verhaal?

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Voorzitter, net zoals de heer De Bruyn ben ik enthousiast over het principe en het idee. Als het lukt, zou het een mooie zaak zijn. Ik hoop wel, minister, dat het meer zal zijn dan een mooie folder en een bord langs de autosnelweg met daarop 'U rijdt door een nationaal park'. Het zal niet alleen de landbouwsector zijn die u nodig hebt, maar ook de Vlaamse Regering. Voor dat grote ene mooie nationaal park waar u van sprak, liggen plannen voor die vrij goed worden bekeken door de minister, om er een pijpleiding voor de chemische industrie van Antwerpen door te trekken. Als dat de toekomst van onze nationale parken is, is er nog werk aan het definiëren van meer dan een paar slogans.

Wat doet u met de rest, minister? In deze coronatijden zijn zowat al onze natuurgebieden overspoeld door bezoekers. Dat is een goede en zeer begrijpelijke zaak. Maar met alleen die drie nationale parken zult u de nood aan recreatie-, groen- en ontspanningsruimte in Vlaanderen niet kunnen invullen. Wat doet u met de rest die niet in die 10.000 hectare zullen liggen? Ik hoop dat die niet aan hun lot worden overgelaten.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Voorzitter, minister, ook wij juichen dit initiatief toe, maar hebben een aantal vragen en bezorgdheden. De open ruimte in Vlaanderen is zeer schaars. We hebben er nood en behoefte aan. Als we met die ruimte gaan schuiven, als we die ruimte gaan veranderen en gebieden van

bestemming gaan wisselen om die beter te maken, stoten we vaak op golven van protest. Collega De Bruyn heeft terecht aangehaald dat draagvlak cruciaal is, en dat behelst participatie. De betrokkenen – agentschappen, individuen en organisaties – moeten mee aan de tafel zitten om de gebiedscoalities te kunnen doen slagen.

Maar in dezen zijn wij bevreesd dat het vooral het Agentschap voor Natuur en Bos is dat de regels uitschrijft en ook de regels moet beoordelen. En dus is mijn vraag, minister: in welke mate zult u ervoor zorgen dat alle actoren en alle betrokkenen – partijen, organisaties en burgers – mee een stem aan de tafel hebben om dit tot een succes te kunnen laten worden?

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, u had in uw beleidsnota al aangekondigd dat u een viertal Vlaamse parken wou oprichten met unieke belevingswaarden, die dan ook nog eens territoriaal met elkaar verbonden zouden moeten worden en met een eenheid van beheer. Bovendien kondigde u ook al aan een niet nader bepaald aantal landschapsparken te willen ontwikkelen, waarin landschapontwikkeling, recreatie, natuur, landbouw, wonen, bedrijvigheid en toerisme allemaal harmonieus moeten samengaan.

Maar op welke manier de vereiste grondverwervingen, de inrichting en de ontwikkeling van al die nieuwe parken en landschapsparken in volle coronacrisis gefinancierd zullen moeten worden, is wat mij betreft nog geheel onduidelijk. Hetzelfde geldt voor de manier waarop de territoriale verbondenheid tussen de nieuwe parken in het reeds volgebouwde Vlaanderen zal worden gerealiseerd. Ook dat is nog helemaal onduidelijk. Daar wil ik dus wat opheldering over. Wat met de financiering en de realisatie van de territoriale verbondenheid van die nieuwe unieke parken? Wat met het harmonieus samengaan van landbouw en bedrijvigheid in die toekomstige landschapsparken?

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Collega's, ik wil mij aansluiten bij een aantal bezorgdheden. Eerst en vooral, minister, wil ik stellen dat wij de Vlaamse parken inderdaad hebben opgenomen in het regeerakkoord. Ik heb in het verleden in de commissie ook al aangegeven dat die parken een belangrijke brug kunnen vormen tussen verschillende actoren op het platteland. Maar dan is het uiteraard belangrijk dat alle verschillende actoren op een gelijke wijze aan tafel kunnen zitten en mee het gesprek kunnen voeren.

Minister, u hebt een oefening gemaakt. U hebt ondertussen de oproep gelanceerd. We hebben die ook heel aandachtig gelezen. Uiteraard zijn er nog heel wat vragen en onduidelijkheden. Ik heb ondertussen ook een vraag om uitleg ingediend. Ik ga er dus van uit dat die ook in de commissie aan bod kunnen komen, om zeker de impact op het terrein op korte en lange termijn en ook de rechtsgevolgen ten aanzien van actoren en eigenaars op het terrein scherp te kunnen stellen. Dat is belangrijk, om daar zekerheid over te kunnen geven op het terrein, vooraleer je een gesprek kunt beginnen te voeren.

Minister, ik mag nu één vraag stellen. U gaat gebiedscoalities oproepen, beoordelen en een bedrag toekennen om een visie uit te werken.

De voorzitter: Dus de vraag luidt?

Tinne Rombouts (CD&V): Op welke wijze zult u op een objectieve manier kunnen beoordelen dat die gebiedscoalities kwaliteitsvol zijn en effectief ook de gedragenheid hebben van alle actoren in het specifieke gebied?

De voorzitter: Collega Rombouts, u doet het keer op keer.

Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, deze regering heeft ambitie, zegt onze collega. Dat is al duidelijk geen klimaatambitie, heb ik vandaag in de krant gelezen.

U kondigde daarnet aan dat de landschapsparken zullen voldoen aan internationale standaarden. Ik hoop dat dit geen aankondigingspolitiek is en dat het geen groene strik is rond een aantal bestaande gebieden, maar dat we effectief zullen gaan naar uitbreiding van natuur. Mijn vraag is dan ook heel concreet: wordt bij de erkenning van die Vlaamse landschapsparken ook een decretale verankering voorzien, zodat we blijvend van die natuur en die Vlaamse parken kunnen genieten, en die niet bedreigd worden in de toekomst?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Bedankt voor de vele vragen. Ik hoop dat veel collega's vooral enthousiast zijn dat we de lat net hoog leggen. Ik heb soms de indruk, als ik verschillende sprekers hoor, dat men vooral wil dat we geen werk maken van de Vlaamse parken. Dat is in ieder geval niet mijn bedoeling. De bedoeling is om inderdaad de lat hoog te leggen, collega, bijvoorbeeld als we kijken naar het Nationaal Park Vlaanderen. Wij hanteren de criteria die de VN ook hanteert. Zo moet voor een nationaal park meer dan 50 procent van de natuurkern biologisch waardevol of zeer waardevol zijn. Zo moet voor een landschapspark minstens 70 procent open ruimte zijn. En dat is inderdaad een uitdaging in Vlaanderen.

We hebben dit maandag nog maar voorgesteld, ook aan alle partners op het veld.

Vandaag zijn er al 24 aanvragen. Dat zijn 24 lokale besturen die samen met andere partners geïnteresseerd zijn en die vragen om hen bij te staan. Ik ben ervan overtuigd dat daarvoor een draagvlak is. Zeggen dat Vlaanderen te klein is of dat er geen ruimte is, dat argument moet definitief naar de prullenmand. We moeten gewoon ruimte maken voor de natuur en voor de landschapsparken.

We gaan daar ook in investeren. We moeten af van de bescheidenheid als het over onze natuur gaat. Die is uniek, die is prachtig, en het is ook een kolossale troef. Toerisme Vlaanderen heeft een enquête gedaan bij toeristen waarom ze naar Vlaanderen komen. Je zou denken dat ze allemaal aanstippen dat ze voor het bier komen of voor de Vlaamse Meesters. Nee, de natuur stond met stip op één. Waarom zouden we dat dan ook niet meer uitspelen en er een uithangbord van maken in het buitenland, zoals Ierland en Groot-Brittannië dat doen?

Dat is ook de ambitie die de Vlaamse Regering heeft. Ik zal dan ook hard trekken aan dit dossier, want er is ambitie op het terrein en ik zal die niet fnuiken, integendeel. Soms kan het inderdaad wat moeilijk zijn, vandaar dat het van onderuit moet komen. Er moeten gebiedscoalities worden gesloten. Dat staat heel duidelijk omschreven in de conceptnota, net als de acties om die doelen te behalen, de lokale besturen die met Regionale Landschappen en landbouworganisaties de handen in elkaar slaan. We gaan hen daarin begeleiden.

De bedoeling is om de dossiers tegen september in te dienen, dus de conceptnota van die gebiedscoalities. Vervolgens krijgen ze de tijd tot 2023 om een masterplan op te stellen. Daarna zal een internationale jury aanduiden wie de titel van nationaal park en wie de titel van landschapspark krijgt.

We zullen hen financieel ondersteunen. Dat zit mee in de nota. We hebben 3,9 miljoen euro vrijgemaakt om te investeren in de natuur. Ik hoop dan ook dat we

op deze manier in Vlaanderen de lat hoog genoeg leggen. Vandaag liggen er 24 aanvragen op tafel, 24 instanties die een landschapspark kunnen maken.

Collega De Bruyn, ook de moderne landbouworganisaties werken samen met de natuurverenigingen. Ik vind het ook de taak van de overheid om dat te stimuleren in plaats van dat de fnuiken. Ik zal alles op alles zetten om dat een kans te geven. De partners zijn er klaar voor en de positiviteit en de krachten zijn vandaag aanwezig.

Laten we niet vergeten dat heel veel mensen met corona hebben ontdekt wat de natuur allemaal te bieden heeft. Het is ook een basisbehoefte. Dat wil zeggen dat we daar gebruik van moeten maken en onze nationale parken moeten oprichten, met een internationale uitstraling. Minister Diependaele trekt ook mee aan de landschapsparken, omdat daar heel wat onroerend erfgoed bij betrokken is. Ook de verschillende diensten doen mee.

Collega Schiltz, het moet echt van onderuit komen. Dat wil ik wel nog eens benadrukken. Er is heel veel positiviteit en ik vind dat we als overheid die positiviteit een duw in de goede richting moeten geven.

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

Piet De Bruyn (N-VA): Collega Tobback, u twijfelt een beetje aan de goede intenties inzake het Nationaal Park Hoge Kempen. Ik wil er toch op wijzen dat deze Vlaamse Regering recent 65 hectare enclaves binnen dat nationaal park heeft herbestemd en zal bebossen. Dat is beleid waar met recht en reden naar verwezen kan worden als geslaagd beleid.

Minister, ik wil u toch waarschuwen. U bent een volbloed Vlaams-nationalist, en dat siert u en dat delen wij. Uw kleuren zijn geel en zwart, maar u loopt wel het risico de meest groene minister te worden als u dit beleid voortzet. Wat mij betreft is dat een uitdaging die u met plezier en met waardigheid mag opnemen. U mag op de ingeslagen weg voortgaan. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Tinne Rombouts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het ruimtebeslagrisico

ACTUELE VRAAG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de bouwshift in industrie- en havenzones

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Voorzitter, HOGENT heeft een deelrapport naar buiten gebracht waarin wordt gesteld dat uit de analyses van het geografisch informatiesysteem (GIS) en van de vastgoedwaarden kan worden geconcludeerd dat ongeveer 75.000 hectare in Vlaanderen een harde bestemming heeft die nu niet is ingevuld. De onderzoekers geven aan dat ongeveer 15.000 hectare in de realiteit een waterbestemming heeft, maar dat voor 40.000 hectare een potentiële ontwikkeling met een harde bestemming mogelijk is.

Er zijn al verschillende keren discussies en gesprekken geweest over de doelstellingen van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV). Hier wordt tegenover gesteld dat er een grote dreiging is dat al deze gronden opnieuw zullen worden verhard en dat we de doelstellingen inzake het ruimtebeslag in het BRV niet zullen halen.

Minister, ik wil u een korte vraag stellen. Hoe staat u tegenover de resultaten van deze deelstudie?

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, u hebt deze ochtend gesteld dat Vlaanderen de Europese klimaatambities niet kan halen. Ik zou als correctie stellen dat Vlaanderen die klimaatambities niet wil halen. De bouwshift is een mooi voorbeeld. We hebben de bouwshift nodig om onze open ruimte te behouden voor de strijd tegen de droogte, voor de natuur en ook voor het klimaat. U zegt dat u die bouwshift wilt realiseren, maar eigenlijk doet u het omgekeerde. U hebt al een slecht plan ingediend dat de vergoeding die ervoor zorgt dat de bouwgronden in de open ruimte niet worden bebouwd, onbetaalbaar wordt. Nu blijkt uit een studie van HOGENT dat uw plan niet enkel onbetaalbaar is, maar dat het ook slechts een oplossing voor 15 procent van het probleem is. De grote olifant in de kamer zijn de industrie en de infrastructuur, want 85 procent van de open ruimte waarop nog kan worden gebouwd, is bedoeld voor de industrie en de infrastructuur. Er ligt geen plan op tafel om deze gebieden open te houden. Zonder plan is er geen vooruitgang en zijn er geen doelstellingen.

Minister, mijn vraag is dan ook zeer concreet. Wat zult u, samen met uw collega's in de Vlaamse Regering, doen om ervoor te zorgen dat bijkomende industrie en bijkomende wegen niet ten koste van onze open ruimte gaan?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Voorzitter, misschien moet ik eerst en vooral zeggen dat het onderzoeksrapport van de HOGENT ook positief nieuws brengt, want dat is velen ontgaan. De omvang van de gebieden die onder druk staan, is eigenlijk kleiner. We zijn altijd van 78.000 hectare uitgegaan, maar het onderzoek spreekt heel duidelijk over 18.000 hectare voor natuur, water en alles wat daarmee te maken heeft. Eigenlijk staat nog 60.000 hectare onder druk.

Ik heb altijd gezegd dat de bouwshift een gedeelde verantwoordelijkheid van alle bestuursniveaus is. Ik heb in de studie en in de krant ook gelezen dat de stad Gent 28 hectare bouwgronden verkoopt die nu nog open ruimte zijn. Zo draagt de stad Gent bij tot de verharding. Ik wil onderlijnen dat de bouwshift een gedeelde verantwoordelijkheid is. Het is een en-en-verhaal. We hebben altijd duidelijk gezegd dat het niet enkel om de woongebieden of de woonuitbreidingsgebieden gaat. Het gaat om alle gebieden. Dat moet de focus zijn.

We hebben het Instrumentendecreet. Daarnaast hebben we het decreet betreffende de woonuitbreidingsgebieden. Daarnaast komen dit jaar nog de beleidskaders voor de totaliteit. De industrie zal daar deel van uitmaken. Een van die beleidskaders zal betrekking hebben op de industriegronden en wat we daarmee doen. Dat staat ook gepland voor dit jaar.

Tegelijk heb ik ook gezegd dat wij een taskforce zullen oprichten om zich onder andere te buigen over die kostprijs en over het tijdspad naar 2024. We hebben ook contact gehad met de onderzoekers, die hun kennis, ervaring en input ter beschikking willen stellen aan de taskforce. Ik wil wel benadrukken dat dit misschien wel verschilt met datgene waarvoor mevrouw Schauvliege pleit, hoewel men in de realiteit, als men deelneemt aan het beleid, eigenlijk het tegenovergestelde doet. Er moet dus wel nog ruimte zijn om te wonen, wij moeten nog wel ergens kunnen bouwen. Vandaar die kernversterking, ook voor economie en voor onze welvaart. Ik hoop natuurlijk dat wij, dat Vlaanderen, nog zal kunnen zeggen: dit is ruimte voor industrie, dit is ruimte voor economie. We gaan dat ook doen. We gaan dus niet zomaar elk perceel resterend industriegebied

schrappen, zoals sommigen suggereren. Ik weet niet of u dat suggereert, maar dat is wat ik opmaak uit uw tussenkomst. Dat is niet zo'n goed idee.

Ik denk wel dat we met de beleidskaders, die later dit jaar zullen volgen, slecht gelegen en onwenselijke ontwikkelingen moeten afremmen. En in die richting zal het beleidskader ook gaan. We zullen daarbij keuzes moeten maken, vooral op het vlak van de slechte ontwikkelingen. Maar zeggen dat we helemaal niet meer gaan bouwen, dat we mensen geen woonhuis meer gaan geven, dat we de economie geen ruimte meer gaan geven, dat gaan we natuurlijk niet doen. Er moet een goed evenwicht zijn. Er is het Instrumentendecreet, er is het decreet Woonuitbreidingsgebieden. De beleidskaders komen daar later nog bij. De oefening om de kostprijs wat duidelijker te stellen, zullen we uitvoeren met de taskforce.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Dank u wel, minister, voor uw antwoord. Minister, ik kon de hele studie niet voorstellen, want daarvoor heb ik te weinig spreektijd. Maar dank u wel voor uw antwoord, waarin u verwijst naar de beleidskaders. Ik denk dat u een zeer terecht punt maakt. Bij dezen heb ik het engagement gehoord dat die er nog dit jaar zullen komen. Wij kijken er zeker ook naar uit om daarvan de voorstellen te zien.

Wat de taskforce betreft, wil ik u vragen of u daar ondertussen een timing voor kunt geven. Wanneer verwacht u daarvan de resultaten? Het Instrumentendecreet is natuurlijk ook bijzonder belangrijk om aan de slag te kunnen gaan op het terrein.

Minister, ik heb nog een bijkomende vraag. U verwijst naar 'elk beleidsniveau' dat inspanningen zal moeten leveren om de doelstellingen te kunnen halen. Dan is het natuurlijk ook belangrijk dat elk niveau gelijkgestemd is, dat ze ook de nodige communicatie en ondersteuning krijgen. Bij dezen wil ik u dan ook vragen welke ondersteuning u zult aanreiken aan de gemeentelijke en provinciale besturen om de doelstellingen ook effectief te kunnen realiseren.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Bedankt voor uw antwoord, minister. Wij zeggen natuurlijk niet dat er geen nieuwe industrie mag komen, voor alle duidelijkheid, net zomin als we zeggen dat er geen nieuwe woningen mogen komen. Maar als we geen nieuwe open ruimte willen aansnijden voor nieuwe industrie, dan zullen we die bestaande industrieterreinen wel beter moeten benutten. We hebben nu ongeveer 50.000 hectare actieve bedrijventerreinen. 12.500 hectare daarvan, of 25 procent, wordt niet gebruikt voor industrie maar voor andere dingen als landbouw of wonen, of staat leeg. Als we willen dat we nog bijkomend kunnen ontwikkelen, dan zit daar de grote opdracht. Daar zit de grote opdracht: u moet ervoor zorgen dat we niet alleen dichter bij elkaar gaan wonen, maar ook dat we onze industrieterreinen intensiever en denser gaan gebruiken.

Minister, wat bent u van plan om daaraan te doen?

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Bedankt, minister, voor het antwoord. We hebben hier al een uitgebreid debat gehad over die bouwshift. U zei toen dat de helft van de gronden waarover we spreken in handen is van kleine eigenaars, van mensen met slechts één perceel. Vandaag hebben we echter die studie, waaruit blijkt dat het bij maar liefst 90 procent van die gebieden gaat over ontwikkelingsgronden groter dan 1 hectare. Die analyse van u klopt dus niet, want 1 hectare is

natuurlijk niet de eigendom van de kleine man die een stukje grond heeft geërfd en nog aan het sparen is om dat te bebouwen. Als ik me niet vergis, staat een hectare gelijk aan twee voetbalvelden.

Waar onderzoekers vooral op wijzen, minister, is dat, als u al die mensen – het gaat dan over adellijke families, gemeentes, OCMW's, ontwikkelaars, huisvestingsmaatschappijen en zo verder – die grote loten in handen hebben, wilt vergoeden aan 100 procent van de marktwaarde daarvan, Vlaanderen blut is. We moeten dus het debat openen over hoe we dat gaan vergoeden. Ik heb al een paar keer dit voorstel gedaan, maar er nog geen antwoord op gekregen. Bent u niet bereid om te onderzoeken of men de geïndexeerde aankoopprijs kan gebruiken als basis voor de vergoeding in plaats van de marktwaarde? Op die manier moet niemand iets verliezen, maar belonen we geen speculanten.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, ik dacht dat mevrouw Schauvliege zei dat 85 procent van de risicogronden industrie was? Als ik het goed gehoord heb, collega, dan denk ik dat dit een foutje is. Het gaat om 20 procent, 10.868 hectare.

Collega's, het is belangrijk, en trouwens conform het regeerakkoord, dat we geen nieuwe percelen meer vastleggen als harde bestemming, tenzij we dat gaan compenseren. Zo staat het ook in het regeerakkoord.

Minister, de taskforce heeft terecht een dubbel doel. Enerzijds moeten we bekijken hoe we de bouwshift in de praktijk kunnen realiseren, want de praktijk is belangrijk. Een visie ontwikkelen is iets gemakkelijker dan ze uitvoeren. Dat is één: hoe gaan we dat doen? En twee: hoe gaan we dat betalen? Het onderzoek van de Hogeschool Gent legt er inderdaad terecht de nadruk op dat we ons moeten richten op de grote, slechtgelegen gebieden en niet op individuele kaveltjes. We horen hier vaak het discours dat het de grootouders zijn die zullen aangepakt worden omdat ze een perceeltje hebben bewaard voor de kleinkinderen. Dat is een verkeerd beeld.

De voorzitter: En uw vraag luidt?

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, mogen we ervan uitgaan dat u naar dit parlement op tijd terugkoppelt over wat de taskforce daar allemaal op tafel brengt?

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Dank u, voorzitter. Ik hoorde weer dat begrip, 'de olifant in de kamer'. Nu, de olifant in de kamer is natuurlijk een heel andere, want elk logisch denkend mens kan het begrijpen, dat immigratie de hoofdoorzaak is van bevolkingsgroei, en bevolkingsgroei is de hoofdoorzaak van het verdwijnen van onze open ruimte, of dat nu voor wonen is of voor bedrijven, tewerkstelling. Dat is de logica zelve.

Nu over de kern van de zaak. Er is hier al vaak gedebatteerd over de bouwshift, drie weken geleden nog. Maar nu blijkt dat de focus daarvan volledig fout ligt. Het ging altijd over de gewone Vlaming die ergens nog een stukje bouwgrond heeft als appeltje voor de dorst of om zijn kinderen op weg te zetten in het leven. Die werd dan steeds gezien als de boosdoener. Maar die hele focus was dus fout, want uit een onderzoek blijkt nu dat het vooral gaat om industrie- en bedrijventerreinen. En dat moeten wij dan, na twee legislaturen dat het hier al gaat over de bouwshift, leren uit een onderzoek van de Hogeschool Gent.

De voorzitter: U hebt dus de volgende vraag ...

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Mijn vraag is: hoe kan het dat deze Vlaamse Regering al twee legislaturen blind vaart? Want dat bewijst dit onderzoek van de Hogeschool Gent. En zult u, minister Demir, een onderzoek laten uitvoeren naar het verband tussen bevolkingsgroei enerzijds en ruimtebeslag anderzijds?

De voorzitter: Collega's, het paasreces heeft geen goed gedaan aan jullie bewustzijn van de tijd.

De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Collega D'Haese, u haalt een paar dingen door elkaar. De cijfers die u aanhaalt, gaan over de woonuitbreidingsgebieden. Deze studie gaat over al het harde ruimtebeslag dat nog mogelijk zou zijn.

Collega's, het goede nieuws is dat er maar voor de helft beslag kan worden gedaan voor wonen. De grote budgetten waar we schrik van hadden, zullen dus enigszins genuanceerd moeten worden. Als maar de helft van die harde bestemmingen voor wonen in aanmerking komen, en dus ook woonuitbreidingsgebieden, en de andere helft meer naar industrie en dergelijke meer gaat, en dan vooral de havenbedrijven, dan is de grote vraag die vandaag rijst of we niet eens moeten nadenken of een havenbedrijf dezelfde vergoeding moet krijgen als een individuele particuliere eigenaar.

Minister, de vraag dringt zich op of wanneer de ene publieke rechtspersoon, de overheid, van de andere een stuk grond moet omwisselen, hij daarvoor moet worden betaald. Dat is natuurlijk een heel dure broekzak-vestzakoperatie. Kunnen we er niet beter voor zorgen dat die vrijstellingen vrijgesteld worden, zodat we onze middelen kunnen richten op het vrijwaren van de woongebieden, en dus de natuurgebieden maximaal daar kunnen zoeken waar ze voor het moment het minst onder druk komen te staan? Van de gebieden in havenbedrijven en dergelijke wordt verwacht dat ze nog minstens tien jaar niet gebruikt zouden moeten worden. Ik ben er zeker van dat tegen dan onze industrie zo innovatief is dat ze het ook met iets minder grond zal kunnen doen.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Collega Schiltz, dan zult u toch in de eerste plaats moeten beslissen waar u wel en niet nog wil ontwikkelen in die havengebieden. Want dat is uiteindelijk toch de vraag waarover het gaat. Een ontwikkeling is niet a priori per se slecht of goed. Zij staat op zichzelf. Maar als je ze aan elkaar blijft koppelen en op elkaar blijft stapelen, dan komt er een punt waarop 'trop' te veel is en het ene goede het andere goede verdringt. Dit gaat over keuzes maken en over de Vlaamse Regering die keuzes moet maken.

Minister, het is misschien een beetje toevallig, maar de ongeveer 40.000 hectare – ik rond af naar boven – uit die studie komt ongeveer overeen met de vier nationale parken die u nodig heeft. En in veel gevallen is het op dit ogenblik ook nog eens groen gebied.

Maar dit gaat gewoon over keuzes maken. En dus als u dat wilt, dan zult u die keuzes moeten maken. Dan moeten we stoppen met ons in Vlaanderen op ruimtelijk vlak te gedragen als een kind in een speelgoedwinkel dat gewoon alles wil pakken, zijn kamer vol stapelt en dan geen kant meer op kan. Het is dus niet aan u of aan de Vlaamse Regering om steden te vragen hun gronden niet te verkopen en hun verantwoordelijkheid te nemen, het is in de eerste plaats aan de Vlaamse Regering om keuzes te maken en daar duidelijke kaders voor te creëren. Ik vraag u heel duidelijk om keuzes te maken en om in die keuzes

rekening te houden met de leefbaarheid van Vlaanderen en niet enkel te kijken waar geld kan worden verdiend.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhul Demir: Collega's, het feit dat we dit debat al een aantal keren hebben gevoerd in de plenaire vergadering en in de commissie Leefmilieu wijst erop dat het een zeer belangrijk maar ook zeer complex dossier is. Ik denk dat dit door de studie nogmaals wordt bevestigd.

Collega Rombouts vraagt naar de timing van de tasforce. Ik zou natuurlijk graag hebben dat die eind dit jaar min of meer samenvalt met de beleidskaders, zodat we over alles weten welke richting we uit gaan maar ik zal me niet vastpinnen op een datum. Ik wil die oefening ook grondig doen. Vandaag bekijken wij de samenstelling van de taskforce.

Dit debat is al heel vaak gevoerd in het Vlaams Parlement, misschien zelfs over verschillende legislaturen. Ik denk dat de neuzen stilaan in dezelfde richting beginnen te staan. We hebben ook verschillende opiniestukken gelezen in de kranten. We merken dat veel mensen het vrijwaren van de open ruimte willen bewerkstelligen. Aan de andere kant zullen we goed moeten kijken waar we nog kunnen bouwen, waar we wel nog ruimte kunnen creëren voor werkgelegenheid, industrie, economie, woningen en wat we zullen voorbehouden voor natuur, parken, water enzovoort.

Dat die oefening complex is, hebben we ook gezien in de hoorzitting die we hebben gehad naar aanleiding van het Instrumentendecreet. Ik weet dat veel collega's zeggen dat we snel moeten verder doen. Ik zou die taskforce zijn werk willen laten doen. Momenteel bekijken we de samenstelling en de opdracht van die taskforce.

Wat die planschade betreft, vroeg collega Schiltz of de overheden elkaar dan ook zouden moeten betalen. Ik denk dat het belangrijk is dat we goed weten hoeveel dit ons zal kosten. We horen daar heel veel verschillende bedragen, ook binnen de administraties en in verschillende onderzoeken. Ik vind het nu wel tijd dat we alles samenbrengen en daarnaast ook werken aan die beleidskaders. Ik heb daarnet al gezegd dat we daar eigenlijk al mee bezig zijn. Er zal natuurlijk ook een beleidskader voor industrie zijn met daarin een aantal richtlijnen. Sommige van die richtlijnen zullen iets bindender zijn.

Op die manier zullen we hopelijk tijdens deze legislatuur, eind dit jaar, begin volgend jaar, weten wat de bouwshift is waar we de komende tien à twintig jaar aan zullen werken samen met de lokale besturen. Ik hoop ook dat we er enerzijds voor kunnen zorgen dat er op een slimme manier wordt gebouwd, kernverdichtend en intenser, en dat we anderzijds de open ruimte kunnen vrijwaren.

Collega D'Haese heeft verwezen naar een cijfer, maar dat is intussen rechtgezet. Dat ging puur over woonuitbreidingsgebieden, niet over van alles. We moeten goed weten waar we over discussiëren. Ik stel voor dat we het werk grondig doen, zodat we de discussie voor eens en voor altijd achter ons kunnen laten en op het terrein kunnen realiseren. Maar dat betekent wel dat we goede richtsnoeren en beleidskaders moeten hebben, zoals het beleidskader landbouw en het beleidskader industrie, en dat alles goed moet worden doorgesproken met de sectoren. Op die manier kunnen we die bouwshift realiseren in Vlaanderen, want dat is noodzakelijk. Het draagvlak daarvoor is vandaag aanwezig.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Collega's, de cijfers zijn niet volledig nieuw. Het is niet dat we hier volledig blind varen, zoals een aantal collega's proberen naar voren te schuiven. Ik ben wel blij dat er inderdaad zelfs heel wat positieve cijfers naar voren komen en dat we ook echt komaf proberen te maken met het cijfergegochel dat we voor een stuk hebben moeten vaststellen bij hoorzittingen en dat we zo goed en zo duidelijk mogelijk weten waarover het precies gaat, over welke gebieden enzovoort.

Maar zoals aangegeven, minister: we hebben inderdaad elk niveau nodig en omgekeerd, op het terrein weten we ook dat natuurlijk elke dag mensen bezig zijn met ontwikkelen. Het is dan ook belangrijk dat die goede richtsnoeren en -lijnen meekrijgen over hoe zij dat goed kunnen doen. In die zin begrijp ik, minister, dat u de tijd neemt om een aantal zaken nog eens op een rijtje te zetten, maar ik denk toch dat het belangrijk is dat we er de nodige spoed in houden wat betreft de beleidskaders en het Instrumentendecreet, om daar ook echt de richtlijnen op het terrein duidelijk en scherp te kunnen stellen. In die zin kunnen we u daar alleen maar toe aanmoedigen.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, ik moet eerlijk zeggen dat ik redelijk gechoqueerd ben over dit debat en over uw antwoord. De cijfers die gisteren in de pers zijn verschenen, die kenden we allemaal. We wisten dat de plannen die op dit moment door de regering op tafel gelegd werden, slechts een fractie zijn van de opdracht die we moeten doen. Ik heb eerlijk gezegd genoeg van al die aankondigingspolitiek en dat rond de hete brij draaien. Ik wil u oproepen om echt te luisteren naar wat de burgemeesters, de experts en de middenveldorganisaties u zeggen. De coronacrisis heeft aangetoond dat elke Vlaming het behoud van de open ruimte belangrijk vindt. 'Never waste a good crisis', zei Churchill. Welnu, maak gebruik van dat draagvlak en leg nu eindelijk eens een echte betonstop op tafel. Het is nog niet te laat, maar doe het dan ook.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Lode Ceyskens aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de uitrol van de laadinfrastructuur voor elektrische wagens in het kader van de vergroening van de mobiliteit

De voorzitter: De heer Ceyskens heeft het woord.

Lode Ceyskens (CD&V): Minister, deze week legde minister Van Peteghem een ambitieus plan op tafel om met fiscale stimuli ervoor te zorgen dat tegen 2026 alle bedrijfsvoertuigen emissieloos zijn. Dat is een ambitieus plan en ook een serieuze hefboom naar de vergroening van het totale wagenpark, omdat we allemaal weten dat de nieuwe bedrijfsvoertuigen van vandaag de tweedehandsvoertuigen van morgen zijn. Als u vandaag als particulier een tweedehandsvoertuig wilt aanschaffen, begin dan maar eens uw zoektocht naar een elektrisch voertuig. Dat is bijna een 'mission impossible'. Dit is dus ongetwijfeld een belangrijke stap in de goede richting.

Alleen, minister, sloeg ik zelf eens aan het rekenen. Als ik zie dat er op dit moment 700.000 bedrijfsvoertuigen zijn in heel België, dan spreken we toch al snel over 400.000 in Vlaanderen, het zullen er zelfs nog iets meer zijn. Als we dan de referentie aanhouden van één laadpunt per tien elektrische voertuigen, dan zitten we natuurlijk al aan 40.000 in Vlaanderen, ervan uitgaande dat het er zoveel zijn – het zijn er waarschijnlijk nog iets meer – en ervan uitgaande dat er niet nog een aantal private voertuigen zijn bij gekomen – laat ons hopen dat er tegen die tijd bij gekomen zijn. Als ik dan kijk naar de conceptnota 'Aanpak uitrol

laadinfrastructuur 2021-2025', dan spreekt u over 5000 laadpunten die er nu, in 2021, zouden moeten zijn en waar er in de komende vier jaar nog 30.000 bij komen. Dan zitten we eigenlijk al zelfs onder het minimumscenario dat we hiermee zouden willen halen.

Minister, welke actie zult u ondernemen om op Vlaams niveau bij te sturen qua laadpalen, zodat we dit ambitieus federaal plan kunnen faciliteren?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Dank u wel, collega Ceyssens, voor uw vraag. Ik wil alleszins al benadrukken dat ik zeker de plannen van de Federale Regering mee onderschrijf en alleen maar kan toejuichen. Zij helpen ook mee om onze doelstellingen in het kader van het Vlaams Energie- en Klimaatbeleidsplan te halen. Dus we kunnen dit alleen maar toejuichen.

U vraagt of ik ons plan zou willen aanpassen. U weet dat wij in november 2020, dus ruim een half jaar geleden, onze visie over de uitrol van de laadpalen gelanceerd hebben.

Daar hebben we inderdaad in opgenomen dat we 30.000 extra publieke laadpalen willen uitrollen – publieke laadpalen weliswaar – en de reacties waren toen velerlei. Sommigen vonden dat veel te ambitieus en zegden dat we dat nooit zouden halen, anderen zeiden dat we nog een tandje bij moesten steken, dat het nog meer moest zijn. We zullen te allen tijde die cijfers blijven monitoren en opvolgen. Maar ik wil u graag toch al meegeven dat we nu volop aan het inzetten zijn op de uitrol van de visie die we in november 2020 hebben vastgelegd, met name die 30.000 extra publieke laadpalen. We hebben daar 30 miljoen euro voor uitgetrokken.

Eigenlijk hebben we wat dat betreft drie grote werven. Ten eerste komen er een aantal snellaadpunten op onze drukke gewestwegen. We hebben enerzijds het BENEFIC-programma (Brussels NETHERLANDS Flanders Implementation of Clean power for transport) samen met Europa, waar Europa ook middelen voor geeft, maar daarnaast heeft onze eigen administratie de ambitie om op drukke gewestwegen om de 25 kilometer ultrasnelladers te plaatsen, zodat een gebruiker van een zero-emissievoertuig, een elektrisch voertuig, er alle vertrouwen in heeft dat hij om de 25 kilometer elektriciteit kan 'bijtanken'. Dat doen we dus met het Agentschap Wegen en Verkeer (AWV).

Daarnaast zijn we op dit ogenblik ook bezig met het opmaken van potentieelkaarten voor publieke laadpunten op publiek domein, zeg maar de laadeilandjes, vooral in drukkeren steden, waar mensen niet altijd zelf de mogelijkheid hebben om laadpaalinfrastructuur te plaatsen.

Ten derde hebben we ook nog een call lopende voor semipublieke laadpunten op niet-publiek domein, en we horen dat ook daar heel veel interesse voor is.

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

Lode Ceyssens (CD&V): Dank u wel, minister. Ik ben blij om uw ambitie, die inderdaad al was opgenomen in de conceptnota, nog eens bevestigd te zien. Nu, als ik snel de berekening maak, dan zullen we nog ambitieuzer moeten zijn dan dat.

Mijn vraag aan u: is er omtrent dit plan al overleg geweest met het federale niveau, en hebt u daaruit al wat groeiverwachtingen kunnen distilleren? Mijn vraag is eigenlijk vooral hoe groot die groeiverwachtingen zijn, volgens u, als we dit plan verder uitrollen.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): 'Practice what you preach', dat is nog altijd het punt van geloofwaardigheid in de politiek, denk ik. Ik vind het een prachtig antwoord dat u geeft, minister. Vandaag hebben elektrische voertuigen twee obstakels. Dat zijn de capaciteit van de batterij en de hogere kostprijs. Wat dat laatste betreft: als we een popularisering krijgen van de elektrische voertuigen, zal de factuur zakken. Wat betreft de capaciteit van de batterij: als we kunnen zorgen voor het flankerend beleid – dat is echt een corebusiness voor een overheid – voor die elektrische laadpalen, de snelladers, dan denk ik dat we echt een boost geven aan de verduurzaming van ons voertuigenpark, hier in Vlaanderen.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister, ik wil toch wel graag de vraag van collega Ceyssens versterken. Hij heeft helemaal gelijk. Als je ziet dat men nu op het federale niveau een versnelling wil zetten binnen de bedrijfsvoertuigen, maar ook als je ziet dat er de laatste tijd heel wat artikels naar boven komen van auto-constructeurs die datgene doen waar collega Keulen naar verwees, namelijk het meer democratiseren van elektrische wagens, dan vrees ik dat we er niet gaan geraken met de ambities die u een aantal maanden geleden hebt vastgelegd. Vandaag ziet men dat een aantal werkgeversorganisaties, maar ook diensten die verantwoordelijk zijn voor het inzetten van leasevoertuigen, aan de alarmbel trekken. Ze willen wel meegaan in het verhaal, ze willen er deel van uitmaken, maar het knelpunt gaat dan liggen bij de laadinfrastructuur. Als ik me niet vergis, waren er eind vorig jaar 4.262 laadpalen. Dat is bijzonder weinig.

Mijn vraag is dus dezelfde als die van collega Ceyssens: wat gaat u doen op het moment dat die versnelling zich daadwerkelijk gaat doorzetten? Hoe gaat u die bijbenen?

De voorzitter: De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Collega's, nu het bij de Federale Regering menens is met de omslag naar louter elektrische bedrijfswagens in 2026, moeten we ons inderdaad wel voorbereiden op de snelle elektrificatie van het verkeer, zeker in Vlaanderen. De plannen van de minister zijn zeker ambitieus, en dat is ook nodig.

Als we kijken naar het aantal laadpalen in Vlaanderen, dan zijn dat er nu 4200. In Nederland zijn er dat 68.000. Die omschakeling naar het elektrische rijden staat of valt met de laadinfrastructuur en we moeten op dat vlak nog heel wat inspanningen leveren. Het gaat niet alleen over de aanwezigheid van publieke laadinfrastructuur langs bijvoorbeeld snelwegen en dergelijke meer. Het gaat ook over het gebruiksgemak, de snelheid van het opladen en vooral de nabijheid. We moeten dus rekening houden met de sociale dimensie. Heel wat mensen in de stad hebben geen garage waar ze hun wagen kunnen opladen en zullen nood hebben aan die snellaadinfrastructuur in de buurt. Het is de taak van Vlaanderen om die mensen niet uit het oog te verliezen. Niemand wil dat het voor mensen uit de stad onmogelijk is om een eigen wagen te hebben.

Minister, wat kunt u nog ondernemen om in samenspraak met de lokale besturen de nabijheid van die lokale laadinfrastructuur bij de burger thuis te bevorderen?

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Minister, we herinneren ons allemaal nog het debacle van de stad waar de elektrische bussen niet konden rijden, omdat er geen stopcontact was om ze op te laden. Ik mag hopen dat we niet in de richting

gaan van een Vlaanderen waar er binnen vijf jaar honderdduizenden eigenaars van elektrische wagens met hun stopcontact in hun hand staan omdat er geen laadpaal is. Dat zou heel gênant en doodjammer zijn.

In die zin deel ik de mening van onder andere collega Ceyskens dat de 30.000 bijkomende laadpalen een goede zaak zijn, maar met wat er vandaag op tafel ligt op federaal vlak, zult u een tandje hoger moeten schakelen, want volgens de cijfers die ik hoor, zal er tegen 2030 nood zijn aan minstens 120.000 laadpalen. Dat betekent dat u er in deze legislatuur 30.000 zult bij zetten en dat er in de volgende legislatuur nog eens 90.000 zullen moeten bij komen. Dat is niet realistisch. U zou minstens vandaag moeten beginnen na te denken over hoe u die 120.000 zult realiseren. Met de bestaande vastgelegde ambities komt u er niet.

Minister, 'plus est en vous'. Laat u niet voorbijrijden door de Federale Regering. Dat zou vanuit uw positie jammer zijn. Er is iets meer nodig.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Ik denk dat een vergroening van het wagenpark positief is. We zijn het er allemaal over eens. Het is heel moeilijk om dan snel een emmer elektriciteit op te halen van de kraan, want dat zal niet lukken. Mijn bekommernis is dan ook om ervoor te zorgen dat de afstemming er is met het federale niveau. Als we er niet in slagen om dat aantal te bereiken, dan krijgen we problemen. Bepaalde sectoren zullen in de problemen komen, maar ook de automobilisten zelf. U hebt een aantal ambities naar voren gebracht die we toejuichen. Een collega heeft ook gesproken over het lokale. Ik wil in die context nogmaals het regeerakkoord aanhalen, waarin opgenomen werd dat we ook moeten kijken om de mobipunten, nu de hoppinpunten, uit te rusten met laadpalen. Dat is natuurlijk nabijheid. Ik roep de minister op om ook daarvoor voldoende oog te hebben.

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Iedereen zit op dezelfde golflengte, dus wat dat betreft is het zeker een goede vraag van de heer Ceyskens. Iedereen roept op om te voorzien in voldoende publieke laadinfrastructuur, opdat we ten volle de ambities voor de vergroening van het wagenpark kunnen bereiken en faciliteren. Ik herhaal dat, toen ik in november 2020 met mijn visie over de uitrol van laadpaalinfrastructuur kwam, er heel veel zeiden: '30.000 ga je nooit kunnen realiseren. Dat is immens veel. Er zijn er vandaag amper 5000. Dat is veel te ambitieus.' Ik heb toen geantwoord dat ik de lat zo hoog mogelijk wil leggen. Vandaag hoor ik hier allemaal andere geluiden. Amper zes maanden later zegt iedereen dat de lat met 30.000 laadpalen veel te laag wordt gelegd. We moeten die een pak hoger leggen.

Ik ben heel blij met de initiatieven die de federale overheid op dit ogenblik neemt om ervoor te zorgen dat de vergroening van het wagenpark, van de salariswagens maar straks ook van het tweedehandswagenpark een boost krijgt. Daarom zetten we daar ook ten volle op in. Ik garandeer u dat we alles ook zullen blijven opvolgen en monitoren.

Hoe komen we aan die 30.000? Dat aantal is niet zomaar uit de lucht gegrepen. Ten eerste hebben we heel wat experts gehoord in het kader van het Vlaams Energie- en Klimaatbeleidsplan (VEKP), maar ook daarbuiten, vooraleer we die visie hebben opgesteld. Die experts zeggen enerzijds wat de verwachte groei is en op basis daarvan zijn we tot die 30.000 laadpalen gekomen.

Mijnheer Rzoska, wij hebben ook de signalen van de constructeurs mee opgevolgd, ook die nemen we mee. We weten dat de batterijen almaar verbeteren. En

van de tweedehandsmarkt in elektrische voertuigen zijn de voorspellingen dat die in 2024 heel erg matuur zal zijn, en dat ook de total cost of ownership tegen 2024 hetzelfde zal zijn als bij een voertuig op fossiele brandstoffen. Dat zijn kortom allemaal positieve signalen richting elektrische voertuigen. Op grond van die signalen hebben we toen 30.000 extra publieke laadpalen opgenomen. Ik benadruk dat het om publieke palen gaat, want we weten – dat was in het verleden vaak de discussie – dat heel veel mensen uiteraard ook nog een thuislader hebben.

Anderzijds hanteren we ook nog altijd het principe van 'paal volgt wagen'. Dus ook mensen die thuis kunnen opladen, kunnen laadinfrastructuur ter beschikking krijgen. Voor die mensen is nabijheid heel belangrijk, daar hebben hier ook een aantal collega's toe opgeroepen. Er zijn ook de Hoppinpunten, waar laadpaalinfrastructuur zou moeten komen. Maar ook voor de mensen die in een appartement wonen en die zelf niet de mogelijkheid hebben om een eigen laadpaalinfrastructuur te voorzien om 's nachts of 's avonds thuis op te laden, is er die call richting de lokale besturen. Daarbij zeggen we dat we ook publieke laadpunten op publiek domein willen, vooral bij lokale besturen. Daar maken we op dit ogenblik die potentieelkaarten voor op. Die kaarten hopen we tegen de zomer te hebben, om dan massaal ter beschikking te stellen van alle bedrijven en alle mogelijke investeerders, om te zien waar er het meeste rendement is, het meeste potentieel om laadinfrastructuur te plaatsen, opdat die ook optimaal gebruikt wordt. Ik denk dat dat tout court ook een win-win is.

U kent het verhaal van het verleden: in elk kerkdorp moest er bij wijze van spreken minstens een laadpaal komen. Er staan nu her en der heel veel laadpalen die niet optimaal worden gebruikt. We denken dat we het met die potentieelkaarten over een andere boeg gooien, over een betere boeg. Zo kunnen we van die laadeilandjes lanceren in de verstedelijkte kernen, maar ook aan onze Hoppinpunten of mobipunten.

Tegelijkertijd wil ik jullie ook al meegeven dat we heel veel interesse hebben gekregen van bedrijven voor de semipublieke laadpunten op niet-publiek domein. Dat gaat eigenlijk over tankstations langs drukke gewestwegen en dergelijke. Ook die voelen dat die markt van zero-emissievoertuigen, van elektrische voertuigen een enorme boost kent, wat we allemaal toejuichen. Daar zien we ook dat er enorm veel interesse is om die omschakeling te maken, en om werk te maken van laadinfrastructuur, het liefst ultralaad- of snellaadinfrastructuur. Zo wordt de gebruiker van de elektrische voertuigen optimaal gefaciliteerd.

Ik denk dus dat we heel wat initiatieven nemen. Maar als binnen een, twee of drie jaar blijkt dat er extra infrastructuur moet bij komen, ben ik zeker bereid om dat bij te sturen. Ik houd niet vast aan de plannen louter om eraan vast te houden. We moeten dat hier blijven opvolgen. Als er bijsturing nodig is wil ik dat graag doen. Ik zeg het opnieuw: iedereen wil dat we massaal elektrisch gaan rijden. Maar dan zullen we ook allemaal een tandje moeten bij steken. Ik dank u.

De voorzitter: De heer Ceyskens heeft het woord.

Lode Ceyskens (CD&V): Collega's, ik ben in eerste instantie uiteraard blij dat hier zoveel bijval is voor het plan dat deze week gelanceerd werd door minister Van Peteghem. Minister, ik ben ook tevreden dat u in uw ambitie niet versaat. U zegt ook dat, als het er meer moeten zijn, het er meer zullen zijn.

Ik zou ook een oproep willen doen. Inderdaad, bedrijven zijn nu ook geïnteresseerd in die semipublieke laadpalen, en ik denk dat Vlaanderen ook een rol te spelen heeft in die coördinatie. Ik hoor u spreken over AWW, over gewestwegen, over de eilandjes in de stad en de lokale besturen. We moeten er natuurlijk ook voor zorgen dat we coördinatie hebben, waardoor we een groeispreiding krijgen van het aantal laadpalen: niet op de ene plaats een overaanbod en op de andere

plaats een tekort. Daar is zeker en vast ook een taak voor Vlaanderen weggelegd. Vlaanderen moet er ook over waken dat het net overal zwaar genoeg is, zodat we daar niet met praktische problemen geconfronteerd worden. Ik ben alleszins blij om in u een bondgenoot te zien voor de uitrol van dit dynamische maar vooral ambitieuze en toekomstgerichte plan.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Marino Keulen aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de beveiliging van wegenwerken

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Voorzitter, minister, goede collega's, verkeersveiligheid is en blijft een hot issue. Het is en blijft ook altijd op het raakvlak tussen leven en dood. Dat heeft te maken met een aantal algemene maatregelen, als het gaat over veilige infrastructuur, educatie en handhaving, minister, maar ook met maatwerk. En soms doen we heel positieve vaststellingen. Tijdens de wegenwerken aan het viaduct in Gentbrugge stellen we vast dat de ongevalcurve is afgenomen met 20 procent, door te werken met aangepaste signalisatie en aangepaste wegmarkeringen en ook door te focussen op de vrachtwagenchauffeurs. Want zij zitten vaak met cruisecontrol in hun voertuig. En als zij pardoes worden geconfronteerd met een file, dan is het natuurlijk 'paf!', van achteren op de voorligger, met alle kwalijke gevolgen van dien.

Minister, u hebt voor de komende zomer maar liefst 38 grote wegenwerken op het programma staan in Vlaanderen. Het wordt dus heel druk. Bent u van plan om het maatwerk, dat zo'n deugdelijk werk levert op het vlak van een betere verkeersveiligheid in Gentbrugge, uit te rollen over heel Vlaanderen?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Mijnheer Keulen, ik dank u voor uw vraag. We zijn allemaal op de hoogte van de talrijke ongevallen die we op de E17 te betreuren hadden.

Het Agentschap Wegen en Verkeer (AWV) heeft alleszins, samen met de federale politie, een hele analyse gemaakt van de talrijke ongevallen die daar gebeurd zijn. Op grond daarvan hebben ze een aantal bijsturingen gedaan. We merken dat die bijsturingen, dat maatwerk effectief heeft gewerkt, dat het een impact heeft op het aantal verkeersongevallen. Dat is uiteraard een positieve zaak.

We willen dat straks voor alle werven doen. Voor elke werf moet worden voorzien in maatwerk om het aantal ongevallen tot een absoluut minimum te herleiden. Dat doen we telkens door in te zetten op drie sporen. Enerzijds zetten we in op het signaleren, waarbij we de gebruikelijke en wettelijk voorziene signalisatie hebben en daarnaast ook het maatwerk met de tekstkarren die we inzetten, het dynamisch aansturen van de snelheidsbeperkingen door de signalisatieborden boven onze snelwegen. Verder is er ook maatwerk wanneer er bijkomende elementen moeten worden ingezet, of wanneer het aantal weefbewegingen die her en der geplaatst zijn, moet worden beperkt. Daaraan wordt overal aandacht gegeven om het aantal ongevallen tot een absoluut minimum te herleiden.

Tegelijkertijd blijft sensibiliseren een heel belangrijk verhaal. Collega Keulen, u verwijst naar de vrachtwagenchauffeurs. We hebben onder andere het verhaal van Truckmeister, waarbij vrachtwagenchauffeurs via gps-aanbiedingen tijdig het signaal krijgen dat er files of wegenwerken zijn. Zo wordt hun aandacht gevraagd.

Ook willen we deze zomer met AWV een grootschalige sensibiliseringscampagne opzetten voor wegenwerken. Uiteraard is AWV ook heel belangrijk voor de mobiele trajectcontrole. Ik kan u in dat verband meegeven – dat is misschien wel de primeur voor vandaag – dat die mobiele werfkarren, die mobiele trajectcontroles ook aangesloten zullen zijn op het AMS-systeem (Automatic Number Plate Recognition Management System) en dus effectief kunnen zorgen voor boetes.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Voorzitter, op het einde van deze vragenronde blijven er in Vlaanderen geen problemen meer over, gezien het hoge tempo waarin we hier beleid maken. Het klinkt ironisch, maar ik bedoel het positief.

Minister, die technische hulpmiddelen zijn allemaal stappen in de goede richting. 20 procent minder ongevallen in Gentbrugge: dat kan Vlaanderen alleen maar ten goede komen.

Daarnaast vraag ik ook aandacht voor alles wat te maken heeft met gsm-gebruik, hoe die toestellen vandaag ook heten: iPhone, smartphone. Vandaag, op de weg van Lanaken naar Brussel, ben ik drie keer een voertuig gepasseerd waarin iemand heel gefocust, bijna gebiologeerd, bezig was met zijn gsm. Je ziet dat ook op het ogenblik dat mensen stilstaan in de file ten gevolge van een ongeval, ten gevolge van wegenwerken. Dan zitten die mensen in de digitale wereld en zijn ze weg van de echte wereld. Ze hebben geen aandacht meer voor het verkeer rondom hen. Het is belangrijk om op dat vlak mensen blijvend te responsabiliseren in campagnes. Want u zorgt voor het flankerend beleid, maar verkeersveiligheid begint en eindigt bij de weggebruiker zelf. En daarin is de gsm, ook in zijn modernere toepassingen vandaag de dag, iets heel kwalijks.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Collega Keulen, ik ben het volledig eens met uw analyse. Ik volg u helemaal. U hebt me wel verrast. U bent van Limburg, ik had verwacht dat u het over de ongevallen op de E313 aan de werken in Geel in de afgelopen weken zou hebben. Ook daar is het zeer ernstig. Twee weken geleden waren er dag na dag na dag ongevallen op dezelfde plaats. Er is extra signalisatie geplaatst, maar zelfs dan waren er nog bijna elke dag ongevallen. Hoe kan dat? Ik denk dat er nog een heel lange weg af te leggen is om de verkeersveiligheid te verbeteren. Dat is zeker het geval aan werken, als er dag na dag accidenten gebeuren.

Zijn er nog extra ingrepen gebeurd na het laatste ongeval op de E313? Ik hoop echt dat we dat de komende dagen en weken kunnen vermijden.

De voorzitter: De heer Ceyskens heeft het woord.

Lode Ceyskens (CD&V): Voorzitter, ik wil het als Limburger niet concreet hebben over de wegenwerken in Geel. Alle wegen in Vlaanderen moeten veilig zijn, en ook de wegenwerken. Als we het objectief bekijken, zijn er al heel wat stappen gezet.

Ik heb de cijfers opgevraagd. In 2010 waren er nog 124 ongevallen ter hoogte van wegenwerken in Vlaanderen. In 2014 was dat al gezakt naar 88, een significant verschil. Dat blijft nu hangen. In 2018 zaten we op 76.

Toen ik hier in 2018 een actuele vraag stelde aan minister Weyts, zei hij dat men dat ging oplossen, want dat er mobiele trajectcontroles waren ter hoogte van de werken. Als ik het goed begrijp, gaat u de mobiele trajectcontroles drie jaar later nog eens herhalen. Die gaan er nu aankomen. Kunnen we daar zeker van zijn?

Binnen welke timing zijn die er? Hoeveel zijn er dat? Zijn die voor alle werken voorhanden?

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Minister, als er digitale toepassingen zijn voor vrachtwagenchauffeurs in verband met files en werken, komt dat ook binnen via de smartphone. Ik geef het maar mee. Het zal zoeken zijn. Ik begrijp de bekommernis van de heer Keulen, maar de afleiding kan inderdaad voor gevaar zorgen.

De duidelijke aanwijzing en belichting, de internationale symbolen die gelden in Vlaanderen maar ook in Tsjechië, Bulgarije, Roemenië en Litouwen enzovoort, waarvan de vrachtwagens ook over onze snelwegen denderen, zijn ook belangrijk. We moeten dat meenemen. De digitale informatie is één zaak, de internationale signalisatie lijkt me toch ook belangrijk.

De voorzitter: De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Collega's, het probleem keert regelmatig terug. Ook in de commissie Mobiliteit bespreken we dat regelmatig. Vorig jaar waren er problemen op de E17, gelukkig zien we daar nu beterschap. Nu zijn er problemen op de E313.

Het is goed, minister, dat u inzet op de digitale middelen en de trajectcontroles. Onze fractie heeft voorgesteld om te werken met slimme camera's: ANPR-camera's (Automatic Number Plate Recognition) die ook het gsm-gebruik kunnen controleren. U zei toen dat u dat zou meenemen. Hoever staat u daarmee?

Er is iets structureels fout. Waarom moeten we telkens maatregelen nemen nadat er zich iets heeft voorgedaan? Misschien moeten er meer simulaties worden ingezet. Wordt de impact van dergelijke werken voldoende ingeschat? Wordt er voldoende rond gesimuleerd met betrekking tot de verkeersveiligheid? Misschien moet dat toch ook eens worden bekeken, zodat we proactief kunnen werken wanneer er wegenwerken starten.

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Zoals jullie zeggen: het ligt in de eerste plaats aan het gedrag. Dat blijkt ook uit de analyse van de talrijke ongevallen op de E17. Heel veel mensen waren afgeleid door gsm-gebruik. Ze hielden ook veel te weinig afstand. Maatwerk is heel belangrijk. De signalisatie en de weefbewegingen tot een absoluut minimum beperken, zijn belangrijk.

Maar het gedrag is en blijft heel belangrijk. Men moet ook begrijpen dat, of het nu met de auto rijden of met de vrachtwagen rijden is, het is en blijft een werkwoord en het vraagt alle aandacht op de weg. Men mag niet met andere activiteiten bezig zijn.

Ik kan u al meegeven dat men specifiek voor de E17 de analyse heeft gedaan van alle ongevallen. Men heeft daar ook heel specifiek geverbaliseerd op het gebruik van de gsm tijdens het rijden. Dat is natuurlijk niet mijn bevoegdheid. Dat is een federale bevoegdheid. Dat is voor de federale politie. Zij hebben daar, in samenspraak met AWV, heel gericht op gewerkt en dus ook heel wat mensen geverbaliseerd.

Met betrekking tot de E313 zijn er inderdaad terechte bedenkingen en zorgen. We hebben gehoord dat daar op dezelfde plaats meerdere ongevallen zijn gebeurd. Kunnen we dat van tevoren allemaal simuleren? Als we alles zouden

kunnen voorzien, dan zouden we dat zeker doen. Ik kan u alleszins meegeven dat men ook op de E313, naar aanleiding van de ongevallen aldaar, heel wat extra maatregelen en elementen heeft doorgevoerd. U hebt misschien al gezien dat men op de acht bruggen op de E313 overal borden en spandoeken heeft gehangen, om de mensen erop te attenderen en om hun aandacht te vragen voor de file die er is door de werken. Daarnaast is er ook bijkomende signalisatie gekomen en zijn er meer controles gekomen. En net als op de E17 zal er ook op de E313 een mobiele trajectcontrole geplaatst worden. Zoals ik daarstraks al zei, was de mobiele trajectcontrole in het verleden misschien niet aangeschakeld op het ANPR Management Systeem (AMS) en was het misschien alleen een maatregel die moest afschrikken. Maar nu is die wel degelijk aan het AMS gekoppeld en kunnen daar ook effectief boetes uit gedistilleerd worden.

Ik denk dat dat een heel duidelijke boodschap is aan iedereen die daar passeert: houd u aan de snelheid, want de mobiele trajectcontroles die we daar voorzien hebben, zullen wel degelijk zorgen dat er pv's in de bussen vallen van diegenen die de snelheid daar niet honoreren.

Wat doen we nog? We plaatsen ook een soort aftelborden op de E313, maar ook bij andere wegenwerken, die aangeven hoe ver men nog verwijderd is van het mogelijke begin van de file ten gevolge van de wegenwerken. Ook dat is maatwerk. En ook dat blijkt wel degelijk te werken.

Maar opnieuw, we kunnen nog zoveel signalisatie- en andere maatregelen nemen en nog zoveel handhaving doen, alles begint natuurlijk bij de weggebruiker als dusdanig. Gedrag is in dezen heel belangrijk, vandaar dat we ook volop blijven inzetten op sensibilisering en campagnes. In de zomer, als alle werven op kruissnelheid komen, zal er door AWV nog een grote campagne gevoerd worden langs onze gewestwegen en autosnelwegen. En uiteraard moeten die campagnes voor iedereen begrijpelijk zijn, zeker ook voor onze internationale vrachtwagenchauffeurs. We zijn nu eenmaal een logistieke draaischijf. Wel, dan moeten die campagneborden inderdaad voor iedereen begrijpelijk zijn en alleszins een impact kunnen hebben op het gedrag van de weggebruiker als dusdanig.

Met al deze maatregelen en dit maatwerk kunnen we hopelijk het aantal ongevallen tot een absoluut minimum brengen. We zien dat het op de E17 gewerkt heeft. Ik hoop dat het straks ook op de E313 en ook op alle andere snelwegwerven werkt.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Dank u wel, minister.

Collega Ceyskens, ik ga eindigen met een citaat van een dorpsgenoot van u, Phil Bosmans: "Verander de wereld, begin bij jezelf." Dat geldt natuurlijk ook als het gaat over verkeersveiligheid.

Ik denk wel, minister, en ook collega Meremans, dat we met de technologie heel veel ten goede kunnen verbeteren. Er zijn de mobiele trajectcontroles, maar ook de dynamische signalisatieborden. Uiteraard moeten die truckchauffeurs niet via de gsm verwittigd worden. Het kan ook dynamisch gebeuren, op de borden langs de wegen.

Minister, ik denk dat we naar een hete zomer gaan: 38 grote werven op de Vlaamse autosnelwegen. We kunnen alleen maar blij zijn, want we janken altijd dat onze wegen er niet goed bij liggen. Maar dat betekent een heel grote uitdaging op het vlak van de verkeersveiligheid, niet alleen voor de automobilisten en de truckchauffeurs, maar ook voor de wegenwerkers, want die hebben

natuurlijk in dat hele debat geen stem. En die mensen lopen heel vaak grote risico's op die werven.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Stephanie D'Hose aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over testevenementen voor de cultuur- en eventensector

ACTUELE VRAAG van Elisabeth Meuleman aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de grote nood aan cultuur en testevents, zowel bij de artiesten als bij het publiek

ACTUELE VRAAG van Katia Segers aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over het heropeningsplan van de EVENT-confederatie

ACTUELE VRAAG van Jos D'Haese aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over het standpunt van de Vlaamse Regering op het komende Overlegcomité

ACTUELE VRAAG van Cathy Coudyser aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de testevents

De voorzitter: Collega's, twee van deze actuele vragen stonden ook als vraag om uitleg geagendeerd voor de vergadering van de commissie Cultuur van morgen. Die vragen om uitleg zijn bij dezen uiteraard geschrapt.

Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister-president, als er één sector is die zich altijd verantwoordelijk heeft gedragen, dan is dat wel de cultuursector. In de eerste lockdown, nog voor de toenmalige adviesraad, de Groep van Experts belast met de Exitstrategie (GEES), besliste om ons land in lockdown te doen, had de cultuursector zelf al beslist om te sluiten en zijn verantwoordelijkheid op te nemen. Ze hebben dat al die tijd gedaan, maar al maandenlang is er niets, is er een zo goed als volledige sluiting van de cultuursector, met een kleine heropleving in de herfst.

De cultuursector en de eventensector snakken naar perspectief. Ze willen perspectief, maar ook de mensen, de gebruikers willen perspectief. Uit een wetenschappelijke bevraging bij 22.000 mensen blijkt dat 75 procent van die mensen het nodig vindt dat er cultuur is voor hun mentaal welzijn. 75 procent geeft ook aan dat ze zouden deelnemen aan cultuur als dat op een veilige manier kan worden georganiseerd.

Minister-president, die veilige manier, dat plan, dat ligt er nu. De cultuur- en eventensector heeft een heropeningsplan op tafel gelegd in verschillende fasen, waarbij men rekening houdt met alle parameters zoals vaccinatiegraad, immuniteit, hospitalisaties enzovoort, en op aanvraag wil werken, met toelatingen en risicoanalyses van de infrastructuur. Het is een heel solide plan.

Binnenkort is komt het Overlegcomité samen. Daar liggen een aantal testevenementen voor. Op zich is dat zeker niet slecht, maar we moeten er natuurlijk

voor zorgen dat de testevenementen een eigenlijke heropening niet zullen vertragen. Welk standpunt zult u innemen? Hoe denkt u over heropening? Hoe zult u ervoor zorgen dat de testevenementen de heropening niet vertragen?

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Collega's, we voelen het allemaal aan, en minister-president, het is hoog tijd voor duidelijkheid en dat is het enige waar de bloedende sector om vraagt. Ze hebben nu zelf een kant-en-klaar voorstel geschreven.

Collega's, ik ga ervan uit dat jullie dat voorstel allemaal in jullie inbox hebben ontvangen. Ik heb ook begrepen dat de cultuur- en eventensector dat heel breed heeft verspreid en dat ze alle politieke partijen van meerderheid tot oppositie hebben aangeschreven en aan de alarmbel hebben getrokken.

Dat doen ze nu unisono. We weten dat de cultuur- en eventensector soms een beetje versnipperd is georganiseerd. Het is niet zoals Horeca Vlaanderen, dat met één contactpersoon alle gsm-nummers van de ministers heeft. Ze zijn veel meer verspreid en het is des te opvallender dat ze nu met één luide stem hard roepen. En ik denk dat dat terecht is.

Ik onderschrijf hun voorstel, omdat het evenwichtig, correct en haalbaar is. Het belangrijkste van dit plan is dat het conditioneel is. Het houdt rekening met de juiste parameters wanneer ze al dan niet zouden overgaan tot een volgende fase, zijnde de coronacijfers inzake hospitalisatie, intensive care enzovoort. We kunnen dus spreken van een gefaseerde heropening.

Ik zou graag verwijzen naar Gent. In Gent kennen we immers wat van feesten en events. We hebben daar het zogenaamde knaldrangfonds opgericht. Dat is een fonds voor de organisatie van coronaveilige evenementen.

We moeten dan natuurlijk wel duidelijkheid hebben over wat in de zomer mogelijk zal zijn met betrekking tot het aantal indoor en outdoor toegelaten personen en dergelijke.

Minister-president, het doet me veel plezier dat het Overlegcomité op 23 april 2021 enkel rond cultuur en events zal draaien. Ik vind dat een unicum. In mijn ogen is dat meer dan terecht, want de sector en vooral het publiek snakken hiernaar. Wat mogen we van het Overlegcomité verwachten? Zult u het goede en evenwichtige plan van de sector op tafel leggen en verdedigen?

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Minister-president, ik ben blij dat we u met vijf fracties dezelfde actuele vraag voorleggen. We zijn een jaar verder in de pandemie. De cultuur- en eventsector is nog steeds gesloten. Het is een van de zwaarst getroffen sectoren, maar deze sector was ook het eerst klaar met zijn protocollen en heeft zijn verantwoordelijkheid genomen. Niet enkel de cultuurwerkers, de cultuurorganisaties en de mensen die in de brede eventsector werken, van festivals en beurzen tot trouwfeesten en communies, snakken naar een perspectief en kijken uit naar een heropening. Heel de bevolking snakt naar een heropstart van het publieke leven.

De confederatie van Vlaamse, Brusselse en Waalse festivalfederaties en leden van de heel ruime event-, cultuur- en festivalsector hebben een gedetailleerd, gefaseerd en geconditioneerd plan voor de heropening opgemaakt, met een aantal concrete streefdoelen, getallen en data. Tegelijkertijd is vandaag aangekondigd dat een dertigtal testevenementen zullen worden uitgerold, waarover

veel vragen worden gesteld. Het een en het ander hangt natuurlijk samen. De bevindingen van de testevenementen in Vlaanderen en in Nederland, waarover we het in de commissie al vaak hebben gehad en waarvan de resultaten met ons zullen worden gedeeld, de plannen voor de heropstart en de protocollen die vorig jaar al zijn gemaakt, hangen natuurlijk samen met de evolutie van de epidemiologische cijfers, de besmettingen, de bezetting van de ziekenhuisbedden in de afdelingen voor intensieve zorgen en de sterftcijfers. Die cijfers lijken ons het eerste en het belangrijkste uitgangspunt. Het een hangt onvermijdelijk samen met het ander.

Minister-president, er is nu een concreet plan. Hoe staat u tegenover de voorstellen die de confederatie in het stappenplan doet? Hoe ziet u zelf de heropstart van het publieke leven?

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister-president, dit is niet meteen een actuele vraag over de testevenementen, maar ze is er wel aan gekoppeld. De coronacrisis is nog niet gedaan en de druk op de ziekenhuizen blijft hoog. De maatregelen blijven nodig, maar zoals al is gesteld, is de druk op de samenleving ook heel hoog. Het gebrek aan sociaal contact weegt zwaar op iedereen, maar in het bijzonder op jongeren. Ik denk dat iedereen dat stilaan erkent. Jongeren in de middelbare school en in het hoger onderwijs en jonge werkende mensen zien geen perspectief. Ik weet niet of u ook de berichten van jongeren krijgt. Ik zal er een aantal voorlezen die ik gisteren in mijn mailbox heb gekregen: "Het is zo zwaar dat een vriend van mij voor de trein is gesprongen.", "We zijn echt kapot, bijna heel onze klas is depri." en "We kunnen het niet meer aan." Mijn inbox loopt over.

Die jongeren hebben de indruk dat niemand naar hen luistert. Ik probeer dat te doen en ik kan zeggen dat er dringend iets moet gebeuren. Het is niet meer normaal dat jongeren wel op volgeladen schoolbussen naar school mogen rijden, maar niet met meer dan tien naar de jeugdbeweging mogen gaan. Dat kunnen we niet uitleggen. Jongeren mogen wel naar Ibiza, maar niet naar de les. Volgens mij zijn heel wat zaken mogelijk om jongeren op een veilige manier perspectief te bieden op georganiseerde buitenactiviteiten. Zelfs in uw Vlaamse Regering wordt hierover gesproken. De volledige opening van de scholen zal hier straks nog aan bod komen. Het toelaten van activiteiten met meer personen in de jeugdbeweging gaat om iets wat in een gecontroleerde omgeving gebeurt. Het risico op overdracht van het virus kan laag worden gehouden. Dergelijke zaken zijn de beste manier om spontane zaken, waar ze zich niet aan de regels houden, te voorkomen.

Ik heb gehoord dat het Overlegcomité vooral over de cultuur- evenementensector zal praten. Die sector heeft zeker steun en perspectief nodig, maar mijn vraag is welke maatregelen voor jongeren de Vlaamse Regering naar het Overlegcomité zal meenemen.

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Voorzitter, we snakken inderdaad allemaal naar een beetje cultuur of sport of naar een evenement, maar helaas heeft het virus ons nog altijd in de tang. We bereiden ons in Vlaanderen eigenlijk al een tijdje voor op die heropening.

Weliswaar doen we dat achter de schermen, met Event Flanders maar ook met de evenementensector zelf en met de deelsectoren waarvoor we bevoegd zijn: de cultuursector, de sportsector en de jeugdsector. De protocollen van vorig jaar zijn ondertussen al bijgesteld. Ook het CERM-loket (COVID Event Risk Model) is aangepast, om buiten zoveel mogelijk coronaproof zaken toe te laten. Ook het

COVID Infrastructure Risk Model (CIRM) voor de infrastructuur en de evenementen binnen wordt aangepast, zodat we, rekening houdend met de gegevens van nu, met de situatie op het vlak van het virus zelf, met de vaccinatiegraad maar ook bijvoorbeeld met de ventilatie binnen, stilaan weer evenementen – kleine en grote, professionele evenementen maar ook evenementen met amateurs en vrijwilligers – kunnen opstarten.

Daarnaast waren er in Nederland al heel wat testevenementen waaruit we kunnen leren. Dat moeten we ook doen. Het is niet de bedoeling, denk ik, om zelf weer testevenementen op te zetten die gewoon weer opnieuw polsen naar wat we al weten.

Toch is het goed dat we stilaan in mei en juni een aantal testevenementen doen. Ik dacht dat u daarover vrijdag op het Overlegcomité verder van gedachten zult wisselen en beslissingen zult nemen. Wat ik vandaag lees, is dat er inderdaad over nagedacht wordt om diverse evenementen – kleine en grote, binnen en buiten, cultuur- en sportevenementen – uit te testen. Ik vermoed dat daartoe ook het evenement met de zelftesten behoort, waar we specifiek bekijken hoe het in de praktijk verloopt om te werken met die zelftesten, om zo coronaproef mogelijk te werken.

Ik heb daarom de volgende vraag, minister-president. Kunt u meer uitleg geven over die testevenementen en over wat er mogelijk vrijdag verder op de agenda staat?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Dank u wel, collega's, voor de vele interessante vragen. Ik wil eerst dit zeggen. Het Overlegcomité van vrijdag is er op mijn vraag gekomen, specifiek voor de cultuur en de evenementen, omdat ik dacht dat dit in de slipstream van vorige keer niet voldoende tot zijn recht zou komen. Dus hebben we dat belegd.

Ik ga eerst het gemakkelijkste gedeelte van de vragen beantwoorden, namelijk dat over de roadmap voor de eventsector. Mag ik hier noteren dat zowel Groen, Vooruit als Open Vld vrijdag op het Overlegcomité de matrix van de eventsector mee goedkeuren? Wij leggen die op tafel. De Vlaamse Regering zal die op tafel leggen. Ik sta 100 procent achter die matrix voor de eventsector. Ik hoor u heel goed. We zijn hier dus bondgenoten. We zijn hier bondgenoten. Ik ga vrijdag kijken hoe dat bondgenootschap zich zal afwickelen. Mijn ervaring bij de vorige Overlegcomités was niet zeer positief op dat vlak. Maar bon, ik ben altijd klaar voor een evolutie ten goede. De Vlaamse Regering zal dus vrijdag op het Overlegcomité de matrix die we gekregen hebben, en die inderdaad goed door-dacht is, waar inderdaad verschillende parameters in meegenomen worden, die inderdaad een geleidelijke heropstart van de sector voor ogen heeft, verdedigen. Ik hoop dat ik op het einde van de vergadering niet alleen sta met die verdediging. Dat is dus mijn oproep naar de partijen die mij hier, terecht, die vraag stellen. *(Applaus bij de N-VA en CD&V)*

Dat was het gemakkelijke gedeelte van het antwoord – voor mij toch.

Dan wil ik het nu hebben over de testevenementen. Het Overlegcomité van vorige woensdag, nu net een week geleden, heeft daarvoor het kader vastgelegd. De mogelijkheid wordt geschapen om testevenementen te organiseren. De ministers, bevoegd voor de cultuur en de sport en voor evenementen, kunnen de aanvragen beoordelen. Er wordt een advies gevraagd van het coronacommissariaat. Dan kunnen we de evenementen die positief beoordeeld worden, laten plaatsvinden. Dat kader is dus vastgelegd. Daar werd de voorbije dagen nog aan gewerkt. De procedure voor die testevenementen gaat als volgt. De

organisator dient bij de bevoegde minister een voorstel in, na akkoord van de burgemeester van het lokale bestuur waar het evenement zou plaatsvinden. Dat is de eerste fase. In de tweede fase maakt de bevoegde minister een analyse. Als hij akkoord gaat, geeft hij dat door aan het coronacommissariaat. Het coronacommissariaat geeft een advies, uiterlijk op donderdag van de week waarin de aanvraag werd ontvangen.

Als het een 'go' is, komt het terug bij de bevoegde minister, ook bij de federale minister van Volksgezondheid en bij de minister van Binnenlandse Zaken – dat laatste wanneer de openbare orde in het geding is, als het mega-evenementen zijn. Als het een evenement is met honderd mensen in een zaal, zal dat minder toepasselijk zijn. Bij een definitieve 'go' zijn het die ministers onder elkaar. De procedure is klaar. De aanvragen kunnen nu binnenkomen en in de komende weken kunnen we testevenementen houden.

Verschillende collega's hier hebben erop aangedrongen: ik ben het ermee eens dat we niet massaal veel testevenementen moeten organiseren. De Nederlandse studie begint nu binnen te komen. Ik had, eerlijk gezegd, gehoopt die resultaten eerder te krijgen. We beginnen ze nu te krijgen. Er wordt gesproken van twintig tot dertig testevenementen voor het land, voor België. We zullen erop toezien dat dat voldoende gespreid is. Het heeft geen zin om twintig podiumevenementen in een schouwburg te testen en bijvoorbeeld niet een grote sportmanifestatie. Dat moet voldoende breed geschaald zijn. Dan kunnen die testevenementen in de volgende weken doorgaan.

De criteria waarop de aanvragen voor testevenementen zullen worden geëvalueerd, werden vastgelegd door het coronacommissariaat. Dat is een tamelijk ingewikkelde matrix, toch om hier zo uit te leggen. Ik stel dus voor dat we daar in een of andere commissie, Gezondheid of Cultuur, in detail op ingaan. De matrix zit goed in elkaar en is in mei wat strenger dan in juni.

Ik benadruk dat het een brede waaier is. Dit zijn ook proefprojecten, testen, geen projecten waarbij we zeggen dat we al evenementen aan het organiseren zijn. Daar moeten we rekenschap van geven. Ik kan mij voorstellen dat bij heel wat organisatoren nu de verleiding groot is om een aanvraag in te dienen. Ik denk dat we meer dan dertig aanvragen zullen krijgen. We zullen daarin moeten trancheren.

Mijnheer D'Haese, het is inderdaad, zoals u aanhaalt, voortdurend zoeken naar evenwichten. De druk op de gezondheidszorg blijft zeer hoog. De cijfers vertonen nu, gelukkig maar, de neiging om wat te zakken. Maar de druk blijft op een zeer hoog niveau. Anderzijds blijft het mentaal welzijn een zeer grote bekommernis. U wijst terecht op de jongeren, maar ik denk dat we dat naar de hele populatie kunnen opentrekken. Daarom werden tijdens het vorige Overlegcomité al een hele reeks zaken beslist die nu de volgende dagen in werking zullen treden. Ik noem er enkele.

De scholen zijn opengegaan. Voor 3 mei kunnen we weer evalueren, in functie van de evolutie van de cijfers, of volledig contactonderwijs opnieuw mogelijk zal zijn in de tweede en derde graad. Ik hoop uit de grond van mijn hart dat we dat kunnen beslissen.

Volgende maandag wordt het samenscholingsverbod, ik bedoel de buitenactiviteiten, opgetrokken van vier naar tien. Daar gelden weliswaar nog de afstandsregels, maar dit laat toch al toe dat men met meer mensen buiten samenkomt. Ook voor de ongeorganiseerde jeugd geeft dat bijkomende mogelijkheden. Daarnaast heeft het vorige Overlegcomité aan de ministers van Jeugd de opdracht gegeven om de organisatie van jeugdkampen te regelen, in aanloop naar de zomer. Die gesprekken lopen. Men is daar mee bezig. Misschien komt dat

nu vrijdag al op het Overlegcomité, maar het zal alleszins op een van de volgende bijeenkomsten van het Overlegcomité worden besproken. Zo kunnen we met het oog op de zomervakantie ook daar perspectief bieden.

Op 8 mei treedt het Buitenplan in werking. Daar zitten toch ook heel wat dingen voor de jongeren in. De groepen waarbinnen georganiseerde activiteiten kunnen doorgaan, worden groter: ze worden opgetrokken tot 25 personen. Ook voor jongeren ouder dan 18 jaar zal dat gelden. Die leeftijdsgrens wordt dus opgetrokken. Voor evenementen – culturele voorstellingen en, wat misschien minder van toepassing is, erediensten – wordt dat ook opgetrokken naar 50 personen. Daar kunnen jongeren natuurlijk ook gebruik van maken. De nauwe contacten zullen dan van 1 naar 2 gaan.

Al deze maatregelen bieden mogelijkheden om meer contacten te onderhouden, ook voor jongeren, in georganiseerd en niet-georganiseerd verband. Ik denk dat we daar dringend aan toe zijn.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister-president, de vragen waren nog niet koud of het eerste wat u doet, is de oppositie opzoeken en ons uitdagen en zeggen dat we daar hopelijk ook zullen verdedigen wat we hier zeggen enzovoort. *(Opmerkingen. Rumoer)*

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Alsof wij hier in Vlaanderen allemaal cultuurminnende mensen zijn, terwijl het federale niveau een soort wereldvreemde cultuurbarbaren zijn die er een pervers plezier in hebben om de sector te treiteren. Minister, ik zal u verrassen, want dat is niet zo. Ik denk dat de federale collega's en ministers, in elk geval die van mijn partij, er ook bijzonder mee inzitten en ook heel graag perspectief willen voor die sector. En ik vind het voorliggende plan inderdaad goed, weloverwogen en doordacht en dat is hier zeker mijn standpunt. Ik zit daar niet bij op het Overlegcomité, ook niet samen met die virologen. We zullen nog moeten afwachten, maar ik zal het zeker opsturen – ze zullen het al gekregen hebben – en voorleggen, en ik hoop dat ze het daar zullen verdedigen.

Minister-president, zoals het nu voorligt, kunnen een aantal testevenementen nuttig zijn, vooral om een aantal praktische zaken te gaan proefdraaien, om te kijken of de luchtkwaliteit even goed kan worden gegarandeerd bij volle zalen als bij minder volle zalen. Maar laat dat inderdaad die heropening niet in de weg staan. Dat is mijn standpunt, en dat zullen wij zeker uitdragen.

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Minister-president, natuurlijk zijn we bondgenoten. Wij zijn bondgenoten in onze bezorgdheid over de sector en in onze liefde voor de sector. In deze zaak wil ik niet graag redeneren in politieke partijen, in pro's en contra's: wij hebben dat gezegd aan die tafel, anderen hebben iets anders gezegd. De sector heeft geen nood aan die politieke spelletjes, maar aan duidelijkheid en aan woorden en daden van politici. Ik denk dat we het daar kamerbreed over eens zijn.

Wat die testevenementen betreft, zou het volgens mij een heel slechte zaak zijn om die te behandelen als een soort van ventiel, hoe graag ik dat ook zou willen. We mogen dat niet doen, want dan maken we dezelfde fout als in Nederland. Tijdens het weekend was daar heel veel protest over. Ik denk dat dat een heel fout signaal zou zijn.

Ik heb nog een bijkomende vraag: aan hoeveel testevenementen denkt u ongeveer? Wanneer denkt u de resultaten vanuit Nederland te hebben?

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Minister-president, ik zal antwoorden op uw vraag en uw oproep die u hier inderdaad nogal partijpolitiek lanceert: gaan wij de matrix hier blindelings steunen? De matrix die door de eventconfederatie is gemaakt, is goed doordacht en is op een bepaald aspect ook conditioneel. Maar er zit ook een 'take it or leave it'-gehalte in.

Wij zitten eigenlijk op een heel heldere lijn. Wij willen namelijk perspectief voor de sector en voor onze bevolking, maar de conditio sine qua non zijn voor ons de epidemiologische cijfers. Die moeten goed zijn en blijven. Wij vinden dat we streng moeten blijven op het vlak van die cijfers. Op het moment dat die goed zijn en blijven, zijn wij er voorstander van om het publieke leven maximaal te heropenen, over alle sectoren heen. Nu hebben we volgens mij te veel een soort van lobbycratie gecreëerd.

Die testevents spelen daar een rol in, maar wij willen dat die datagedreven zijn, niet datumgedreven. Ze moeten ook wetenschappelijk verantwoord zijn. We willen geen Nederlandse toestanden. Minister-president, bent u het ermee eens dat we op die strenge lijn moeten blijven, dat de epidemiologische parameters goed moeten zijn voor we perspectief geven op een heropening?

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister-president, ik denk dat er toch wel een onderschatting is van de ernst van de situatie bij jongeren en ook in de cultuursector. Ik denk dat de mensen van de cultuursector er niets meer van snappen. Er wordt nu gesproken over testevenementen voor podia en dergelijke.

Maar deze week start een nieuwe talkshow op de televisie en in de zaal zitten veertig mensen zonder mondmasker binnen. Dat mag blijkbaar, daar is toestemming voor. Dat mag in commerciële tv-uitzendingen. Waarom mogen er dan geen theatervoorstellingen plaatsvinden waar de mensen op anderhalve meter van elkaar zitten met een mondmasker op, met handgels, met stewards om dat allemaal te begeleiden, enzovoort? Als wij hier in dit parlement een show kunnen doen voor veertig man, waarom kan dit dan niet in een theaterzaal? Er zit geen logica in.

Minister-president, ik ben blij dat u dit op de agenda hebt gezet. Onze steun hebt u voor die ideeën vanuit de cultuursector, maar er moet dringend perspectief komen, logische maatregelen die maken dat er perspectief is voor die sector, dat het veilig kan gebeuren en dat het snel kan gaan.

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Ik denk dat ik mijn eerste tussenkomst begonnen ben met: 'Vlaanderen bereidt zich al maanden voor'. En hier zien we het resultaat dat we ons samen met alle sectoren, samen met alle belanghebbenden goed voorbereid hebben, dat we een goede evenementenmatrix hebben. Ik denk dat het ook goed is dat er testevenementen gaan komen. Maar, minister-president, u hebt ook zelf gezegd dat we daar goede keuzes moeten maken, dat we ze breed moeten spreiden, zodanig dat we alle mogelijkheden van de theorie die we opgebouwd hebben, kunnen testen: hoe verloopt dat nu in de praktijk en waar zitten eventueel nog knelpunten die we kunnen remediëren? Ik kijk ook uit naar de verdere resultaten uit Nederland die zullen binnenkomen.

Ik denk dat we nu ook op een goed moment zitten om dat met het Overlegcomité te bespreken. U hebt het ook gezegd: in mei zal het beperkter zijn, in juni kunnen we dan eventueel wat meer. Dat zal uiteraard afhangen van de evoluties van het virus, maar op een bepaald moment moeten we natuurlijk ook de maatschappij heropenen en moeten we waken over het evenwicht tussen het mentale welzijn, de noden die er zijn bij de burgers, de economie en de gezondheid.

De voorzitter: De heer Brusselmans heeft het woord.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Minister-president, elk Overlegcomité opnieuw heb ik zowat het gevoel dat we met een kluitje in het riet worden gestuurd. Er wordt altijd veel beloofd, maar na afloop krijgen we een zwakke uitkomst. Dus ik zal de oproep namens mijn fractie hier nogmaals herhalen om een exitplan voor de verschillende sectoren, de cultuursector en de eventsector, niet enkel te beloven, niet enkel te plannen, maar ook daadwerkelijk uit te voeren. En ja, daar horen testevents nu eenmaal ook bij. Het is belangrijk dat we testen om te weten waar die broeihaarden zitten en waar vooral niet. Dus ik reken er ook op dat die zeker doorgaan: een haalbaar plan voor de eventsector, voor de cultuursector, maar ook bijvoorbeeld voor de horeca, waar we nu horen dat de terrassen om acht uur zouden moeten sluiten zonder dat er daarvoor één wetenschappelijke reden is. Dat kan toch allemaal niet, het moet allemaal haalbaar blijven.

Vrijdag is het Overlegcomité. Durf toch eens die sterke Jan te tonen. Laat u als Vlaanderen niet ringeloren door dat federale niveau, zoals u net zelf hebt toegegeven: toon dat Vlaanderen het goed doet, het zeer goed doet en het vooral ook zelf kan. Zet stappen in de richting van een gecontroleerde opening, en vele mensen, maar ook de sectoren, zullen u enorm dankbaar zijn. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Minister-president, de evenementensector is een van de hardst getroffen sectoren in de coronacrisis. Wij zullen u dan ook – en u weet dat – steunen met uw voorstel over de matrix in de evenementensector. Dat is een weloverwogen voorstel.

Ik had zelf, omdat u erover begon, nog een vraag over het Overlegcomité van vrijdag, met name over de jeugdkampen. Ook daar is het belangrijk dat er snel duidelijkheid kan komen op twee punten. Ten eerste, vanaf 8 mei is er de verbreding van de bubbel van 10 naar 25. Is het een haalbare kaart om tegen vrijdag een beslissing te hebben over een protocol? Ten tweede, de gezinnen beginnen nu al met het inplannen en boeken van de zomerkampen. Ook daarvoor is het belangrijk om enige duidelijkheid te hebben. Is dat ook een mogelijkheid dat dat vrijdag ter sprake komt of zal dat voor later zijn?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Dank u wel, collega's voor jullie bijkomende commentaren en vragen. Mevrouw Meuleman, u zegt: 'U zit daar samen met de virologen.' Dat is waar en die spelen natuurlijk een rol, maar de finale beslissing ligt bij de politiek. De politiek beslist. De virologen adviseren met veel kennis van zaken, maar we kunnen ons ook niet achter de virologen verschuilen. Het is onze verantwoordelijkheid om beslissingen te nemen.

Mevrouw D'Hose, hoeveel testevenementen? Wel, ik heb het net gezegd in mijn inleiding, denk ik: een dertigtal voor het land, dus dat zullen er een twintigtal voor Vlaanderen zijn. Dat is een grootteorde. Als er 32 interessante zijn, dan

zullen we er 32 doen, als er maar 28 interessante zijn, dan zullen het er maar 28 zijn. Dat is een kwestie van grootteorde, en geen exact cijfer.

Mevrouw Segers, de strenge lijn volgen? Ik denk dat het niet gaat over streng of minder streng, het is de goede lijn die we moeten volgen, de lijn die in het versoepelingsplan natuurlijk ook rekening houdt met de evolutie van de epidemiologie. Wat voor mij een bijzonder belangrijk punt is in de versoepeling, dat is het punt waar we staan in de vaccinatie: als we qua vaccinatie het punt bereikt hebben dat de meeste kwetsbaren gevaccineerd zijn. U weet dat tegen het eind van volgende week de 65-plussers grotendeels gevaccineerd zullen zijn, en in de tweede helft van mei zullen de mensen met een onderliggende aandoening ook grotendeels gevaccineerd zijn. Tel daar twee à drie weken bij, omdat het vaccin een – ik zou zeggen – ‘inkanteltijd’ nodig heeft eer het effectief top zijn werk doet. Dat is voor mij een enorm belangrijk punt. Dan hebben we de meest kwetsbaren gevaccineerd. Dat moet de druk op het gezondheidssysteem verminderen. Er gaan nog mensen ziek worden. Er zullen zelfs nog mensen naar intensieve gaan, en er zullen waarschijnlijk nog mensen sterven aan corona. Maar dat is vandaag met griep of met andere aandoeningen ook het geval. Daarvoor hebben we ons gezondheidssysteem uitgebouwd. Wat we moeten vermijden, is een overmatige druk – die we vandaag kennen – op het gezondheidssysteem. Voor mij is dat punt in de tijd enorm belangrijk. Daarna moet veel meer mogelijk zijn, en moeten we die epidemie op een andere manier kunnen benaderen dan we vandaag doen.

Mijnheer Brusselmans, uw standpunten zijn gekend.

Mijnheer Van Rompuy, de jeugdkampen, de groep onder 25, daarover hoeft geen beslissing te vallen in het Overlegcomité. Dat zal zo zijn op 8 mei, omdat het enige wat daarvoor nodig was, een laag cijfer op intensieve zorgen is. Dat cijfer verlaagt nu dag na dag. Ik hoop dat het nog wat sneller gaat, maar dat zal waarschijnlijk bereikt worden. Daar is geen bijkomende beslissing van het Overlegcomité voor nodig. Dat mag als geregeld beschouwd worden.

Wat betreft de jeugdkampen ligt de bal bij de ministers van Jeugd, die dat samen aan het voorbereiden zijn. Als ze voor vrijdag klaar zijn, dan kunnen we dat – zoals men dat noemt – afkloppen op het Overlegcomité. Als dat een paar dagen later is, en als er consensus is tussen de ministers, dan kan dat voor zoiets ook met een elektronische procedure ‘afgeklopt’ worden. Daar hoeft niet in de grote hoogmis van het Overlegcomité, dat fysiek bijeenkomt, geregeld te worden. Daar ligt de bal dus in het kamp van de ministers van Jeugd, om samen zo snel mogelijk de protocollen af te ronden en duidelijkheid te geven voor de zomer.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister-president, we zijn er inderdaad nog niet. We zijn nog niet op het droge. We zijn nog niet volledig veilig, dus we mogen nog niet lossen, laat dat duidelijk zijn. Voor ons is dit plan niet in steen gebeiteld, maar het sterke aan dit plan is wel dat het inderdaad rekening houdt met de cijfers, met de aard van de evenementen, met de vaccinaties van 65-plussers en risicogroepen. Het geeft perspectief op relatief korte termijn, maar ook – en dat is waar zo’n nood aan is, en wat ontbrak in de voorbije maanden – een houvast op langere termijn. Vandaar, minister-president, dat ik denk dat het moet mogelijk zijn om tot een akkoord te komen – met alle collega’s, beleidsdomeinoverschrijdend, zonder profileringsdrang, maar gewoon samen – tot de beste oplossing voor de culturele sector.

De voorzitter: Mevrouw D’Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Collega's, op VRT NWS staat er een handig maar eigenlijk nogal deprimerend overzicht van de festivals die de handdoek in de ring gooien voor dit jaar. Natuurlijk, hoe langer er onduidelijkheid is, hoe langer die lijst wordt. Laat ons nu maar snel duidelijkheid scheppen. Minister-president, ik denk dat het helder is, en zonneklaar: u trekt met een goed plan en een grote steun daarvoor richting Overlegcomité, en ik hoop echt dat we samen, binnen enkele maanden, een pintje kunnen drinken op een coronaveilig event.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Dank u wel, minister-president, voor uw bijkomende antwoorden. Ik ben blij dat u expliciet aangeeft dat de epidemiologische toestand de conditio sine qua non is, en dat is voor ons allen een feit.

De testevents zijn belangrijk, maar ze moeten ook wetenschappelijk zijn. De resultaten zullen ons veel leren op korte en lange termijn, maar dat mag geen vertraging betekenen voor de voorbereiding van de heropstart van de sector. De situatie is wel anders dan die van vorig jaar. De cijfers zijn inderdaad nog altijd hoog en al te hoog in de intensieve zorg. We hebben nu testen, sneltesten en zelftesten. De vaccinatie is bezig. Als de virologische toestand goed is en blijft, moet voor ons het publieke leven op alle domeinen heropgestart kunnen worden, zonder dat we ons nu al focussen op het aantal aanwezigen en vaste cijfers. Maar we moeten wel perspectief geven aan de sector en aan de bevolking, of het nu gaat om een trouw- of een communiefeest of een bezoek aan een outdoor-evenement, waarvoor er volgens ons al protocollen waren. Die moeten absoluut mogelijk worden.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Ik denk dat de paaspauze of de derde lockdown heeft getoond dat het zomaar aanhouden van strenge maatregelen geen garantie is op resultaat, want de sterke knik die men ermee wou bereiken, is er niet gekomen, omdat de mensen op zijn. Ik las in de krant dat men verbaasd was dat kinderen die niet naar school gaan omdat de scholen gesloten zijn, naar de grootouders gingen. Als de ouders werken en als de rest dicht is, zijn er natuurlijk weinig andere opties.

Daarom denk ik, minister-president, dat we sociaal contact in een gecontroleerde omgeving in deze fase van de pandemie mogelijk moeten maken. Daarom is er meer nodig voor jongeren dan wat er op dit moment op tafel ligt. Voor de cultuur moet het sneller gaan dan de organisatie van testevenementen. Ik hoop dat het lukt om daarover vrijdag een doorbraak te forceren want dat gaat zowel voor het verloop van de pandemie als voor het mentaal welzijn van heel wat mensen, jongeren, ouderen en cultuurwerkers heel belangrijk zijn.

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Ons huiswerk is af. We kunnen ermee naar het Overlegcomité. Ik hoop dat de eensgezindheid die er hier is, ook volgende vrijdag voor een doorbraak kan zorgen, zodanig dat de sector perspectief en duidelijkheid krijgt. Want daar snakken we allemaal naar.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Filip Dewinter aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de akkoorden met de economische sectoren inzake de organisatie van nepsollicitaties in de strijd tegen discriminatie

ACTUELE VRAAG van Orry Van de Wauwer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het akkoord met 33 sectoren over correspondentietesten om discriminatie op de arbeidsmarkt tegen te gaan

ACTUELE VRAAG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de geplande correspondentietesten

De voorzitter: De heer Dewinter heeft het woord.

Filip Dewinter (Vlaams Belang): N-VA-minister Diependaele zei een jaar geleden: "Een overheid mag niet liegen tegen haar burgers. (...) Een overheid mag zijn burgers niet opzettelijk in de val lokken, dan gooi je het vertrouwen in de overheid te grabbel." Dat is nu exact wat u gaat doen met uw nepsollicitaties, minister. Het zijn illegale nepsollicitaties, dat weten we. Het gaat om identiteitsfraude, valsheid in geschrifte en uitlokking. U draait daarbovenop ook nog eens de bewijslast om. Iedere ondernemer wordt door die nepsollicitaties uiteindelijk gestigmatiseerd als racist tot het tegendeel bewezen wordt.

Minister, bedrijven en zelfstandigen hebben het recht om met hun eigen centen aan te werven wie ze willen op basis van het criterium bekwaamheid en niet op basis van uw criterium politieke correctheid. Die diversiteitsobsessie van deze regering zorgt ervoor dat boven op de financiële belasting die bedrijven kennen in deze moeilijke tijden, er nu ook een soort morele belasting komt. Nog even en een transseksuele genderfluïde Nederlandsonkundige kansensparel van vreemde origine zal voorrang krijgen voor een job van pakweg garagist op een Vlaamse jongen die afgestudeerd is als automechanicus. Dat is spijtig genoeg de realiteit waar we op afstevenen.

Daarom, minister, stel ik graag deze vraag. Waarom hebt u geen vertrouwen in onze ondernemers en zelfstandigen? Ze zijn geen racisten, maar de hardwerkende motor van onze economie. Schaf die testen af. Heb vertrouwen en steun niet alleen de middenstand en de evenementensector, maar ook de bedrijven, de ondernemers en de zelfstandigen die het in deze tijden al zo bijzonder moeilijk hebben. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Collega's, en misschien collega Dewinter in de eerste plaats: stel het u voor dat Karima en Karina, twee vrouwen die dezelfde kwalificaties hebben, solliciteren voor een job. Toch heeft een van die twee vrouwen meer kans om aangenomen te worden dan die andere. Het enige verschil tussen die twee vrouwen is die ene letter verschil in hun naam. Ik stel het hier misschien heel scherp voor, maar het is toch nog altijd de realiteit waarmee mensen met een etnisch-culturele achtergrond geconfronteerd worden op de arbeidsmarkt in hun zoektocht naar een job. Zo bestaat er ook nog steeds discriminatie op basis van handicap, gender, geaardheid, leeftijd enzovoort.

We moeten elke vorm van discriminatie op de arbeidsmarkt tegengaan, want we gaan elk talent op die arbeidsmarkt nodig hebben. Met de correspondentietesten

die de Vlaamse Regering in december aankondigde, en waarover minister Crevits deze week een akkoord heeft gesloten met de sectoren, doen we dit ook. Bedankt, minister en de voltallige Vlaamse Regering, maar ook bedankt aan de academische experts om hiermee aan de slag te gaan. En vooral ook bedankt aan die vele bedrijfssectoren die dit in de praktijk zelf gaan uitvoeren. Want het zijn die sectoren zelf, mijnheer Dewinter, die op sectorniveau zullen nagaan hoe de situatie op het terrein is – niet met de natte vinger, maar academisch onderbouwd. Dat is een superbelangrijke eerste stap.

Maar ik ben natuurlijk ook benieuwd naar het voorziene vervolg, vandaar mijn vraag aan u, minister. Welke stappen zal de Vlaamse Regering samen met de sectoren zetten om met die eerste resultaten van die correspondentietesten aan de slag te gaan, om de discriminatie op onze arbeidsmarkt verder aan te pakken?

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik denk dat collega Dewinter en ik een ander bericht hebben gelezen. Ik heb niet gelezen dat de overheid fictieve sollicitaties naar ondernemers zou sturen. Ik heb ook niet gelezen dat ondernemers met bewijslast zullen moeten komen, integendeel. Ik heb gelezen dat de sectoren zelf, autonoom, beslist hebben om na te gaan in welke mate aanwervingen naar het criterium 'potentieel' bij hun leden centraal staan. Dat heb ik gelezen. Ik heb ook gelezen dat er zelfs op individueel niveau van de onderneming geen resultaten zullen worden meegedeeld; dat gebeurt enkel op sectorniveau.

Nu, wat is het standpunt van onze fractie daarover? Ten eerste nemen wij akte van de keuze van de sectoren om dat te doen. Ten tweede vinden wij het sowieso een verspilling van talent als men mensen op basis van naam, en niet op naam van potentieel gaat beoordelen.

We hebben één bezorgdheid: als bepaalde individuele ondernemers via hun sectoren een aantal nepsollicitaties krijgen, zijn we gewoon bezorgd dat dat soms zal demotiveren om aan te werven. Daar moeten we wel omzichtig mee omgaan, en vandaar onze vraag aan de minister: op welke manier kunnen we ervoor zorgen dat niemand nog gedemotiveerd zal worden om aan te werven, gelet op het feit dat een aantal sectoren toch ook fictieve sollicitaties zullen sturen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik dank jullie voor de vragen. Ik hoop dat elke vraagsteller zijn vraag aan mij stelt vanuit één grote bekommernis: zoveel mogelijk mensen hier in Vlaanderen de kans geven om een zeer interessante, bij hun capaciteiten aansluitende job te vinden. Dat is de reden waarom ik de opdracht ook heb aanvaard om minister van Werk te worden.

Collega's, we zien vandaag dat niet elke bevolkingsgroep even gemakkelijk aan de slag geraakt op de arbeidsmarkt. Er zijn hindernissen voor bepaalde groepen. Er zijn hindernissen voor mensen – kijk naar mijn leeftijd – die de 50 of de 55 gepasseerd zijn. Er zijn hindernissen voor mensen die een handicap hebben. Soms is het geslacht een hindernis in bepaalde sectoren. Soms kan dat een migratieachtergrond zijn. En wat is de oorzaak van die lagere arbeidsdeelname? Dat interesseert mij ook in het bijzonder. Soms is dat omdat iemand niet over de juiste competenties beschikt, soms is dat omdat iemand het Nederlands niet kent. Maar soms, collega's, is dat ook omdat er vooroordelen zijn bij werkgevers omtrent bepaalde eigenschappen verbonden aan een naam, geslacht of iets anders van iemand met bepaalde talenten.

Collega's, met het instrument dat uitgewerkt is, en waarover ik een akkoord heb gesloten met 33 sectoren, wil ik sensibiliserend werken om die vooroordelen de

wereld uit te helpen. Collega Dewinter, ik zal ongelooflijk blij zijn als elke holebi overal in Vlaanderen evenveel kansen krijgt om een goeie job te hebben als mensen die geen holebi zijn.

Ik vind het verdomd lastig als je op basis van je naam minder kansen krijgt. Ik vind het verdomd vervelend als je op basis van het feit dat je een vrouw bent, minder kansen krijgt in een bepaalde job dan een man. Elk talent telt op onze arbeidsmarkt. En iedereen verdient evenveel kansen. Dat is de reden waarom we met de sectoren een akkoord hebben gesloten.

Ik raad u aan, collega Dewinter – het is voor iedereen nuttig in deze tijden – om eens een cursus begrijpend lezen te volgen en om, in plaats van populistische tweets de wereld in te sturen, te kijken naar wat we hebben afgesproken. Want de sectoren hebben het blijkbaar beter begrepen dan uzelf. (*Applaus bij de meerderheid*)

Collega's, dit parlement heeft op 10 juni vorig jaar een resolutie goedgekeurd. Daarin werd aan mij gevraagd om, ter bestrijding van discriminatie en racisme in de samenleving, een wetenschappelijk onderbouwd instrument uit te werken, om te kijken op welke manier je dat in kaart kunnen brengen. Want we hebben vooralsnog in Vlaanderen nog altijd geen nulmeting.

Wat heb ik gedaan? Ik heb aan de professoren Stijn Baert, Pieter-Paul Verhaeghe en Miet Lambrechts gevraagd om zo'n systeem uit te werken. Ze hebben dat ook gedaan. We hebben daarover uitvoerig gedebatteerd in de commissie Economie van dit Vlaams Parlement. Maar nogmaals, de opdracht en de scope die mij werden opgedragen door jullie, is: werk een instrument uit dat sensibiliserend kan werken. De correspondentietesten waarover al veel werd geschreven, zijn zo'n instrument.

Wat betekent dit, collega's? Betekent dit dat de overheid nu een brief zal schrijven naar God en klein Pierke? Neen. De overheid, de politiek schrijft geen brieven. Elke sector neemt zelf de handschoen op om het instrument van de correspondentietesten binnen een sector, werkgevers-werknemers, uit te werken en toe te passen. Elke sector heeft de vrije keuze gekregen om al dan niet in te tekenen op een bijlage aan het sectorconvenant dat we om de twee jaar sluiten. Ik heb tot mijn vreugde vastgesteld dat 33 sectoren bereid zijn om dit te doen. Collega's, dit is voor mij heel belangrijk nieuws. Dat betekent dat 1,9 miljoen mensen die actief zijn in die sectoren, de kans zullen krijgen om binnen hun sector de nulmeting te zien, om binnen afzienbare de tijd te zien hoe het gesteld is met de vooroordelen die er heersen om al of niet iemand aan te werven.

Betekent dit dat een ondernemer geen vrijheid meer heeft om aan te werven wie hij wil? Dat is absolute onzin. Natuurlijk werft iedereen aan wie hij wil. Maar er zijn bij veel mensen – ook bij mijzelf trouwens, heb ik al gemerkt – onbewuste systemen, vooroordelen die soms verhinderen dat je goede keuzes maakt. En dat is net het doel van de correspondentietesten zoals ze zullen worden toegepast. Dat is net ook de reden waarom zelfs sectoren die aanvankelijk absoluut tegen zulke correspondentietesten waren, nu toch de stap zetten om mee de nulmeting te doen en ook bereid zijn om te leren van andere sectoren waar het beter gaat.

Collega's, en collega Ronse in het bijzonder, ik begrijp absoluut uw bezorgdheid. Maar de sectoren zijn zelf vrij om de organisatie te doen. Het enige wat wordt gevraagd, is dat je de wetenschappelijk uitgewerkte methode zult hanteren. Maar je kunt ook het momentum kiezen. Er zijn heel veel zaken die je zelf kunt regelen. Dat lijkt me heel belangrijk. Twee, we doen een meting op sectorniveau. We zullen dus geen heksenjacht toepassen. Dat betekent dat we geen lijst zullen publiceren van hoe ondernemingen A, B, C hebben gereageerd. Dat is trouwens

heel belangrijk, want ik wil een zicht krijgen op de problemen in de sectoren om dan, collega Van de Wauwer, in de volgende fase echt acties te ondernemen.

Ik had een vrij lang gesprek met de vertegenwoordigers van de voedingsnijverheid. Zij zeiden mij dat ze er grote voorstanders van zijn om dat te doen. Ze weten ook dat het in bepaalde van hun nichesectoren beter is dan in andere, maar ze zeiden dat deze methodiek hun de kans zal geven om met elkaar te spreken en om, daar waar het goed werkt, die methodieken over te zetten naar waar het minder goed werkt. En dat is eigenlijk een van de redenen waarom ik ook heel trots ben dat zoveel sectoren hebben beslist om deel te nemen.

Collega's, ik rond af. We zitten in een moeilijk tijdsgewricht. Maar het is een tijdsgewricht dat ons ook enorme kansen biedt, ook om stappen te zetten rond de discriminatie die vandaag absoluut nog bestaat op de arbeidsmarkt. En het beste instrument om dat te doen, is zelfregulering. Je ziet in het onderwijs dat dat goed werkt. Wel, voor ondernemers geldt het op dezelfde wijze. Ik ben dan ook bijzonder blij dat ze zelf aan het stuur zullen zitten. Dat is trouwens ook de manier waarop collega Muyters het in het verleden heeft georganiseerd. En dit moet voor mij tot zeer, zeer goede resultaten leiden. Ik dank u.

De voorzitter: De heer Dewinter heeft het woord.

Filip Dewinter (Vlaams Belang): Minister, gooi toch niet alles op een hoop. Hou op met die altijd misleidende techniek om geslacht, seksuele voorkeur en uiteraard migratieachtergrond met elkaar te mengen in de hoop daarmee vooral dat laatste te kunnen laten passeren, in de hoop vooral een beleid van positieve discriminatie en voorrangbeleid voor allochtonen te kunnen voeren. Hou op met het misbruiken van mensen met een andere seksuele geaardheid, van vrouwen en aanverwanten, van gehandicapten, om dit ene punt door de strot van de bevolking te kunnen rammen. U weet waar u mee bezig bent, en dat is inderdaad een heksenjacht, eerst tegen verhuurders en nu weer tegen bedrijven en zelfstandigen en aanverwanten, allemaal om uiteindelijk dat ene punt te kunnen maken.

Laat ons toch eens eerlijk zijn. Wat is de boodschap die u geeft aan uw allochtonen? Niet: werk harder, studeer harder, doe meer uw best, leer Nederlands. Nee, uw boodschap is: het is de schuld van de bedrijfsleiders, van het racisme, het gebrek aan kansen en discriminatie. Dat moet ophouden! Ik dacht met de N-VA dat dat ook zou kunnen, maar dat blijkt niet. Ik citeer zo dadelijk mevrouw Sminate in dezen die blijkbaar een ander standpunt heeft dan de rest van haar fractie.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Minister, ik dank u voor uw bevlogen antwoord en uw inzet hierrond. Ik ben heel blij dat de eerste stap van de correspondentietesten ook gevolgd zal worden door acties waar het nodig blijkt. U benadrukt dat de testen vooral sensibiliserend moeten werken. Het zijn de sectoren zelf die nagaan op de arbeidsmarkt hoe het gesteld is met de discriminatie. Inderdaad, het sterke daaraan is de zelfregulering. Eerlijk gezegd, toen ik daar vroeger over las, was ik eerder terughoudend wat de zelfregulering betreft. Vandaag zie ik dat 33 bedrijfssectoren hieraan meedoen uit overtuiging, dus heb ik daar het volste vertrouwen in. Het is geen nattevingerwerk. Het is geen test van de ondernemingen, mijnheer Dewinter. Het doel is om het talent niet verloren te laten gaan. Ik heb vertrouwen in de zelfregulering.

Minister, hoe zit het met bestaande goede praktijken? Zijn er al voorbeelden van sectoren die sterk inzetten op inclusie? Zijn er sectoren die vandaag al aan inclusie doen?

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Onze fractie heeft altijd gezegd dat de overheid zelf geen sollicitaties mag doorsturen. Er mag ook niet gestraft worden, niet op individueel niveau. De minister heeft toegelicht wat er is gebeurd. Het zijn de sectoren zelf, de verenigingen van ondernemers, die iets gaan doen. De minister zal erover waken dat het geen last zal zijn voor de sectoren en mensen die willen aanwerven.

Eén zaak die wij vaak vernemen, gaat over mensen die uitkeringsgerechtigd werkloos zijn en nepsollicitaties versturen om in orde te zijn met de verplichtingen van VDAB. Voor de ondernemers is dit zeer hinderlijk. Minister, kunnen we ervoor zorgen dat de ondernemers ook zulke zaken op een simpele manier kunnen melden zodat wie wil aanwerven snel de weg vindt naar talent?

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Voorzitter, minister, collega's, vandaag is de realiteit dat mensen die opgeleid of hoogopgeleid zijn en alle nodige competenties hebben op een muur botsen als ze op zoek gaan naar een job, simpelweg, niet omdat ze niet over de juiste talenten beschikken, maar door hun afkomst, geartheid, leeftijd. U hebt dat aangehaald. Dat is een misdrijf, dat mag niet! Dat is discriminatie, dat mag niet, daar bestaat wetgeving over. Elke keer als het gaat over maatregelen treffen, wordt er plots gereageerd dat men voorzichtig moet zijn, een handrem moet opzetten, men mag er vooral niet dat of dit van maken, tot de potsierlijke reacties van het Vlaams Belang, die ik dan ideologisch gezien nog wel kan begrijpen.

Ik snap het niet, mijnheer Ronse, in woorden haalt u de bokshandschoen boven, als het over daden gaat, trekt u de fluwelen handschoen aan.

Minister, ik vind dit een stap in de goede richting. Ik ga daar niet flauw over doen. Wij vragen al jaren naar een nulmeting en nu komt die er. Ik had gehoopt op meer, want er is nood aan meer. Dit zijn misdrijven, dit zijn overtredingen. Die mensen worden in hun talenten beknot, elke dag opnieuw. De experts waarmee u hebt samengewerkt, geven aan dat sensibilisering goed is, maar als dat zou samengaan met sanctionering zou het nog beter zijn. Dan kan men de hardnekkige overtreders aanpakken. We weten wat er uit de nulmeting zal komen, want die is al gevoerd door experts en middenveldorganisaties. Er is discriminatie. Hoe gaan we die verminderen?

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Collega's, het is toch wel straf dat een aantal mensen hier in het halfrond beweren dat ze tegen discriminatie zijn en vervolgens de discriminatiebestrijding daarin beginnen te discrimineren. Je mag wel opkomen tegen discriminatie als het gaat over geweld of homofobie geweld, maar niet als het op basis van afkomst is? Het mag wel op basis van leeftijd, maar het mag niet op basis van taal? Ik snap het niet meer.

Minister, voor mijn fractie telt maar één ding, namelijk dat in dit land en deze regio mensen met competenties, met de wil om te werken, om hun geluk op te bouwen, om bij te dragen aan onze maatschappij, de kansen krijgen zoals wij ze allemaal hebben. De correspondentietesten die thans gelanceerd worden, juichen wij dan ook van harte toe. Wij danken u voor het werk dat u in dezen doet om die 33 privésectoren mee aan boord te krijgen en als Vlaamse overheid het goede voorbeeld te geven.

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (Vooruit): Heel veel mensen in Vlaanderen doen iedere dag hun best, maar botsen helaas op obstakels. En een van die obstakels is dat ze minder kansen krijgen vanwege wie ze zijn. Dat is iets dat voor mijn fractie, voor Vooruit, niet meer kan. Daar willen we iets aan doen. Dat willen we oplossen.

De nulmeting die nu zal gebeuren aan de hand van de correspondentietesten, is een stap vooruit. Wij vinden dat niet slecht. Maar het is niet voldoende. Want ik heb ook begrijpend gelezen in de artikels. De academici die dit ondersteunen, zeggen dat het op deze manier minder impact zal hebben. Sensibilisering werkt beter met handhaving. Bovendien worden er na corona minder vacatures verwacht, en verwacht men ook dat de discriminatie hoger zal liggen.

Minister, wanneer kunnen we die volgende stappen verwachten? Wanneer zult u die testen herhalen, om te zien of de zelfregulering en de acties werken en effect hebben? En indien het te ver gaat, wanneer zult u een volgende, derde stap doen? Dat is namelijk dat wie willens en wetens verder discrimineert, geconfronteerd wordt met de juridische gevolgen.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Er worden veel bloemetjes gegooid naar mevrouw Crevits, maar ik denk dat we eigenlijk de N-VA moeten feliciteren vandaag. Dikke proficiat, jullie zijn erin geslaagd om de aanpak van discriminatie opnieuw op de lange baan te schuiven. En Open Vld en CD&V mogen braafjes volgen. Want laat ons er niet flauw over doen, beste collega's, deze correspondentietesten zijn geen praktijktesten, en het verschil is natuurlijk heel groot. Jullie gaan gewoon nog eens onderzoeken of er toch niet, misschien, discriminatie zou bestaan, terwijl we weten dat het bestaat, terwijl we weten dat er mensen zijn die daar iedere dag onder lijden. Maar neen, jullie gaan dat rustig nog eens onderzoeken, en dan eens kijken of er nog gesensibiliseerd moet worden.

De heer Ronse van de N-VA zegt hier nu zelfs heel expliciet dat mensen die de wet op discriminatie overtreden, niet gestraft moeten worden. Dat is een letterlijk citaat van de heer Ronse: moeten niet gestraft worden. Dat is toch wel speciaal voor een partij die altijd en overal de 'law and order' aanhangt.

Ik vind het dus heel jammer dat we vandaag opnieuw gaan onderzoeken, in plaats van discriminatie aan te pakken, want ik denk dat dat vandaag echt nodig is.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega's. Het hele gazon is hier afgereden: voor de rechterzijde doe ik veel te veel, voor de linkerzijde doe ik veel te weinig. Maar collega's, we zijn al jaren aan het discussiëren. En als we zo blijven voortdoen, en zeggen dat het nooit genoeg is, dan gaan we nooit ergens geraken. Er is nog nooit op wetenschappelijke basis in alle sectoren een nulmeting gebeurd. En als ze gebeurd is, zoek ze. Geef ze mij. Professor Baert zou nooit bereid geweest zijn om een instrument voor mij te ontwikkelen als alles al had bestaan. Die mensen zijn ook niet zo onnozel, collega D'Haese. *(Opmerkingen van Jos D'Haese)*

Ik ben aan het woord. Ik heb gezwegen toen u sprak. U moet ook eens leren luisteren. We zetten met deze nulmeting een stap vooruit. Waarom zetten we een stap vooruit, collega's? Omdat de sectoren zelf de hand aan de ploeg slaan. Mijn mensen van het kabinet hebben daar uren, dagen, weken aan besteed om vertrouwen op het terrein te krijgen. Collega's, discriminatie werk je niet de wereld uit op basis van slogans en populisme. Dat vraagt vertrouwen, vertrouwen van mensen en bereidheid om in de spiegel te kijken en vooroordelen te laten vallen. Als je allemaal met een beschuldigende vinger naar bepaalde

ondernemers gaat wijzen, denk je dat die dat plezant en goed gaan vinden? Neen. Maar als je ze meekrijgt in het bad en ze inzicht geeft in mechanismen die tot discriminatie leiden, dan kun je stappen voorwaarts zetten.

Ik begrijp dat sommigen de stappen die we zetten, niet genoeg vinden. Mijnheer Annouri, ik vind uw antwoord eerlijk. U komt ook altijd naar de commissie, waarvoor ik bijzonder verheugd ben. U hebt daar ook gezegd dat u dat een goede stap vindt, maar het mag daar niet eindigen. Het is wel een nieuwe stap, het is een stap die sectoren responsabiliseert. Antwoordend op hen die constructieve tussenkomsten hebben gedaan, zoals onder meer collega Van de Wauwer, is het ook een stap ... (*Rumoer*)

Ja maar, er zijn er nog. Ik heb collega Annouri trouwens ook al een complimentje gegeven. Collega Van de Wauwer zei: je moet wel tot acties overgaan. We gaan ook good practices uitwisselen. Er is bijvoorbeeld al een good practice in de sector van het groenonderhoud en van de landbouw, die een heel mooie app heeft ontwikkeld. Daar werken heel veel mensen die het Nederlands niet machtig zijn en aan het leren zijn. In die app worden eenvoudige woorden vertaald, waardoor ze heel gemakkelijk kunnen communiceren met elkaar. Dat leidt ertoe dat mensen veel sneller in een job terecht komen, en jullie weten: een job is de beste manier om te integreren en ook sociaal te integreren. Er zijn al heel goede praktijken. We krijgen door de manier van werken ook de kans om die praktijken vaker te delen.

Collega Ronse, u had het over de nep sollicitaties en VDAB. Dat is een heel terecht aandachtspunt. We zijn in overleg met de VDAB om na te gaan hoe we daar het beste kunnen mee omgaan. U hebt ook heel eerlijk geantwoord. Het was voor jullie niet gemakkelijk om mee te gaan in de methodiek. Op een bepaald moment is er ook gevraagd om de sectoren niet te verplichten. We zullen kijken hoe ze willen meewerken. Ze hadden allemaal neen kunnen zeggen, maar er zijn er 33 die ja hebben gezegd. Ik vind dat een heel goed resultaat.

Collega Schiltz, ik ben blij met uw tussenkomst, die heel positief was, waarvoor dank.

Collega Veys, u had het over het sanctioneren. Ik ga ervan uit dat u dan ook een extra staats hervorming vraagt. Zoals u weet, ben ik bevoegd om te sanctioneren in de domeinen waarvoor ik bevoegd ben. Dat is onder andere de sector van de dienstencheques. Zomaar sancties opleggen kan ik gewoon niet vanuit mijn bevoegdheden. Ik ga ervan uit dat u dat ook weet.

Nogmaals, het is niet de bedoeling om dat te doen. Dat wil ik hier zeer nadrukkelijk vermelden. Dit parlement heeft mij gevraagd om een sensibiliserend instrument uit te werken. Ik heb aan wetenschappers gevraagd om dat te doen. Ze hebben dat uitgewerkt. Wij zijn met de sectoren in overleg gegaan en 33 sectoren zeggen: ja, wij doen mee.

Collega's, voor mij is dit zonder meer een heel grote sprong voorwaarts om de discriminatie, die vandaag in Vlaanderen bestaat, de wereld uit te helpen. Er zijn vanzelfsprekend wettelijke regels, en er is ook een regelgeving over de sanctionering van misdrijven. Die is er en die wordt ook toegepast als dat nodig is. Maar het beste resultaat bereik je als een werkgever kiest op basis van capaciteiten, en niet op basis van een bepaalde naam of een leeftijd in een sollicitatiebrief.

Daarmee boren we het potentieel dat aanwezig is op onze arbeidsmarkt, absoluut onvoldoende aan. Dat is mijn ambitie: elk talent de kans geven om die talenten maximaal in te zetten op de arbeidsmarkt van vandaag.

De voorzitter: De heer Dewinter heeft het woord.

Filip Dewinter (Vlaams Belang): Minister, ik heb twee slotopmerkingen. Eerst een citaat van een tweet van mevrouw Sminate, die vandaag blijkbaar niet aanwezig is, onder de hashtag correspondentietesten: "En toch gaan we hen opzadelen met enorme administratieve last door valse sollicitanten op hen af te sturen. Is dit dan echt enkel om ons geweten te sussen?"

Het is een open vraag, ze is hier niet, ik stel ze aan de collega's van de meerderheid en de N-VA.

Ik heb ook een tweede opmerking. Minister, u bent minister van Economie en Werk, heb toch eens vertrouwen in de Vlaamse ondernemers, zelfstandigen en aanverwanten. Denkt u nu werkelijk dat ze mensen weigeren op basis van hun naam, hun geaardheid, op basis van het feit dat ze vrouw of gehandicapt zijn? Minister, een Vlaamse bedrijfsleider doet het met zijn eigen centen en niet zoals u, met de centen van de belastingbetaler. Dat betekent dat de Vlaamse bedrijfsleider of werkgever die alleen maar onbekwame Vlaamse werknemers zou aannemen omdat het puur Vlamingen zijn in uw ogen, en bekwame allochtone werknemers zou weigeren, wel, die gaat failliet. Die verliest zijn centen. Dat is de realiteit die u blijkbaar niet wilt zien.

Minister, u zit maar gebiologeerd naar dat racisme, die discriminatie en aanverwanten te kijken, terwijl u de economische realiteit van iedere dag blijkbaar negeert en ontkent. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Mijnheer Dewinter, het is niet alleen die positieve of negatieve tussenkomst die ons van elkaar onderscheidt. Voor CD&V telt elke mens. U hebt altijd gezegd dat voor u enkel het eigen volk telt.

Minister, als CD&V hebben we vertrouwen in het kunnen van de mensen. Om dat waar te maken, moeten we garanderen dat iedereen op basis van zijn eigen competenties en kwaliteiten gelijke kansen op een job heeft. Om die reden zijn deze correspondentietesten een eerste heel belangrijke stap om discriminatie aan te pakken. Waar nodig, zullen acties volgen. Ik dank u, de experts en vooral de sectoren hiervoor.

Mijnheer Dewinter, ik heb nog een woordje voor u. Ik hoop u morgen in het Vlaams Parlement te zien. Dan zal worden gesproken over een onderzoek naar discriminatie van ex-kankerpatiënten. Ik hoop dat u daar met evenveel overtuiging aan zult willen meewerken.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik wil eerst kort de loftrumpet steken voor een van mijn favoriete collega's, mevrouw Sminate. Heel onze fractie staat, voor alle duidelijkheid, achter wat zij heeft gezegd. Wat hier voorligt, zijn geen nepsollicitaties vanwege de overheid. Het is een initiatief vanuit de sectoren. Er wordt niet naar individuele resultaten gekeken.

Mijnheer D'Haese, we zullen de ondernemers niet criminaliseren, zoals de PVDA wil. Ondernemers hebben, voor alle duidelijkheid, geen lesjes over criminalisering te leren van iemand die een totalitaire massamoordenaar als Stalin verheerlijkt, zoals u.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Sofie Joosen aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de Vlaamse aanpak van de strijd tegen voedselverspilling

De voorzitter: Mevrouw Joosen heeft het woord.

Sofie Joosen (N-VA): Voorzitter, voedselverspilling is een wereldwijd probleem en is dus ook een probleem in Vlaanderen. De Vlaming verspilt gemiddeld 37 kilogram voedsel per jaar. Als we dat allemaal optellen, gaat het om enorme hoeveelheden. Het is duidelijk dat we in dit verband een beleid moeten voeren.

De vorige Vlaamse Regering heeft haar ambities gebundeld in de Ketenroadmap Voedselverlies 2015-2020. Het Rekenhof heeft dat beleid recent onder de loep genomen. We moeten vaststellen dat een aantal zaken beter kunnen en effectiever moeten. Er is onder andere gewezen op het gebrekkig meetkader, de gebrekkige dataverzameling en de versnippering ten gevolge van ad-hocsubsidieprojecten.

Minister, hoe zult u het Vlaams beleid inzake voedselverspilling en voedselverlies op basis van het rapport van het Rekenhof bijsturen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Joosen, ik dank u voor deze interessante actuele vraag. We bevinden ons op dit ogenblik op een belangrijk scharniermoment, want het actieplan is in 2020 afgerond en wordt nu geëvalueerd in functie van een nieuw actieplan. Het rapport van het Rekenhof komt eigenlijk op het juiste moment om de gepaste maatregelen te kunnen nemen. Ik bereid momenteel, samen met de medebevoegde minister Demir, een nieuw actieplan voor en ik hoop daarmee vrij snel naar de Vlaamse Regering te kunnen stappen.

Als het om voedselverlies gaat, zijn we eigenlijk goed bezig. In Europees perspectief behoren we tot de absolute top. Ik hoop dat u dat ook hebt gelezen, want de opmerkingen van het Rekenhof slaan vooral op de procedure. Het Rekenhof heeft een punt als het zegt dat we beter moeten monitoren wat we doen. Ik ben het daarmee eens. Ook als we tot de Europese top behoren, moeten we kunnen tonen dat we tot de top behoren en op welke manier we stappen voorwaarts zetten. Over de doelstelling op zich zijn er geen discussies. We hebben zelfs de ambitie om de voedselverliezen nog met 30 procent te reduceren. Dat is een enorme opdracht, maar het is belangrijk dat we dit effectief doen.

Het allerbelangrijkste is dat we de vooruitgang die we boeken, beter monitoren en zo al wie dat vraagt een beter inzicht kunnen geven in hoe we dit aanpakken. Op dat vlak is de kritiek absoluut terecht.

De voorzitter: Mevrouw Joosen heeft het woord.

Sofie Joosen (N-VA): Minister, ik dank u voor uw duidelijk antwoord, maar ik ben nog gelukkiger met het feit dat u zich duidelijk engageert om de opmerkingen van het Rekenhof ernstig te nemen en in het nieuw beleidsplan op te nemen. Het meetkader is een van de absolute voorwaarden. Zeker als we op termijn hopelijk willen aantonen dat het beter gaat, moeten we natuurlijk over die meetresultaten beschikken. Meten is weten.

Het is zeker een complexe oefening, want er zijn de Vlaamse ambities, de ambities van de Verenigde Naties en de ambities van de EU. Het Rekenhof geeft aan dat het belangrijk is altijd het overzicht te bewaren. Dat zal voor dat nieuw plan een uitdaging zijn.

Ik heb een bijkomende vraag. Gisteren hebben we in de media allemaal kennisgenomen van een initiatief van een van de grote spelers in de zuivelsector, die iets wil doen aan de houdbaarheidsdata's op de verpakkingen. Ik denk dat dat een heel waardevol initiatief is en een goed signaal. Mijn bijkomende vraag is dus: loont het niet de moeite om te gaan kijken, met een aantal subsectoren uit de voedingssector, hoe we die beter kunnen betrekken bij het concrete actieplan?

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Dank u wel, minister, voor het antwoord. Voedselverspilling tegengaan belangt ons allemaal aan. We kunnen ook allemaal ons steentje daartoe bijdragen. U hebt ondertussen duidelijk aangegeven dat u daar volop op wilt inzetten, al voor het rapport, maar u hebt dat zonet ook bevestigd.

Minister, het rapport van het Rekenhof haalt ook aan dat de methodes voor het verzamelen van gegevens nog voor verbetering vatbaar zijn. U hebt er ook naar verwezen. Ik denk dat technologie daar ook een belangrijke rol in zou kunnen spelen, enerzijds voor het vergaren van data maar anderzijds ook voor het effectief terugdringen van voedselverliezen.

Ik heb daarom de volgende vraag. Op welke manier kan onderzoek en innovatie ook bijdragen tot het vermijden van voedselverliezen? Op welke manier wilt u dit ondersteunen of stimuleren?

De voorzitter: Goed zo, collega Rombouts. U leert bij, tijdens één zitting!

De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Ik ben zelf wat van mijn melk, eigenlijk. *(Gelach)*

Collega's, we weten allemaal dat het produceren van voedsel een serieuze impact heeft op het milieu en op de biodiversiteit. Als je dan ziet dat er 88 kilogram per jaar wordt weggegooid door een gemiddeld Vlaams huishouden en dat er ook in de keten zelf heel wat verliezen zijn, dan weet je dat dat opnieuw een schade betekent voor het milieu. Het is dus echt wel belangrijk dat er een ambitieus actieplan tegen voedselverspilling is, als we iets willen doen voor het klimaat, en dan als structureel beleid, niet enkel projectmatig. We moeten daarbij ook bekijken, als het echt niet te vermijden is, of er een ander nut kan worden gevonden voor voedsel. We moeten daarbij naar de hele keten kijken en zeker niet alleen naar de consument.

Ik denk dat het positief is, minister, dat er in het nieuwe beleidsplan rekening wordt gehouden met de opmerkingen van het Rekenhof.

Ik heb al een aantal goede vragen gehoord, maar zou er nog één aan willen toevoegen. Wordt er ook een relatie gemaakt met de armoedesituatie in Vlaanderen? Is er een ambitie om het voedsel dat weggegooid wordt in supermarkten en dergelijke, ook structureel ter beschikking te stellen van organisaties die werken rond armoede, bijvoorbeeld voedselbanken?

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, voedselverspilling is voor ons allemaal een zorg. 8 procent van het aangekochte voedsel belandt in de vuilnisbak. Dat is 240.000 ton op jaarbasis. In het rapport van het Rekenhof wordt duidelijk aangegeven dat we inderdaad mooie doelen naar voren schuiven en dat dat vooral kwalitatieve doelen zijn, maar dat we ook moeten proberen om die kwantitatief te meten. Daar is dus nog werk aan de winkel. U belooft ook om dat te doen.

Minister, het afvalbeleid hamert heel sterk, in de plaats van het omturnen naar een consumentenverantwoordelijkheid, op een producentenverantwoordelijkheid. Zult u, in het plan dat u nu verder uitwerkt, ook daar aandacht aan besteden?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega's, voor de interesse.

Collega Joosen, het vorige plan is opgemaakt in samenwerking met de hele keten. Dat zal in de toekomst ook weer zo gebeuren, uiteraard. Anders is het weinig zinvol om zo'n plan te maken.

Collega Rombouts, meten is inderdaad weten. Dus uw opmerking over de innovatieve mogelijkheden is zeker belangrijk. We blijven zeker inzetten op die innovatie via de sectorprogramma's. Daar kunnen we ook detailstromen veel beter in kaart brengen en ook gerichte acties ontwikkelen. Ook in het huidige plan zitten er eigenlijk al een aantal interessante zaken, zoals de Food Heroes van Flanders DC. Dus we hebben daar al wel rond gewerkt. Maar het kan, denk ik, inderdaad nog wat beter.

Collega Anaf, ondertussen is er ook een beleidsplan bio-economie, waar we voedselverliezen en biomassa-reststromen net meer willen omzetten in hoogwaardige producten, zoals bioafbreekbaar plastic en chemische bouwblokken. Er leeft daarrond dus eigenlijk heel wat in de sector.

Collega Anaf, de relatie met armoede wordt uiteraard gelegd. U hebt zelf verwezen naar de voedselbanken. We zijn op dit ogenblik ook aan het bekijken af we op dat vlak nog meer inspanningen kunnen doen. U weet dat de voedselbanken georganiseerd worden in samenwerking met de federale overheid. Tijdens de coronacrisis hebben we op een bepaald moment ook extra's ter beschikking gesteld van de voedselbanken.

Het enige probleem, met de aardappelen bijvoorbeeld, is dat je ervoor moet zorgen dat je de markt niet verstoort. Maar daar zijn we alert voor. Daar wordt zeker rekening mee gehouden.

Er wordt ook ingezet op de distributie van voedsel door het voorzien van logistieke voedselhubs.

Collega Schauvliege, het plan zal zeer omvattend zijn. De hele keten zit erin. Dat betekent dat de hele keten mee verantwoordelijkheid moet opnemen. De eerste opdracht is natuurlijk de verliezen beperken. Maar als je verlies hebt, is het van belang dat je zoveel mogelijk kunt hergebruiken, waardoor het echte afval zo beperkt mogelijk blijft. Het is een heel spijtige zaak voeding te moeten verbranden.

De voorzitter: Mevrouw Joosen heeft het woord.

Sofie Joosen (N-VA): De impact van het voedselverlies en van de voedselverspilling op onze ecologie en economie kunnen we als samenleving echt niet rechtvaardigen. Ik pleitte in het verleden al voor een algemenere aanpak en opwaardering van voedsel, en voor een algemene opwaardering van de producenten van dat voedsel. U hebt in het verleden ook al meermaals dat pleidooi gehouden. Ik wil dat zelf ook doen. Voeding is geen wegwerpproduct. Het is heel belangrijk dat we dat constant in ons achterhoofd houden.

Ik ben dus heel blij met de bijkomende inspanningen die zullen gebeuren en met het nieuwe actieplan.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Sam Van Rooy aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de interne controle bij de lokale besturen na de onthullingen over het subsidiemisbruik van Let's Go Urban

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Dank u wel, voorzitter. Ambtsgenoten, kijkt u alstublieft even met mij mee. *(Sam Van Rooy toont op zijn laptop een video met Bart Somers en Sihame El Kaouakibi bij de lancering van haar campagne.)*

De titel van deze potsierlijke video luidt: 'Opgewonden oikofobe blanke Open Vld'er van middelbare leeftijd etaleert zijn blinde adoratie voor zogenaamd talentvolle maar vooral arrogante knuffelallochtoon Sihame El Kaouakibi, bij wie hij ostentatief zijn zogenaamde witte schuld probeert af te kopen'.

Minister Somers, uiteraard vraagt elke Vlaming zich nu af of u niet beschaamd bent. Maar u bent ook minister van Binnenlands Bestuur en dus moet ik u als volksvertegenwoordiger ook de vraag stellen: welke conclusies trekt u nu uit het jarenlange subsidiemisbruik van uw wit krulkonijn Sihame El Kaouakibi voor de organisatie van en het toezicht op de interne controle bij onze steden en gemeenten? *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Dank u vriendelijk voor de vraagstelling. Mijnheer Van Rooy, u vraagt mij als minister van Binnenlands Bestuur welke conclusies ik trek ten aanzien van het subsidiebeleid en de organisatiebeheersing van de lokale besturen. U moet weten dat alle organisaties, zowel de publieke als de private, nood hebben aan een kwalitatieve organisatiebeheersing die waakt over de juiste aanwending van middelen. Bij lokale besturen is zowel de interne als de externe controle decretaal geregeld.

Intern wordt dit geregeld door het decreet op het lokaal bestuur. De interne controle en organisatiebeheersing is de verantwoordelijkheid van de algemeen directeur. Zijn aanpak moet worden goedgekeurd door de gemeenteraad. Er volgt een jaarlijkse rapportering aan het college van burgemeester en schepenen en de gemeenteraad.

Extern bestaat sedert 2014 de organisatie Audit Vlaanderen. Dit is een onafhankelijke instantie met een eigen auditcomité. Zij auditeert de organisatiebeheersing van lokale besturen, zowel vanuit een ondersteunende rol als, waar nodig, forensisch. Audit Vlaanderen heeft op 3 mei 2019 een rapport opgeleverd, een thema-audit over gemeentelijke premies, subsidies en toelagen. Dat is dus een zeer accuraat thema in deze context. Audit Vlaanderen heeft dat gedaan bij achttien besturen. Ik geef u de conclusies mee.

Volgens Audit Vlaanderen ging op basis van die studie 1,5 procent van de totale uitgaven van lokale besturen naar subsidies. De administratie Binnenlands Bestuur heeft een andere, bredere perimeter gehanteerd en komt op ongeveer 5 procent. Een volledige en overzichtelijke inventaris van alle subsidies die gemeenten uitkeren, ontbreekt op basis van die audit bij meer dan de helft van de achttien besturen. De lokale besturen laten volgens die audit hun subsidies voldoende aansluiten bij hun doelstellingen maar evalueren hun subsidies nog te weinig op effectiviteit. Soms is er veel controle voor weinig subsidies, aldus de audit, en weinig voor veel. En zeker voor de normatieve subsidies liggen de rollen en verantwoordelijkheden niet altijd duidelijk vast.

Op basis van deze thema-audit hebben de administratie en Audit Vlaanderen praktische handvatten aangereikt aan de lokale besturen om de beheersing van het subsidieproces te versterken. Deze handvatten zijn vertaald in een praktische gids voor zelfevaluatie die door ABB en Audit Vlaanderen is gecommuniceerd naar alle lokale besturen. Met dit instrument kunnen besturen aan de hand van twaalf vragen een actieplan voor het subsidieproces formuleren. Het is mijn ambitie om samen met Audit Vlaanderen te kijken hoe we dit nog verder kunnen versterken en uitdiepen.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Dank u, voorzitter. Minister Somers, terwijl onze Chiro en onze scouts wafels moeten verkopen om ocharme eens op kamp te kunnen gaan, kreeg El Kaouakibi miljoenen euro's om jonge allochtonen bij de les te houden. Zowat elk beleidsniveau in dit land gaf veel belastinggeld aan El Kaouakibi, ook de door diversiteit verblinde Vlaamse Regering, 850.000 euro in totaal. Ook van u, Bart Somers, in uw hoedanigheid van burgemeester van Mechelen, kreeg El Kaouakibi zomaar eventjes 125.000 euro, nota bene bedoeld voor een festival rond 'recht en rechtvaardigheid'. Wat een satire is dit toch! Het is wellicht dus een retorische vraag, maar hoe kan de Vlaming er nu nog enig vertrouwen in hebben dat deze Vlaamse Regering erop toeziet dat subsidiegelden van de hardwerkende Vlaming efficiënt en rechtvaardig worden besteed?

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Er is inderdaad vanop heel veel verschillende beleidsniveaus belastinggeld gegaan naar organisaties van mevrouw El Kaouakibi. In Antwerpen is er intussen een audit uitgevoerd, en daaruit blijkt duidelijk dat er heel grote problemen waren bij het toekennen van de subsidies. Dat gebeurde met heel vage voorwaarden. Het is niet helemaal duidelijk hoe het komt dat die middelen konden worden vrijgemaakt. Daarnaast schort er ook heel wat langs de kant van de controle. Bovendien is het ondenkbaar dat dit mogelijk is geweest zonder politieke rugdekking. We weten immers allemaal dat de kleinste vzw ieder bonnetje van de boekhouding moet binnenbrengen, maar hier zou het mogelijk zijn geweest om de keuken op de verkeerde locatie te installeren.

Ook de Vlaamse overheid heeft heel veel geld gegeven aan mevrouw El Kaouakibi. U zit hier als minister die bevoegd is voor de lokale besturen maar u bent, als ik me niet vergis, ook viceminister-president en minister in de Vlaamse Regering. Ik vraag me vooral af hoe jullie ervoor zullen zorgen dat er helderheid, duidelijkheid en transparantie komt over de toekenning van en de controle op de subsidies die vanuit Vlaanderen naar Let's Go Urban en aanverwante organisaties zijn gegaan.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Collega's, gisteren hebben wij een uitgebreid debat gehad in de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie, waarbij het onder andere ging over de door de minister van Financiën aangekondigde subsidiedatabank. Dat was een zeer boeiend debat, waarbij collega van Rompuy zei: "Transparantie is en blijft het beste ontsmettingsmiddel voor overheidsfinanciën." Het gros van de collega's was het daarmee eens. Door de zaken in kaart te brengen, kunnen fouten sneller worden gedetecteerd.

Minister, mijn bijkomende vraag is of het mogelijk is om de toekomstige Vlaamse subsidiedatabank te koppelen aan eventuele lokale initiatieven om op die manier nog meer overzicht te kunnen krijgen.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord;

Imade Annouri (Groen): Minister, de vraag die ik de afgelopen weken en maanden van verschillende middenveldorganisaties kreeg is de volgende: hoe komt het dat wij als kleinere organisaties of middelgrote organisaties elke euro twee keer moeten omdraaien voor we die kunnen uitgeven en achteraf drie keer moeten verantwoorden? Dat hoort zo, dat gaat over publieke middelen. Die moeten voldoen aan de hoogste standaarden, maar in sommige gevallen is dat blijkbaar niet het geval. U hebt dat zelf aangehaald in uw uitleg, namelijk dat er in sommige gevallen veel wordt gecontroleerd wordt voor kleinere bedragen en dat soms minder gecontroleerd wordt als het gaat over de grote bedragen. Nu, in Antwerpen gaat het over een heel groot bedrag. Daar is te weinig gecontroleerd en dat roept heel wat vragen op.

Anderzijds is er ook het probleem van ad-hocsubsidies dat wordt aangehaald. Je hebt bepaalde structurele subsidies. Dat is duidelijk aangegeven. Dan is er een pot ad-hoc waarvan lokale besturen zelf voor een stuk kunnen kiezen wat ze ermee doen. Dat is denk ik ook voor een stuk een cultuur of een deel van het probleem dat zich stelt.

Wat kunt u doen vanuit het bovenlokaal niveau om er mee voor te zorgen dat de lat van controles op subsidies voor iedereen, voor elke organisatie op dezelfde manier hoog ligt. En wat gaat u doen?

Wat denkt u van die ad-hocsubsidies als probleem en wat wilt u daarmee doen?

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Minister, alle lokale besturen keren samen een heel substantieel bedrag aan subsidies uit. Dat toont aan dat de ondersteuning van bepaalde lokale initiatieven een belangrijk beleidsinstrument is voor lokale besturen. Het belangrijkste uitgangspunt daarbij is altijd dat er weloverwogen wordt omgesprongen met belastinggeld, maar ik denk dat een lokaal bestuur over voldoende instrumenten beschikt – u hebt ze ook geschetst – om de juiste aanwending van de toegekende subsidies te controleren. Maar dan moet de controle natuurlijk goed gebeuren. Ik denk dat dat in deze case blijkbaar niet of onvoldoende gebeurd is, maar die instrumenten op zich bestaan wel. Ik vind het belangrijk om hier nu te benadrukken, en ik wil weten of u die visie deelt – zoals ik u ken, vermoed ik van wel –, dat we een onderscheid maken tussen wat er nu aan het licht is gekomen versus die vele sociale culturele organisaties die wel correct werken met hun subsidies. Die laatste mogen geen slachtoffer worden, anders wordt ook het doelpubliek zelf van de organisaties voor wie zij fantastisch werk doen, vaak heel nodig werk, ook het slachtoffer.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): De initiële vraag van collega Van Rooy ging over de interne controle bij lokale besturen. Ik heb daar nog een bijkomende vraag over. Ik heb begrepen dat er een interne audit geweest is bij de stad Antwerpen. Ik denk dat dat de juiste stap is. U hebt ook verwezen naar Audit Vlaanderen, omdat het gaat over thema-audits. Audit Vlaanderen kan ook forensische audits doen. Ik vraag u niet om als minister aan Audit Vlaanderen te zeggen wat het moet doen. Dat is uw taak niet. Dat is ook mijn taak als parlementslid niet. En het is ook niet aan het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) om dat te bepalen. Ik weet wel dat Audit Vlaanderen in zulke zaken – ik denk dat dit toch wel zo'n zaak is waar duidelijk een aantal dingen echt niet oké gelopen zijn, ook qua interne controle in een gemeente – een forensische audit kan opstarten. Ik vraag me af of u indicaties hebt of dat al gebeurd is?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ik dank de collega's voor de verschillende bijkomende vraagstellingen en beschouwingen. Laat mij beginnen met nog heel duidelijk te zeggen dat natuurlijk elk misbruik van subsidiegelden totaal onaanvaardbaar is. Ten tweede, het overgrote deel van de organisaties en lokale besturen die subsidies geven of ontvangen doen dat op een goede en een correcte manier. Dat is trouwens ook door de thema-audit benaderd. Ten derde is het principe dat een overheid partnerships zoekt en daar ook financiële ondersteuning voor biedt op zich een gezond principe is, anders zou heel veel creativiteit en dynamiek in de samenleving eigenlijk onbenut blijven en zouden we een overheidsapparaat moeten uitbouwen dat nog veel zwaarder is dan het overheidsapparaat van vandaag.

Wat zijn de verschillende stappen die we willen zetten? Eerst en vooral is er een thema-audit gedaan. Ik vind dat een belangrijk instrument, een instrument dat het Vlaams Parlement heeft gecreëerd om net de organisatiebeheersing van lokale besturen op een goede manier op te volgen. We hebben dat gecreëerd in 2014, dat werkt in volle onafhankelijkheid, ik kan daar dus ook geen opdrachten aan geven, ik wil dat ook niet, gelukkig maar. We kunnen daar niet sturend tegen optreden, maar het heeft heel wat interessante thema-audits gedaan in 2019. Het kan een suggestie zijn aan het parlement, aan de commissie ter zake om op basis van die thema-audits eens een gedachtewisseling te organiseren van welke lessen er op basis van die audits getrokken kunnen worden. Want er zitten daar goede, interessante elementen in en er worden ook een aantal pijnpunten blootgelegd.

Ik heb contact opgenomen met de leidend ambtenaar van Audit Vlaanderen om te vragen wat zijn positie is. Hij heeft gezegd dat het verder bekijken van subsidiestromen en vooral de methoden waarmee lokale besturen subsidies opvolgen en toekennen een belangrijk thema zal blijven, ook voor het volgende werkjaar.

Ik denk dat dat een goede zaak is, dat de capaciteit die Audit Vlaanderen ter zake heeft, wordt ingezet.

Een volgend element bestaat erin, denk ik, dat we de praktische gids die bestaat moeten actualiseren, en dat we ook een pakket vormingssessies moeten kunnen aanbieden aan lokale besturen, om hun ambtenaren – ook hun leidende ambtenaren – ter zake te versterken in hun kennis over hoe men op een correcte en integere manier moet omgaan met heel het subsidiemechanisme. Ook daar zullen we de komende weken en maanden inspanningen doen en engagementen nemen. Ik denk dat dat de methode moet zijn waarmee wij de lokale besturen sterker maken in hun omgaan met subsidiegelden en met premies. Het werd eerder al aangehaald door collega Schiltz, en al besproken, dat de Vlaamse overheid een initiatief aan het nemen is – een initiatief van collega Diependaele – om een subsidiedatabank te maken. Daarbij krijg je een heel overzichtelijk beeld van welke organisatie van wie subsidies krijgt. Ik vind het een goede suggestie om te kijken hoe we dat kunnen uitbreiden, of linken, naar de lokale besturen. Want dat is een van de pijnpunten die uit de audit komt, namelijk dat de meerderheid van de lokale besturen nog niet over zo'n overzichtelijke tabel beschikt van aan wie men welke subsidies geeft. Het is die transparantie die kan helpen om op een correcte, ethische en ook juridisch juiste manier om te gaan met het subsidiebeleid.

Heel specifiek wat de situatie van Antwerpen betreft: daar lopen op dit moment heel veel onderzoeken en audits. Het is evident dat mijn diensten die situatie op de voet opvolgen. Voor zover ik weet heeft Audit Vlaanderen geen forensische audit opgestart boven op de gerechtelijke en andere audits die daar lopen. Maar wat we zeker gaan doen, dat is de lessen vanuit de grootste stad van Vlaanderen

meenemen. Men heeft daar ter zake toch een zekere reputatie en is op dit moment een zeker denkproces aan het doormaken en aan het onderzoeken hoe men de procedures kan verbeteren en versterken. De lessen die daar getrokken worden, gaan we natuurlijk meenemen in het beleid dat we willen aanbieden aan alle lokale besturen in Vlaanderen.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): In tegenstelling tot de andere partijen hier heb ik geen vertrouwen in deze minister, die recent nog heeft gezegd dat hij geen spijt heeft dat hij oplichtster Sihame El Kaouakibi heeft gelanceerd, en zelfs haar comeback niet uitsluit. Corruptie is de tweede natuur van establishment-partijtje Open Vld. Knuffelallochtoon El Kaouakibi past dus goed in het rijtje van VLD-sjoemelaars zoals Guy Verhofstadt, Karel De Gucht, Geert Versnick, Jaak Gabriëls, Rik Daems, en recent nog Karel Pinxten. Geen wonder dus dat Open Vld grof geld – 100.000 euro – neertelde om deze sjoemelpoedel binnen te halen. Terwijl 'parlementslid' El Kaouakibi nu al meer dan een half jaar 'ziek' thuiszit, voor 6.000 euro per maand, is de hardwerkende Vlaming door haar gepluimd. Wat een grove schande! (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

MOTIE van Jos D'Haese, Tom De Meester, Lise Vandecasteele en Kim De Witte tot onderzoek door het Rekenhof naar de toekenning en opvolging van subsidies van de Vlaamse overheid aan Let's Go Urban Academy, A Woman's View, WannaCatch en WannaWork – 738 (2020-2021) – Nr. 1

Voorstel tot aanvulling van de agenda

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Voorzitter, met toepassing van artikel 50, punt 1, a), van het Reglement van het Vlaams Parlement willen we een motie op de agenda zetten tot onderzoek door het Rekenhof van de toekenning en opvolging van subsidies van de Vlaamse overheid aan een aantal organisaties. We waren van plan, voorzitter, om dat via de geijkte procedure te doen, maar aangezien er vandaag ook een andere motie is ingediend rond hetzelfde onderwerp, stellen we voor om dat ook in deze vergadering te behandelen.

De voorzitter: Is het goed als we ons daar straks over uitspreken?

Jos D'Haese (PVDA): Absoluut.

De voorzitter: Is de tekst al beschikbaar?

Jos D'Haese (PVDA): De tekst is net ingediend.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

ACTUELE VRAAG van Maxim Veys aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het protest vanuit het veld tegen het betalend maken van de inburgeringstrajecten

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (Vooruit): Collega's, volwaardig onderdeel zijn van onze samenleving, participatie, dat is waarover het hier gaat. En het Nederlands, onze mooie taal, is de sleutel daarvoor. Die is essentieel om naar school te kunnen gaan, om

werk te kunnen vinden, om met je collega's of met je burens te kunnen converseren. Gelijke kansen beginnen bij taal. Dat is wat ons verbindt, en als West-Vlaming besef ik maar al te goed hoe belangrijk dat Nederlands is, collega's.

De vraag die hier voorligt is: hoe zorgen we ervoor dat zoveel mogelijk mensen zo snel mogelijk en zo goed mogelijk Nederlands kunnen leren? Als het daarover in dit halfroond gaat, dan wordt er veel gesproken over dat iedereen mee moet doen, moet participeren. En dat het belangrijk is dat niemand onnodig thuis zit. Of, zoals sommigen graag benadrukken, dat je niet van ver naar hier komt zonder bij te dragen. Vooruit vindt dat ook belangrijk, voorzitter, want 'elk zijn deel is niets te veel'. Mensen gaan pas vooruit als ze echt onderdeel kunnen worden van de samenleving, als ze zich kunnen emanciperen, als ze sterker worden. De samenleving gaat er collectief op vooruit wanneer er niemand achterblijft.

Maar het kan beter met die inburgering, daar zijn we het allemaal over eens. Er zijn wachtlijsten en er is bureaucratie. Heel veel mensen doen hun best, maar hebben het gevoel dat ze stilstaan. Dat zorgt voor verzuring en het zorgt er ook voor dat mensen elkaar verwijten. Dan kun je twee zaken doen. Ofwel pak je dat aan, verlaag je die drempels en zorg je ervoor dat er geen excuses meer zijn om niet mee te doen. Ofwel kun je, zoals de regering, een extra drempel opwerpen en die trajecten betalend maken.

Minister, u weet dat dat niet onze keuze is. We zijn daar geen voorstander van. We hebben dat ook al vaak in de commissie gezegd. Maar kort voor Pasen hebben we bijna vierhonderd e-mails ontvangen van mensen die die inburgerings- en taallessen geven. Ze staan met de voeten in de praktijk en zien iedere dag dat het moeilijk is. Het gaat niet vooruit en het kan beter.

Minister, u zou overleg hebben met een delegatie van die lesgevers uit de sector. Hoe is dat verlopen? Wat zijn de conclusies van dat overleg? Zult u al dan niet bijsturen?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Veys, we zijn inderdaad bezig met een heel grondige hervorming en versterking van het inburgeringsbeleid op basis van het regeerakkoord. We zijn er in een jaar tijd in geslaagd om de wachtlijsten te halveren, en 2020 was een topjaar, ondanks corona, met 15.500 starters. We hebben heel wat achterstand ingehaald op een jaar tijd, in heel complexe omstandigheden. Daarnaast zijn we een nieuw decretaal kader aan het voorbereiden. Dat moet ervoor zorgen dat mensen veel sneller toegeleid worden naar de arbeidsmarkt, dat mensen een netwerk wordt aangeboden, dat met andere woorden lessen op maat kunnen volgen, gedigitaliseerd.

Dat zijn heel veel extra kansen, maar ook een aantal extra verantwoordelijkheden. Zo zijn de lessen niet meer vrijblijvend, maar wordt er een resultaatverbintenis gekoppeld aan het volgen van de lessen. Ten tweede vragen we ook een kleine bijdrage van twee keer 90 euro in het begin en twee keer 90 euro op het einde. Ik plaats die bedragen in een internationale context: in Duitsland gaat het om 1.130 euro, in Denemarken om 1.730 euro en in Nederland om een veelvoud van België. Ik heb heel veel contact gehad met de Nederlandse collega's, en wat me daar opvalt, is dat de uittrekkende regering-Rutte een plan en een wettelijk kader had gemaakt om de tarieven te verlagen tot het niveau dat we van plan zijn in te voeren. We zitten op dat vlak nogal goed in een internationale context.

Verder hebben we overleg gehad met de vakorganisaties op basis van de rondgestuurde kettingbrief. Het was een constructief overleg. We hebben meegegeven dat we geloven dat die kleine bijdrage haalbaar is voor de meeste

mensen die in zo'n inburgeringstraject zitten en dat dat het traject ook minder vrijblijvend maakt. Het vraagt een zeker engagement en laat voelen dat het in een welbepaalde context gebeurt. We zijn ervan overtuigd dat dit een goede oplossing is. Voor wie het financieel moeilijker heeft, zijn we volop aan het werken aan goede oplossingen die hen ook toelaten om eraan te kunnen participeren.

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (Vooruit): Dank u voor uw antwoord, minister. Het is goed dat het traject wordt hervormd. Er zitten ook goede elementen in. Dat hebben we in de commissie ook al benadrukt. Ik zou hier willen focussen op die 360 euro die er wordt gevraagd. U verwijst naar het buitenland. In Nederland verlaagt men de drempel en Vlaanderen gaat die verhogen. Dat is de juiste vergelijking. De effecten daarvan zullen duidelijk zijn. Minder mensen, zeker de personen die de cursus vrijwillig volgen, zullen geneigd zijn om dat te doen. Dat is nogal evident.

Verder volgt er ook een rekening voor het lokale bestuur, want heel veel mensen zijn niet in staat om dat te betalen. Dan moeten we kijken naar het OCMW. U bent ook de minister van Lokale Besturen die nog nooit zoveel middelen aan de lokale besturen heeft toegekend, maar daarmee belast u hen toch ook een beetje. Getuige daarvan het opiniestuk uit Turnhout dat we vorige week konden lezen in Knack. U haalde het daarnet aan in uw antwoord. Als ik het goed heb begrepen, zult u tegemoetkomen aan die doorschuifoperatie naar de lokale besturen. Welke vorm zal dat aannemen? Daarover zou ik graag wat meer weten.

De voorzitter: Mevrouw Partyka heeft het woord.

Katrien Partyka (CD&V): Zoals collega Veys zegt, gaat het om volwaardig deel uitmaken van de samenleving en over gelijke kansen. Dat hoeft ook niet voor niets te zijn, zoals de minister zegt. Ik wil op één punt aansluiten. We zijn er samen met de minister van overtuigd dat er heel wat positieve effecten zullen voortvloeien uit het decretale werk dat momenteel voorligt.

Maar mochten er toch eventuele ongewenste verschuivingen of effecten zijn, op welke manier zullen we dat dan kunnen monitoren, de gevolgen van het nieuwe, versterkte integratiebeleid?

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, deze regering plant eigenlijk nog maar een zeer kleine bijdrage te vragen aan de immigranten voor hun tot op heden nog altijd gratis inburgeringscursussen, en de linkse diversiteitslobby staat al meteen op haar achterste poten. Collega's, die inburgeringstrajecten kosten op dit moment gemiddeld 4500 euro, een kost die volledig opgehoest wordt door de belastingbetaler. Zal ik u vertellen hoeveel bijdrage die migranten zullen moeten betalen, en hoeveel er nog steeds opgehoest zal worden door diezelfde belastingbetaler? 92 procent of 4140 euro. Slechts 8 procent van de totale kostprijs zullen migranten zelf moeten betalen. Bespaar mij dus alsjeblieft die slachtoffercultuur. Het wordt daarentegen net tijd dat ons land ermee stopt een sinterklaasbeleid te voeren voor immigranten, en een wachtlijstenbeleid voor onze eigen mensen.

Minister, u hebt ook gehoord dat er vanuit de OCMW's alweer een noodkreet is die zegt dat de kosten voor migranten gewoon op de OCMW's afgewenteld worden. Ik wil u vragen of u het signaal zult geven. Zult u garanderen dat het u menens is, dat het een duidelijk signaal wordt dat immigranten daarvoor niet zullen kunnen aankloppen bij de OCMW's?

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Collega's, met deze hervorming geeft de Vlaamse Regering toch ook duidelijk gehoor aan het verhaal van een goede mengeling, een goede mix tussen rechten en plichten als het gaat over het geven van opvang en onderkomen aan nieuwkomers in Vlaanderen.

Er is ook een heel breed draagvlak voor deze manier van werken bij onze Vlaamse bevolking. Het is ook een heel belangrijk agendapunt voor deze Vlaamse Regering. De cijfers die de minister daarnet noemde tonen toch nog maar eens aan dat het een pertinente ambitie is van deze Vlaamse Regering om die resultaten, als het gaat om integratie naar inburgering, naar boven te krijgen.

Beste collega's, voor onze fractie gaat het vooral om zelfredzaamheid. Nieuwkomers moeten zo snel mogelijk op eigen benen stenen staan, hun eigen boontjes doppen, en niet worden meegetrokken in van die jarenlange gratis trajecten, waar zij door te weinig motivatie in een soort van slaap terechtkomen. Wij als fractie ondersteunen natuurlijk die andere boeg waarover de Vlaamse Regering haar beleid heeft gegooid. En we zouden er vooral voor willen pleiten om die koers vast te houden. Want zoals we het de vorige decennia gedaan hebben, was het resultaat vooral niet goed.

Ik zou willen zeggen: laat ons in Vlaanderen alsjeblieft opnieuw een fatsoenlijk evenwicht vinden tussen het krijgen vanuit een samenleving en het effectief deelnemen aan die samenleving.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Dat is opvallend, collega Van Miert, een sneer naar uw eigen partijcollega's, die de afgelopen jaren verantwoordelijk waren. Dat is altijd interessant.

De voorzitter: Waarvoor dank.

Imade Annouri (Groen): Minister, ook wij met Groen zijn gekant tegen het betalend maken van inburgeringstrajecten en steunen het protest van de lesgevers. Het betalend maken van de Nederlandse lessen is een zoveelste drempel voor nieuwkomers om te kunnen integreren. En ik denk dat dat is wat wij allemaal willen: dat nieuwkomers integreren, de Nederlandse taal leren en zich kunnen inschakelen in de maatschappij.

De meeste nieuwkomers, ongeveer 80 procent, mogen op vrijwillige basis beslissen om Nederlands te leren, en het is dus uw taak om die mensen aan te moedigen. Op deze manier zult u ze eerder ontmoedigen. Ten tweede zegt u dat het inschrijvingsgeld geen hoog bedrag is. Maar voor mensen die elke euro moeten omdraaien is het dat wel, soms is dat te veel geld. Wat zult u doen om deze mensen tegemoet te komen? In de commissie zei u tegen mijn collega An Moerenhout, die dit opvolgt, dat u een soort tussenoplossing zou uitwerken, zodat al deze kosten niet naar de lokale besturen en het OCMW zouden worden doorgeschoven. Kunt u daar intussen al wat meer toelichting over geven?

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Ook wij hebben de vierhonderd mails van die bezorgde medewerkers van de centra voor basiseducatie gekregen. Dat zijn vierhonderd mensen die het terrein kennen en zich hele grote zorgen maken. Zij hebben u gezien, u hebt een gesprek gehad, en die mensen zijn absoluut niet gerustgesteld. Ik denk dat u dat ook wel weet. Want het inburgeringsexamen wordt betalend gemaakt voor mensen van wie u weet dat ze vaak geen inkomen

hebben, en op dit moment vaak het busticketje om naar de plek voor de cursus te komen, al niet kunnen betalen. Minister, bovendien is er een heel specifieke groep – en die is niet klein, dat is bijna de helft van de inburgeraars – die niet verplicht die cursus volgt, maar die ook zal moeten betalen.

U zegt dus: 'Het wordt minder vrijblijvend.' Nee, de praktijk is dat het een hogere drempel wordt. Waarom zou je nog betalen voor een cursus die vroeger gratis was en die je eigenlijk helemaal niet moet volgen? Dat zijn mensen die een heel groot engagement tonen. Zij komen hier aan, volgen een cursus die ze niet moeten volgen, besteden daar uren aan die ze niet zouden moeten besteden. En u gaat die een hogere drempel geven. Dit heeft weinig te maken met de inclusieve samenleving waarover u het hebt. Dit heeft te maken met het institutionaliseren van uitsluiting.

Mijnheer Van Miert, als u de verplichte Nederlandse lessen en de inburgering-cursus 'een jarenlang in slaap sussen' noemt, dan vraag ik mij af of u er eigenlijk enig idee van hebt wat er in die sector omgaat.

Mijn vraag is: is er onderzocht wat het effect zal zijn van het verhogen van die drempel op de deelname van mensen die kunnen inburgeren, verplicht en niet verplicht?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Collega's, ik dank jullie voor de vraagstelling. Het is inderdaad een heel interessant debat. Tot mijn spijt moet ik vaststellen dat sommigen toch nog altijd erg paternalistisch kijken naar nieuwkomers. In 2019 heeft 60 procent van de 23.000 mensen die inburgeringstrajecten hebben gevolgd, dat op vrijwillige basis gedaan en 40 procent verplicht. 60 procent heeft dat op vrijwillige basis gedaan. Ik ben ervan overtuigd dat die mensen een uitdrukkelijke engagement hebben om onze Nederlandse taal te leren en om een beter inzicht te krijgen in onze samenleving door de cursus maatschappelijke oriëntatie.

Wij zullen die cursussen aantrekkelijker maken. We zullen er vooral ook voor zorgen dat mensen tegelijkertijd aan de slag kunnen op de arbeidsmarkt en toch een cursus kunnen volgen, onder meer door te digitaliseren en niet alleen meer tijdens de werkuren cursussen aan te bieden. We zullen ze bovendien op maat van mensen aanbieden. We zullen meer flexibiliteit maken in het aanbod, zodat werken en cursus volgen beter op elkaar worden afgestemd. Ten tweede zullen we er ook voor zorgen dat mensen sneller aan de slag kunnen gaan. Als mensen sneller aan de slag zijn, worden ze financieel sterker en zijn ze ook in staat om bij te dragen, ook aan deze cursussen. Dat is een eerste element. Ik geloof heel sterk dat dat ook zo zal blijven.

Twee, we hebben laten onderzoeken hoeveel mensen potentieel moeilijkheden zouden hebben om deze cursussen te betalen. Op de totaliteit van de groep rechthebbenden en vrijwilligers zou het in 2019 over ongeveer 16 procent van de mensen gaan. Dat is niet niks. Het is iets minder dan vierduizend mensen, op een totaliteit van twintigduizend. Wat zullen we doen naar die mensen toe? Opnieuw vanuit een emancipatorische kijk werken we aan een win-winoplossing, waarbij én de samenleving én de lokale besturen én die mensen zelf winnen.

Hoe zie ik dat? We moeten die mensen een aanbod kunnen doen waarbij zij maatschappelijk zinvol werk kunnen doen. In de sfeer van vrijwilligerswerk, op basis van een vrijwilligersvergoeding, kunnen zij maatschappelijke noden invullen. Op die manier kunnen ze bijdragen aan onze samenleving, kunnen zij zich nuttig maken, verwerven zij een netwerk, hebben ze oefenkansen Nederlands, krijgen ze een beter inzicht in onze samenleving, kunnen ze vaardigheden

opdoen. En op die manier kunnen ze de middelen bij elkaar krijgen om die 2 keer 90 euro in het begin en die 2 keer 90 euro op het einde te kunnen betalen.

Dat is een winst voor de samenleving, want de samenleving wordt daar beter van. Bepaalde maatschappelijke noden die lokaal bestaan, worden daardoor op een zinvolle manier ingevuld. De totaliteit van wat die vierduizend mensen bijdragen, is 1,4 miljoen euro voor de driehonderd gemeenten samen. Dat zijn dus geen substantieel hogere bedragen. Maar dit systeem – en ik heb daar al met verschillende burgemeesters over gesproken, ze staan daar heel open voor – kan voor die mensen een concrete oplossing zijn. Daarbij zorgen ze er vanuit een bijdrage, met eigen inspanningen, voor dat die cursus betaald wordt, en tegelijk bouwen ze mee aan onze samenleving, op een constructieve en positieve manier. Dat kan de beeldvorming van deze nieuwkomers in onze samenleving trouwens alleen maar verbeteren. Dat lijkt mij een methode om dat aan te pakken.

Trouwens, bij hen die rechthebbend zijn, die dus niet verplicht worden om die cursussen te volgen, gaat het, op basis van de cijfers van mijn administratie, over iets meer dan 5 procent die mogelijk financiële problemen hebben. 5 procent van hen leeft van een leefloon, al de rest niet. Dat is een aanpak, een model dat alleen maar positief kan zijn.

Mevrouw Partyka, we zullen dat inderdaad verder monitoren. Dat is een afspraak die we hebben gemaakt. We zullen kijken naar wat de impact is van deze maatregel. Maar ik ben het natuurlijk niet eens met diegenen die zeggen: 'In Nederland daalt men, in Vlaanderen stijgt men.' Nee, in Nederland gaat men kiezen voor het niveau van bijdrage, uit de ervaringen die men heeft opgedaan, waar wij ook op inzetten: een redelijke bijdrage, maar ook een haalbare bijdrage.

Voor zij voor wie het niet haalbaar is, werken we een systeem uit waarbij door eigen inspanningen, extra inspanningen, mensen niet alleen bijdragen aan onze samenleving maar voor zichzelf ook de middelen kunnen verzamelen om die cursussen te betalen. Dat zal het ook voor de lokale besturen veel interessanter en draaglijker maken. Op die manier wordt er geen factuur overgeheveld naar lokale besturen, maar zorgen we ervoor dat de positieve energie die in elke mens zit, ook naar nieuwkomers gebruiken om onze samenleving sterker te maken en hun de kans te geven om, zonder in financiële problemen te komen, de inburgeringscursus en de lessen Nederlands te volgen. Dat kan een heel mooie innovatieve oplossing zijn voor deze uitdaging.

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (Vooruit): Collega's, ik denk dat sommigen vergeten zijn waarom we indertijd die lessen zijn beginnen te organiseren. De heer Keulen heeft ze ingevoerd. Het doel was: mensen inburgeren, mensen sneller Nederlands laten leren zodat ze aan de slag kunnen en kunnen bijdragen. Als die drempel verhoogd wordt, hebben we daar allemaal nadeel van. Dat is het geval als we dat betalend maken.

Mijnheer Janssens, u hebt het absoluut niet begrepen. U begrijpt het helemaal verkeerd. Wij willen met Vooruit absoluut dat die mensen bijdragen. We willen zelfs dat zij duizenden euro's bijdragen. Weet u hoe dat gaat? Met belastingen. Wie betaalt er belastingen? Mensen die werken. Als ze goed Nederlands leren, kunnen ze makkelijker werk vinden. Dat is dus eigenlijk een goede oplossing.

Maar daar is het u niet om te doen, zolang de boel maar kan blijven rotten. Dat is uw verdienmodel. Maar dat is niet de manier waarop Vooruit aan politiek wil doen. Wij willen strijden voor die oplossing. Wij willen investeren in mensen zodat ze kunnen bijdragen aan onze samenleving. Als de drempels verhogen,

hebben we daar allemaal nadeel van. Binnen een paar jaar zal dan blijken dat dat een heel stomme keuze was, maar dan zal het misschien te laat zijn.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Roosmarijn Beckers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de open brief van de kinderartsen en kinder- en jeugdpsychiaters voor een volledige heropening van de scholen

ACTUELE VRAAG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de stijging van mentale gezondheidsschade bij jongeren vastgesteld door Belgian Pediatric COVID-19 Task Force en hun oproep om direct voltijds contactonderwijs te realiseren

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Voorzitter, collega's, een aantal weken geleden waren we hier aan het discussiëren over het sluiten van de scholen. De paaspauze zou ervoor zorgen dat de scholen na de vakantie weer open zouden gaan. Wel, de paaspauze heeft geen of weinig effect gehad. We hebben de scholen voor niets gesloten én ze gaan nog een keer niet volledig weer open. Ik vind dat heel erg, en niet ik alleen, ook de pediaters en kinder- en jeugdpsychologen trekken aan de alarmbel.

Ik vind het heel jammer dat al die partijen de Vlaamse Regering zo onder druk hebben gezet en dat de Vlaamse Regering zich zo onder druk heeft laten zetten. Ik citeer uit een brief: "Sinds een drietal maanden worden onze gezondheidsdiensten overspoeld door onrustwekkende gezondheidsproblemen bij jongeren, suïcidepogingen, automutilatie, anorexia nervosa, depressie, intrafamiliaal geweld en misbruik, obesitas en overmatige blootstelling aan schermen. De triage van patiënten die de diensten voor intensieve zorgen proberen te vermijden is intussen dagelijkse realiteit geworden in de jeugdpsychiatrie. Jongeren met acute zorgnoden blijven verstoken van de vereiste hulp.

Niet alleen hebben we de leerachterstand laten toenemen, we gaan echt met de psychische gezondheid van onze jongeren spelen. De kinderartsen vinden het onderwijs de meest gecontroleerde sector van de maatschappij. Als ze de voordelen van naar school gaan afwegen tegenover de risico's kunnen ze niet anders dan concluderen dat de scholen zo snel mogelijk volledig weer open moeten zodat ze hun essentiële rol in de gezondheid van jongeren maximaal kunnen spelen."

Minister, zult u gehoor geven aan deze indrukwekkende brief van kinderartsen en psychiaters? Dat u mij niet gelooft, tot daar. Maar als deze mensen, met de nodige expertise, aan de alarmbel trekken, zou ik toch willen dat daar gevolg aan gegeven wordt.

De voorzitter: Collega Daniëls, het is de eerste keer dat ik u vandaag hoor! Het is al vijf uur!

De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Dank u, voorzitter. Ik heb u al meermaals gehoord vandaag. Ik ben blij dat u genezen bent.

Collega's, de cijfers van het aantal besmettingen en het aantal ziekenhuisopnames worden heel sterk in de gaten gehouden om te kijken naar bepaalde versoepelingen in ons coronabeleid. Inzake onderwijs hebben we samen moeten vaststellen dat twee weken paasvakantie en daarbovenop nog een week paaspauze niet de grote daling van de cijfers met zich heeft meegebracht.

Ik breng u in herinnering dat minister Weyts, gesteund door experts en door het onderwijsveld, nooit voor die extra week sluiting heeft gepleit. Integendeel zelfs, hij was vragende partij om open te blijven, samen met onze fractie. Maar het Overlegcomité is toch overgegaan tot sluiting van de scholen en opschorting van de lessen. Collega's, ik denk dat het bij deze duidelijk is: onderwijs is niet de motor van deze epidemie, maar volgt uiteraard wel de besmettingen in de maatschappij.

Het Overlegcomité besliste op 14 april, en ik citeer: "Indien de besmettingscijfers in gunstige zin evolueren, en na een evaluatie door de ministers van Onderwijs (...) kan het volledige middelbaar onderwijs vanaf 3 mei opnieuw voltijds (...) doorgaan." En uiteraard zijn die coronacijfers belangrijk, collega's, maar de recente brief van de Belgische pediaters en kinderpsychiaters over de vaststellingen van de gezondheidsschade door corona bij jongeren ten gevolge van schoolsluitingen en doordat er geen fysieke lessen meer zijn, mogen we echt niet onder de bank schuiven. Het gaat over suïcidepogingen, automutilatie, eetstoornissen, angststoornissen en noem maar op, bij onze leerlingen in het leerplichtonderwijs, maar we zien het ook bij onze studenten hoger onderwijs.

Collega's, ik wil hierbij een oproep doen aan iedereen. Ja, de cijfers van de besmettingen zijn belangrijk, maar de mentale gezondheidsschade bij onze jongeren is ook belangrijk om in de gaten te houden en mee te nemen bij de evaluatie. Minister, aangezien voltijds contactonderwijs voor kwetsbare leerlingen op dit moment kan in de tweede en de derde graad, en gezien de vaststellingen van de pediaters, is mijn vraag of we op dit moment niet alle leerlingen als kwetsbaar moeten beschouwen en dus nu al voltijds contactonderwijs moeten organiseren.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik denk dat ik u niet zal verbazen als ik zeg dat ik er altijd en immer voor zal strijden om de scholen maximaal open te kunnen houden, zolang de epidemiologische toestand dat ook toelaat. Dat is trouwens ook het akkoord dat we enige tijd geleden gesloten hebben in het kader van het onderwijsoverleg, en dat vervolgens ook nog eens onderschreven is door het Overlegcomité.

We zijn in die overtuiging nogal gesterkt door enerzijds epidemiologische argumenten. Je moet immers vaststellen dat het oordeel van de experts was dat de verplichte sluiting een week voor de paasvakantie geen tot eigenlijk een negatief effect heeft gehad in het kader van de strijd tegen het virus. Anderzijds is er het pleidooi van de pediaters. En even terzijde: de pediaters zijn ook altijd vertegenwoordigd in ons onderwijsoverleg. We zijn daar met meer dan vijftig. De pediaters zijn daar ook bij. We zijn dus ook gesterkt door het pleidooi van de pediaters, van Child Focus, van de kinderrechtencommissaris, die wijzen op de problematiek omtrent het welzijn en die er eigenlijk ook op wijzen – misschien niet expliciet, maar het komt er wel op neer, en ze hebben gelijk ook – dat er vanzelfsprekend een bezorgdheid is om de bezetting en de capaciteit in de ICU-bedden (Intensive Care Unit), de bedden voor de behandeling in ziekenhuizen van kinderen en jongeren met psychosociale, psychiatrische en psychologische aandoeningen. Die capaciteit is al maanden overschreden. Dat is al maanden een probleem.

Daarom zal ik dit weekend weer aan de slag gaan, vanzelfsprekend in dialoog, want ik beslis daar niet alleen over. Ik zal weer in dialoog gaan met de virologen,

vervolgens ook met de collega's van de Franse Gemeenschap en de Duitstalige Gemeenschap, en ook opnieuw met het onderwijsveld, waarbij we ook de kinderrechtencommissaris hebben uitgenodigd, net zoals de pediaters, die altijd al uitgenodigd zijn. Ik hoop dat we daar opnieuw wat meer perspectief gaan kunnen creëren, ook voor het hoger onderwijs, waar we nu wel 20 procent benutting van de campuscapaciteit mogelijk hebben gemaakt, uitgaande van de doelstelling dat studenten minstens kunnen genieten van een dag of twee halve dagen 'on campus' contactonderwijs. Maar het zou nog gemakkelijker zijn, mochten we ook in bepaalde boostweken kunnen voorzien, bijvoorbeeld voor de examens toch nog herhalingsmogelijkheden, maar ook gewoon de mogelijkheid creëren voor elke student om concrete vragen te kunnen stellen aan professoren. Maar goed, ik kan niet voor mijn beurt spreken. Maar u weet dat het mijn vaste ambitie is om de scholen maximaal open te houden.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Minister, in de marge van deze open brief werden er ook oproepen gelanceerd om te kijken naar welke vakken cruciaal zijn of net niet om de leerachterstand te beperken. Zo werd er bijvoorbeeld geopperd om het vak lichamelijke opvoeding tijdelijk te schrappen. Gezien het mentale welzijn van onze leerlingen, ben ik daar geen voorstander van. LO, maar ook andere, kleinere één-uur- en twee-uurvakken zijn wel belangrijk. Dat zal ook belangrijk zijn voor de motivatie van de leerlingen en van de leerkrachten die de vakken geven.

Minister, hoe denkt u over dit pleidooi?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, het is goed dat u nog eens zegt dat de pediaters in uw onderwijsclub een belangrijke rol opnemen en dat we dat vooral meenemen. Dat is het pleidooi dat ik wil brengen. De bedden op intensive care zijn belangrijk, maar ook de bedden op de kinderpsychiatrie, alsook de jongeren die erdoor zitten, de ouders, de gezinnen. Ik heb vandaag nog een bericht gekregen van een thuissituatie die onhoudbaar is, met de permanente discussie en de strijd om de les nu online te volgen, maar met jongeren die op dat moment iets anders aan het doen zijn. De strijd, de ruzie thuis, het is niet meer fijn bij ons thuis, zeggen die ouders en zegt die jongere.

Minister, ik wil nog even inzoomen op de epidemiologische situatie en op de stappen die u daar reeds hebt gezet. Hoe ver staat u met de testen die u de vorige keer hier hebt aangekondigd?

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Minister, we hebben in de voorbije maanden al met heel velen heel vaak gepleit om de scholen in tijden van corona, ondanks de pandemie, zo lang mogelijk open te houden. Dat was ook een van de voornaamste conclusies van de coronacommissie en het wordt vandaag nogmaals kamerbreed herhaald.

De redenen zijn genoegzaam bekend: leerachterstand en nu opnieuw de noodkreet van de pediaters en psychologen. We moeten daar maximaal gehoor aan geven. Ook de CLB's geven aan dat het absoluut noodzakelijk is dat de scholen zo snel en zo volledig mogelijk opengaan.

Ik kom uit een regio waar de situatie vandaag zeer slecht is. Verschillende gemeenten in het Maasland zitten in de top tien van de epidemiologische situatie. Het is dus goed dat we daarnaar kijken en dat we desondanks de scholen

openhouden. Het geeft vaak een spanningsveld tussen populatieniveau en schoolniveau. Dat stellen we ook vast in onze regio. De CLB's vragen op dit ogenblik om de scholen open te doen, maar om een duidelijk kader te geven, bijvoorbeeld een incidentiegraad van boven de 1000, voor wanneer welke strenge maatregelen op het niveau van hun school kunnen worden genomen, zodat de scholen allemaal open kunnen gaan. Als er maatregelen zijn genomen op het schoolniveau, kunnen de gepaste, juiste, strenge maatregelen wel worden genomen.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): In die brief staat inderdaad een duidelijke boodschap met een bezorgdheid die we zeker delen. Het voltijds opengaan van scholen, ja, het liefst zo snel mogelijk. De pediaters zeggen echter ook dat dat alleen niet voldoende zal zijn. Ze zeggen: zorg er toch voor dat er bij die heropening aandacht is voor de leerstof, dat alles kan worden verwerkt, dat er genoeg verbindende en verrijkende activiteiten zijn. Ze vragen dus het herdenken van het laatste trimester in functie van het mentaal welzijn. Minister, hoe kijkt u daarnaar?

Natuurlijk moet dat in veilige omstandigheden kunnen gebeuren. We weten dat niet elke infrastructuur dat op dit moment toelaat. Er zijn scholen die niet heropenen omdat hun ruimte te beperkt is, omdat ze klassen hebben waar de ramen niet open kunnen, omdat er onvoldoende ventilatie en geen CO₂-meters zijn.

Minister, wat zult u doen? En wat hebt u al gedaan in de voorbije weken om de situatie veiliger te maken om de snelle en voltijdse heropening mogelijk te maken?

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Voorzitter, ik denk dat we het er allemaal over eens zijn dat onze scholen zo maximaal mogelijk open moeten blijven, zowel voor het mentaal welzijn van de kinderen en jongen als om de leerachterstand zo minimaal mogelijk te houden, maar ook voor de ouders. Dat is voor iedereen belangrijk.

Mevrouw Meuleman, u hebt terecht aangehaald dat de Vlaamse Regering een aantal zaken kan doen om de scholen veiliger te maken. Ik wil er nog eentje aan toevoegen. We hebben vorige week de cijfers in verband met het clusteronderzoek gezien. Daaruit blijkt dat de schoolclusters de talrijkste of de grootste waren, maar in slechts een op de tien schoolclusters wordt minstens een hoog- of laagrisicocontact doorgegeven.

Minister, ik weet niet of u die cijfers ook hebt gezien, maar ik denk dat u dit, samen met de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's), het best ernstig bekijkt.

Mijnheer Daniëls, daarnaast zijn er de testen. U spreekt daar vaak over. Ik heb begrepen dat de testen pas vanaf 3 mei 2021 inzetbaar zullen zijn.

Minister, kan dat niet sneller? Ik denk dat het echt belangrijk is die testen snel in te zetten. Het federale kader is er. Laten we daarmee starten.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Wat de pedagogische richtlijnen betreft, hebben we ons deze week natuurlijk op de organisatorische heropstart van de scholen gefocust. Ik hoop op het einde van deze week of in het begin van volgende week met pedagogische richtlijnen of handvatten te kunnen komen. Hoe zit het met de

evaluatie? Hoe worden de examens binnenkort het best georganiseerd? Waaraan geven we prioriteit? Waar moeten we tijdens de volgende periode tot aan het einde van het schooljaar op focussen? Volgende week of misschien nog deze week zullen we op grond van het advies van de pedagogische begeleidingsdiensten en van andere pedagogen trachten hierover te communiceren.

Er zijn ook enkele lichtpuntjes. Er is terecht gewezen op de vraag ook in wat leuke activiteiten te voorzien. Toevallig hebben we net vandaag gecommuniceerd over een richtlijn om in plaats van de 'laatste honderd dagen' de 'laatste vijftig dagen' te organiseren. Zo kan voor de laatstejaarsleerlingen in het secundair onderwijs toch nog een leuk moment worden georganiseerd, maar dan ook op een veilige manier.

Mijnheer Daniëls, volgens u wordt de strijd met betrekking tot het afstands-onderwijs die thuis wordt gevoerd, enkel gevoerd door ouders die effectief thuis zijn. Het gaat om de grootste en meest kwetsbare groep, namelijk de 14- en 15-jarigen. Wie zichzelf kent, kent de halve wereld. Ik weet niet hoe gedisciplineerd u op de leeftijd van 14 of 15 jaar was, maar ik heb mijn bedenkingen bij jongeren die een week alleen thuiszitten en op afstandsonderwijs zijn aangewezen.

Mijnheer Brouns, u hebt net het succes van de gerichte aanpak beschreven. De draaiboeken die de CLB's hanteren, zijn duidelijk en geven natuurlijk enige interpretatievrijheid, want elke situatie is natuurlijk verschillend. Ik vind het perfect te verantwoorden dat de beslissing om de scholen in Maasmechelen te sluiten niet betekent dat de scholen in Beersel moeten sluiten. Die ratio moeten we blijven hanteren, zodat we gecibleerd kunnen optreden waar de problemen zich stellen. Soms moeten we ingrijpen, en de meest drastische ingreep is de sluiting van de scholen, maar dan enkel in Maasmechelen en niet in Beersel of in alle andere gemeenten.

Tot slot zijn we natuurlijk nog altijd bezig met het optrekken van verdedigingsmuren die ervoor moeten zorgen dat de scholen zo maximaal mogelijk veilig zijn. Het gaat dan om de gevraagde testen, maar wat de contactopsporing door de CLB's betreft, heb ik besloten ervoor te zorgen dat de CLB's ook tijdens de volgende periode op meer dan driehonderd voltijdequivalenten kunnen rekenen. We zullen dat absoluut voortzetten. We hebben de mobiele testteams die we kunnen laten uitrukken met grote bussen, met een testcapaciteit van meer dan duizend personen per dag.

Die mobiele testteams kunnen blijven uitrukken, maar daarnaast hebben we natuurlijk de zelftesten. Minister Beke is verantwoordelijk voor het in de markt plaatsen van een bestelling van 600.000 zelftesten. We hebben natuurlijk op de wijziging van de federale regelgeving moeten wachten. Ik heb daar ook nog maar zes maanden om gevraagd. Het is goed dat die versoepeling er uiteindelijk is gekomen. Er is een beslissing en dit is in de markt gezet voor 600.000 zelftesten, waarvan we er 400.000 voorzien voor het leerplichtonderwijs en 200.000 voorzien voor het hoger onderwijs, de centra voor volwassenenonderwijs en de centra voor basiseducatie.

In de tussentijd, om die periode te overbruggen, hebben we ervoor gezorgd dat de rol van de Rode Kruisvrijwilligers ook wat gewijzigd werd. Aanvankelijk zouden zij enkel sneltesten organiseren en verzorgen voor het onderwijzend personeel wanneer er een hoogrisicocontact geweest was. Nu verruimen we die mogelijkheid op vraag van de scholen en bieden we aan de scholen aan om ook een beroep te doen op sneltesten, afgenomen door het Rode Kruis, van preventieve aard. We hebben daarvoor een procedure uitgewerkt. Een school kan daarbij bij het departement een logincode aanvragen waarmee ze personeelsleden kan inschrijven voor een testcentrum, om daar preventieve sneltesten te

ondergaan, afgenomen door Rode Kruisvrijwilligers. We doen dus ons uiterste best om het zelf allemaal op poten te zetten, het zelf te organiseren, om die verdedigingsmuren rond de scholen maximaal op te trekken.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Dank u wel, minister. Ik wil de Vivaldicollega's die pleiten voor open scholen aanraden om toch eens in de spiegel te kijken of ten minste toch eens te bellen met de collega's aan de overkant – maar dat terzijde.

Minister, Onderwijs is een exclusief Vlaamse bevoegdheid. We hebben een Vlaams-nationalistische minister-president. We hebben een Vlaams-nationalistische minister van Onderwijs. Ik zou u toch wel willen vragen, nogmaals, om het heft in eigen handen te nemen, niet wegens allerlei nostalgische ideeën maar omwille van het welzijn van onze kinderen, het mentale welzijn van onze kinderen. Als er iets waarvoor we moeten vechten, zal het dat toch zijn, neem ik aan. Ik denk dat we het daarover eens zijn. Neem het heft dus in eigen handen.

Minister-president Jambon sprak zonet over de beslissing die op 3 mei zal worden genomen over het al dan niet overgaan tot voltijds contactonderwijs. Dat is nog anderhalve week, minister. Wacht daar niet op. Doe het gewoon, open het gewoon. Ik denk dat heel Vlaanderen u dankbaar zal zijn.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, de oproep van de N-VA-fractie is heel duidelijk: doe zo verder, met uw overleg met de onderwijspartners, waarbij ook virologen en pediaters aanwezig zijn. Blijf verder inzetten op soms heel kleine zaken, zoals die laatste 50 dagen, die we toch nog aan die jongeren kunnen geven. Blijf verder inzetten op die 600.000 testen per week – 400.000 voor het leerplichtonderwijs en 200.000 voor de andere onderwijsniveaus. Ik wil bij dezen echt nog eens herhalen en benadrukken: neem niet de epidemiologische situatie – met andere woorden: het aantal coronabesmettingen en het aantal mensen in de ziekenhuizen – als enige leidraad voor versoepelingen en/of beslissingen, maar neem naar dat Overlegcomité ook de cijfers mee over het mentaal welbevinden van onze leerlingen in het leerplichtonderwijs, die slechts parttime naar school kunnen gaan, maar ook van onze studenten in het hoger onderwijs. Want de beste remedie voor een goede mentale gezondheid is naar school kunnen gaan met leeftijdsgenoten, met leerkrachten, met docenten en niet door het achteraf inzetten op psychologen of bedden in de kinderspsychiatrie, want dan zijn we eigenlijk te laat. Dank u wel en succes!

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– *De vergadering wordt geschorst om 17.28 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 17.52 uur.*

ONTWERP VAN DECREET over de ondersteuning van de professionele kunsten
– 677 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 9

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet over de ondersteuning van de professionele kunsten.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Collega's, dit is een belangrijk ontwerp van decreet op het vlak van Cultuur. Minister-president en collega's, dit is belangrijk voor de kunsten. Het is dan ook met spijt dat ik u zal zeggen dat wij dit ontwerp van decreet toch niet zullen goedkeuren. Ik zal u zeggen dat dit mij wat ongelukkig maakt. Wat hier voorligt, maakt mij ongelukkig. Ik kan mij niet voorstellen dat het jullie, collega's van Open Vld en CD&V, zeer gelukkig maakt.

Ik denk dat wij in de commissie Cultuur een traditie hadden. Mijn goede collega Bart Caron heeft het mij altijd zo verteld. Hij was er altijd bijzonder fier op dat er in die commissie heel vaak in consensus kon worden gewerkt. Meerderheid en oppositie konden tot vruchtbare compromissen komen. Wanneer dat niet lukte, konden er op zijn minst in samenspraak met de sector goede resultaten bereikt worden. Maar hier is geen van beide het geval. Er zijn zelfs geen pogingen toe ondernomen. Zoals Rudi Laermans in een stukje schreef: de participatie die er rond dit ontwerp van decreet is geweest, was eigenlijk participatie 'pour amuser la galerie'. Dat schrijft hij letterlijk. De sector heeft nochtans in alle redelijkheid geprobeerd om een aantal zaken bij te sturen, om een aantal voor hem cruciale elementen waar hij problemen mee had, toch nog bij te sturen. De sector heeft geen gehoor gekregen. Dat is jammer.

Minister-president, wij zullen het vandaag nog eens proberen. We hebben dan ook vijf van onze amendementen, waarvan we denken dat ze fundamenteel zijn en het ontwerp van decreet echt kunnen verbeteren, nog eens ingediend. Die amendementen worden ondersteund door zowat alle artiestenorganisaties, door State of the Arts (SOTA), door de Artiestencoalitie, door het Overleg Kunstenorganisaties (oKo), zelfs door de kunstopleidingen, en door Kunstenpunt. Het gaat dan over de beurzen en de beperkingen op beurzen die nu in het ontwerp van decreet zijn ingeschreven.

Collega's, beurzen zijn middelen die niet gigantisch zijn maar waar een kunstenaar een stukje vrij mee kan experimenteren. Dat is heel belangrijk. In de sector wordt dat 'zaaigeld' genoemd. We weten allemaal dat als je een eindproduct wilt hebben, als je resultaat wilt hebben, als je veel en voldoende grote bomen wilt hebben, je heel veel zaailingen nodig hebt. Net daarin wordt serieus gesnoeid. Samen met de sector verzetten wij ons daartegen. Wij vragen om die amendementen nog eens te overwegen, want ze zijn heel belangrijk.

In een van de eerste stukken die hierover in de krant verschenen werd het Kunstendecreet een 'knutseldecreeet' genoemd. Ik vond dat een treffende term. Het is een knutseldecreeet, omdat het echt wel voor een stuk onvoldragen is en losstaat van de realiteit. Men is aan dit ontwerp van decreet begonnen toen er van corona en van de effecten van corona nog geen sprake was. Maar dat heeft zo'n enorme impact gehad op de hele sector dat het eigenlijk vreemd is om wars van die crisis voort te doen en daar geen rekening mee te houden. De sector had gevraagd om even op adem te komen en om wat tijd te krijgen om de nodige aanpassingen te doen. Hij vroeg om geen drastische hervorming door te voeren,

enkel een aantal herzieningen die gunstig zijn. Maar er is helaas toch een volledige herziening gekomen.

Het staat ook los van de grote herijkingsoefening die bezig is en die betrekking heeft op andere decreten. Daarbij wil men decreten op elkaar afstemmen. Ook daar is geen rekening mee gehouden.

Het staat ook voor een stuk los van de samenwerking met andere sectoren. Net dat is op dit moment zo cruciaal. Ik denk dat de coronacrisis ons voor een stuk heeft doen inzien dat cultuur niet los staat van de rest van de samenleving. Het is belangrijk om samen te werken met onderwijs, met de welzijnssector. Cultuur kan perspectief geven aan de hele maatschappij en kan belangrijk zijn voor heel veel domeinen. Dat is op geen enkele manier erkend in het ontwerp van decreet, en dat vinden wij een gemiste kans.

Iets wat in deze tijden ook cruciaal is, is het inzetten op participatie en diversiteit. Dat is zo cruciaal wanneer een nieuw decreet wordt opgemaakt. Wanneer het gaat over kunst en cultuur, zijn participatie en diversiteit toch kernwoorden. Ook dat komt vrij weinig aan bod.

We hebben het gevoel dat het een soort van trofeedecreet is dat er moest komen en dat een zekere daadkracht moest etaleren, maar dat te weinig doordacht, te weinig af is. Dat is jammer voor zoiets belangrijks.

Zitten er dan geen goede dingen in, minister-president? Jawel, er zitten een aantal goede dingen in. Ik denk bijvoorbeeld aan de landschapscommissie, een bijkomende commissie die ervoor zal zorgen dat er een evenwicht is in het cultuurlandschap. Daar waar er nog hiaten zijn, zal die landschapscommissie nog budgetten hebben om bepaalde werkingen toch nog op te pikken en voor een evenwicht te zorgen. Daar zijn we ook voorstander van. We zien daar echter – en dat is toch ook een manco aan dit ontwerp van decreet – dat de hele invulling van die landschapscommissie, zoals de criteria, de budgetten, wie daarin zal zetelen enzovoort, wordt overgeheveld naar de uitvoeringsbesluiten. Dat is iets wat heel vaak terugkomt in het ontwerp van decreet en wat we ook hebben aangekaart in de commissie.

In het vorige Kunstendecreet werden vijf zaken via uitvoeringsbesluiten geregeld. In dit ontwerp van decreet worden twaalf belangrijke zaken – rond beurzen, rond budgetten voor projectsubsidies, rond die landschapscommissie – via die uitvoeringsbesluiten geregeld die er officieel en formeel nog altijd niet zijn en die zo ontsnappen aan die democratische controle.

Minister-president, als we de voorbije weken nu iets hebben geleerd – en ik denk dat het geen verrassing is dat ik dat hier zeg – dan is het dat alles inzake subsidies dat ontsnapt aan de democratische controle, geen goede zaak is. Net die transparantie in onze subsidiëeringsmechanismes en die democratische controle zijn cruciaal. Daarom alleen al is het een slechte zaak dat de regering zoveel via die uitvoeringsbesluiten regelt, zonder dat het parlement daar een decretale verankering voor en dus een democratische controle over heeft. Daar hebben wij samen met onder andere de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC) fundamentele problemen mee.

Bepaalde meerderheidspartijen hebben een aantal argumenten gebruikt om via de uitvoeringsbesluiten nog een en ander te milderden of recht te trekken. We werd daar een beetje mee gesust in de commissie. Het zou immers wel niet zo erg zijn en men zou via de uitvoeringsbesluiten wel proberen om nog een en ander aan te passen rond die beurzen of rond het percentage voor de projectsubsidies. Dat kan zijn, collega's. Ik ben benieuwd naar die uitvoeringsbesluiten. Ik hoop dat we die toch nog te zien krijgen in het parlement. En als daar een

aantal goede zaken in staan, bijvoorbeeld over de budgetten voor de landschapscommissie en de projectsubsidies, dan is dat des te beter. Maar, en dat is misschien nog wel het meest fundamentele, wanneer de budgetten voor het globale decreet niet worden opgetrokken, dan zal het ontwerp van decreet de concurrentie tussen de verschillende subsidiemechanismen en sectoren organiseren en zal de precariteit voor de kunstenaar nog verhogen in plaats van te verminderen.

Naast onze opmerkingen op het ontwerp van decreet en de fundamentele bemerkingen die we nog hebben, hebben we een aantal amendementen waarvan we vragen om ze echt te overwegen, omdat het een vraag is van de sector. Daarnaast zijn we bijzonder benieuwd naar de budgetten. We hopen alvast dat u daar nog een aantal zaken kunt corrigeren en dat u er met voldoende budgetten voor kunt zorgen dat er via dit ontwerp van decreet een boost komt.

Minister-president, dat zijn dus de redenen waarom wij echt nog fundamentele bemerkingen hebben en het ontwerp van decreet niet zullen goedkeuren.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (Vooruit): Beste collega's, vandaag ligt hier een heel belangrijk ontwerp van decreet voor de kunstensector ter stemming. Het is eigenlijk het belangrijkste, want het is het enige decreet dat onze Vlaamse kunstensector ondersteunt en mee vormgeeft. Het is de derde belangrijkste aanpassing aan het oorspronkelijke Kunstendecreet van 2004, gemaakt onder het ministerschap van Bert Anciaux. Toen werd een heel belangrijke stap gezet naar ondersteuning van de kunsten, want het integreerde het toenmalige Theaterdecreet en het Museumdecreet en het maakte ook ondersteuning mogelijk voor sectoren die tot dan toe niet op steun konden rekenen, denk maar aan sociaal-artistisch werk, kunst-educatie, allemaal sectoren die zijn kunnen groeien en bloeien dankzij een decretaal kader.

Dat decreet en dat kader zijn dus van levensbelang voor onze bloeiende kunstensector, een sector die internationaal geroemd wordt, maar die helaas ook sinds het begin van de legislatuur zo zwaar getroffen werd, eerst door de besparing waar deze Vlaamse Regering resoluut voor koos, dan door covid. We hebben het er deze namiddag over gehad. We zijn nog lang niet aan een relance bezig, integendeel.

Nu, in het midden van de covidcrisis ligt een aanpassing voor, een aanpassing waarvan het traject in bijzonder schril contrast staat tot de vorige aanpassingen die we in 2018 doorvoerden, tijdens mijn eerste legislatuur. In die eerste legislatuur hebben we in de commissie Cultuur en Media eigenlijk constant partijoverschrijdend en kamerbreed, in het belang van de sector, ongelooflijk goed samengewerkt. Die laatste aanpassing van 2018 was er een die kamerbreed werd gedragen, die in collegialiteit werd voorbereid, in nauw overleg met de sector, gedragen door de sector.

Wat vandaag voorligt, is dat allerminst. Dit ontwerp van decreet is het resultaat van een worstelmatch, een worstelmatch van de minister-president en de meerderheid in dit parlement met de sector en met de oppositie, en wij van Vooruit betreuren dat ongelooflijk. Wat vandaag voorligt, hypothekeert de sector zwaar volgens ons, want het dreigt de kunstensector in onzekerheid te storten. Het nieuwe Kunstendecreet dat hier ligt is – op zijn zachtst gezegd – controversieel en allerminst een voorbeeld van goed bestuur. Het decreet is, zoals de sector aangaf, een 'knutseldecreet'. Het dreigt de kunstensector in onzekerheid te storten. Ik ben zwaar teleurgesteld in de Vlaamse Regering, maar ook in de parlamentsleden van de meerderheid die vandaag over dit decreet mee gaan stemmen.

Het kunstenveld heeft ons unisono heel duidelijk begrijpbaar aangegeven, onder andere via de hoorzittingen op 18 maart, via sociale media en via de pers, dat dit decreet ongevraagd was. Ze gaven ons zelfs verschillende oplossingen aan om het ontwerp te verbeteren naargelang de noden van het veld, maar er werd voor gekozen om de kritiek en de eisen van het veld in de wind te slaan. Ook nadat ik zelfs een tweede lezing heb gevraagd in de commissie van het ontwerp van decreet en dus de minister-president en de meerderheidspartijen eigenlijk de tijd kregen om tot bezinning te komen, is er nul komma nul nog aangepast in dit ontwerp, ondanks de vele amendementen die wij hebben ingediend.

Daarom wil ik namens mijn fractie nog eens duidelijk zeggen waarom dit ontwerp van decreet niet volstaat. U kent ondertussen mijn kritiek, maar ik vind het belangrijk om die in de plenaire vergadering toch nog eens kort en bondig mee te geven.

Het is ongevraagd, dit nieuwe Kunstendecreet. Het is de derde grondige herziening sinds 2004, 2013 en 2018, dus het is nog maar drie jaar geleden dat we dit decreet helemaal tegen het licht hebben gehouden. De herziening die vandaag op tafel ligt, heeft de sector niet gevraagd. Wat de sector gevraagd heeft, was decretale rust, en dat is ook wat alle partijen voor de verkiezingen hadden beloofd aan de sector.

Daarbij is het decreet geschreven op basis van hoe de cultuurcrisis eruitzag voor corona. We kunnen op zijn zachtst zeggen dat deze crisis de sector helemaal door elkaar heeft geschud en we hebben nog geen zicht op hoe de kaarten uiteindelijk zullen liggen, eenmaal we uit de crisis zijn geraakt. Het is dan ook onzinnig om in volle crisis dit decreet, dat de kunstensector toch wel gevoelig hertimmert, door te voeren.

Ten tweede is het onvoldragen. Heel de sector is unaniem kritisch ten aanzien van het ontwerp van decreet. Dat kan je lezen. Dat hebben we gehoord uit de adviezen, de reacties van de overkoepelende organisaties. Ook vandaag nog bereikte ons een noodkreet, van het Kunstenoverleg Limburg, dat haarfijn aangeeft waarom dit ontwerp van decreet niet alleen de hele sector in onzekerheid dreigt te storten, maar ook de Limburgse organisaties en kunstenaars in het bijzonder. De belangrijkste kritiek vanuit de sector is: de invoering van die nieuwe categorie van kerninstellingen, de vele zaken die naar de uitvoeringsbesluiten zijn verschoven, en de beheersovereenkomst voor de tienjarige. Dus: de hele politisering van het cultuurbeleid. Deze nieuwe categorie van kerninstellingen gaat het veld nog verder opdelen en nog meer concurrentie veroorzaken, en kleine spelers en beginnende artiesten nog meer in onzekerheid brengen.

Ten derde is het ontwerp decreet ondoordacht. Het staat vol met vage formuleringen, die inderdaad veel ruimte laten voor interpretatie, rechtsonzekerheid, en die gaan allemaal naar de uitvoeringsbesluiten gebracht worden. Bovendien zijn ook grote principes zoals 'fair practice' en de nieuwe landschapscommissie – die ook voor ons een positieve zaak is – niet uitgewerkt, ze zijn onduidelijk.

Ten vierde zorgt het ontwerp van decreet voor meer onzekerheid. Bijvoorbeeld: de beurzen. Hoe die beurzen voor de kunstenaars nu gaan ingeschreven zijn, is momenteel veel te beperkend. Beurzen dreigen daardoor inefficiënt te worden. De beperking van het aantal beurzen gaat ook in tegen de visie van een levenslang en carrièrebreed leren. De opdeling tussen beginnende en gevestigde kunstenaars komt gewoon niet overeen met de realiteit op het veld. We vrezen dus dat de restricties rond de beurzen ze ten eerste veel te ontoegankelijk gaan maken, zodat het een inefficiënt subsidie-instrument zal worden, maar ook dat ze voor planlast zullen zorgen, een vermeerdering van de administratie – een

administratie waarop via de apparaatskredieten ook bespaard werd, laat ons dat niet vergeten.

Ten slotte is het ontwerp van decreet onrealistisch. Het ontwerp is wel ambitieus, maar het budget dat eraan vasthangt, volgt niet. Het kunstenveld is vandaag, door jarenlange besparingen, ondergefinancierd. De ambities van het ontwerp van decreet gaan onmogelijk worden ingewilligd met het budget dat er tegenover staat, zeker in tijden van besparingen en coronacrisis, en post corona, wanneer het gat in onze begroting zal moeten worden gedicht. Door onvoldoende budget naar de kunsten te laten gaan, zal de concurrentie, die nu al te groot is binnen het veld, nog moordender worden. Vooral de kleine opkomende kunstorganisaties en kunstenaars zullen het slachtoffer worden. Dus, minister-president, als u toch snel-snel dit ontwerp van decreet wil doorvoeren, zet dan de tering naar de nering, en zorg ervoor dat u het volgende jaar meer middelen inschrijft voor kunst en cultuur om die ambities – onder ander voor die tienjarige – waar te kunnen maken.

Daarom, het zal u al duidelijk zijn, en de twee voorgaande lezingen hebben dat ook al bewezen: wij kunnen dit decreet onmogelijk steunen. Met evenveel tegenzin als de zin waarmee we de vorige herziening echt met volle goesting hebben goedgekeurd. Bij de eerste bespreking hebben we acht amendementen ingediend, ze zijn weggestemd. Bij de tweede lezing: opnieuw amendementen, ook weggestemd. We hadden, zoals Groen, de amendementen nog opnieuw kunnen indienen, maar na de kater die de tweede lezing opleverde vanwege de onverzettelijkheid, hebben we dat niet gedaan. Maar wees gerust: niemand heeft dit decreet gevraagd en de steun voor dit decreet bij de kunstensector – die nochtans positief naar u heeft gekeken, minister-president, door de steun die u hen gegeven hebt tijdens de coronacrisis, onder andere via het coronafonds –, die bevindt zich vandaag op een dieptepunt. U zult veel moeten doen om dat opnieuw te keren.

De voorzitter: De heer De Meester heeft het woord.

Tom De Meester (PVDA): Voorzitter, wij zullen dit kunstendecreet niet goedkeuren, en ik leg u graag uit waarom. Het is het verkeerde decreet op het verkeerde moment. De cultuursector ligt al meer dan een jaar stil, en net op dit moment vindt de meerderheid het nodig om heel de kunstensector te hertimmeren. Veel kunstenaars weten niet hoe lang ze het nog volhouden, festivals worden afgelast, concerten worden uitgesteld. Er zijn theatergezelschappen die in zak en as zitten. U hebt waarschijnlijk ook gehoord dat bijvoorbeeld Studio Orka ermee stopt, een fantastisch gezelschap. Daar spelen persoonlijke redenen, maar ook, ik citeer: "De hoge druk, het continue tekort aan middelen, de besparingen en daar bovenop de corona-epidemie. Wij zijn radeloos en moedeloos", hoor ik zeggen.

Het is voor de kunstensector pompen of verzuipen, collega's. De cultuursector snakt naar perspectief, maar in plaats van dat perspectief te geven, gaan jullie midden in de coronacrisis het culturele landschap volledig hertekenen, tegen de sector in. Dat hebben mijn collega's gezegd. Dat moet je dus durven. Misschien moeten we die mensen de ruimte en de tijd geven om eerst op hun positieven te komen. Dat hoor ik in de sector: temporiseren, tijd nemen. Niemand begrijpt waarom die grote hervorming moet worden doorgevoerd midden in deze grote coronapandemie.

Ook belangrijk – en dat is ook al gezegd – is dat er tegenover die grote hervorming van de ambities in het Kunstendecreet, geen extra budget staat. Het cultuurbeleid van Jan Jambon is de schaarste herverdelen: meer geld voor de kerninstellingen, maar een brede concurrentiestrijd tussen de kleintjes voor geld dat er niet zal zijn. Dat zal de realiteit zijn. Dat is niet wat de cultuursector nodig

heeft. Wat we nodig hebben, is geen herverdeling van de schaarste, maar een betere structurele financiering van kunst en cultuur, waarbij de kunstenaar, de maker en de cultuurwerker centraal staan.

De regering zegt dat het een slank ontwerp van decreet is geworden. Maar 'slank' wil zeggen dat belangrijke punten uit dat nieuwe Kunstendecreet weggesneden worden en die zal de regering zelf beslissen via uitvoeringsbesluiten. Collega Vande Reyde van Open Vld heeft hier een tijd geleden heel terecht het zwijg-akkoord aangeklaagd, waarbij parlementsleden van de meerderheid als schoothondjes aan de leiband van de regering moeten lopen, maar met dit soort decreten maken we van het Vlaams Parlement een applausparlement. Als er iets afgeslankt wordt in dit ontwerp van decreet, collega's, dan is het onze democratische rol van wetgevende macht en van controleur van de regering. We zeggen gewoon tegen minister-president Jambon: 'Doe maar uw goesting met dat cultuurbeleid. U krijgt carte blanche.' De regering regeert en de democratie wordt afgeslankt. Door belangrijke punten in uitvoeringsbesluiten te steken krijgt dit parlement een maagring en wordt de discretionaire bevoegdheid van de minister-president aangevet. Dat is wat er hier gebeurt.

Wij zeggen dat niet alleen. De Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC) zegt dat ook heel duidelijk en spreekt over een verregaande delegering aan de uitvoerende macht: een aantal elementen die tot de essentie van het Kunstendecreet behoren, wordt aan de regering uitbesteed. Hij heeft groot gelijk. We veranderen met dit ontwerp van decreet de hardware van de kunstensector, maar welke software we daarop laten draaien, laten we over aan de discretionaire macht van de regering. Het is voortaan de minister die met uitvoeringsbesluiten de spelregels vastlegt, met minder parlementaire controle. Ik had gehoopt, collega's, dat er ook bij de meerderheid parlementsleden zijn die op de middellange termijn nadenken, niet alleen van dag tot dag. Ik vertrouw Jan Jambon al niet voor 100 procent. Maar je mag er niet aan denken wat er gebeurt als de aftastende gesprekken tussen N-VA en Vlaams Belang bij de volgende coalitieonderhandelingen misschien toch tot een of ander bestuursakkoord en een coalitie zouden leiden. Ik stel het me maar even voor. *(Opmerkingen van Marius Meremans)*

Als het collega Brusselmans is die met uitvoeringsbesluiten de regels zal bepalen, dan zijn we verder van huis. Dat is wat jullie hier straks zullen goedkeuren.

Een van de belangrijkste punten in het ontwerp van decreet is inderdaad het systeem van de beurzen, collega's. Dit ontwerp van decreet legt vast dat de regering voortaan bepaalt hoeveel beurzen een kunstenaar nog kan krijgen en het maximumbedrag dat daaraan vasthangt. Maar kunstenaars zijn geen jojo's. Kunstenpunt vreest voor een scenario waarbij kunstenaars nog maximum vijf beurzen kunnen aanvragen voor een maximumbedrag van 40.000 euro over de hele carrière. Ik ken politici die daarvoor nog geen nieuwe keuken zetten. We moeten toch even blijven stilstaan bij wat een artistieke carrière is. Een artistieke loopbaan is geen railpass met vijf beurten. Vandaag loopt in veel gevallen het aantal beurzen op tot meer dan vijf, soms tot meer dan 60.000 euro tijdens een carrière. In volle coronacrisis gaan we besparen op kunstenaars, die volgens de visienota de hoeksteen van het beleid zijn.

De regering zegt dan dat we de zelfredzaamheid van kunstenaars daarmee versterken. Misschien moeten we eerder de zelfredzaamheid van de politieke partijen versterken, collega's. Als we zouden snoeien in die 73 miljoen euro partijfinanciering komt er misschien wat geld vrij voor de kunstensector, ik zeg het maar.

Collega's, welk signaal willen jullie hier nu geven met die beperking van de beurzen? Dat kunstenaars nu maar aan het subsidie-infuus hangen, en dat die

dringend geactiveerd moeten worden op de commerciële kunstmarkt? Is het dat? Is het kunst als belegging in plaats van als emotie? Is het de kunstenaar als ondernemer, als speler op de commerciële markt? Er zijn veel kunstenaars, zeker beeldende kunstenaars, die die beurzen nodig hebben, omdat ze niet commercieel werken maar wel een dure kunstvorm hebben. Er zijn kunstenaars die internationaal actief zijn en die dus de dupe zullen zijn van dit beleid.

Een andere fundamentele hertekening is de nieuwe categorie van de zogenaamde kerninstellingen, die nu op lange termijn zekerheid krijgen, met subsidies voor tien jaar. Maar niemand wil die kerninstellingen. *(Opmerkingen van minister-president Jan Jambon)*

Mijnheer Jambon, niemand wil die kerninstellingen. *(Opmerkingen van de heer Axel Ronse)*

Niemand in de sector wil die kerninstellingen, vandaar wellicht dat die nu in de memorie van toelichting onder aanhalingstekens staan, en dat er nu gesproken wordt over kunstorganisaties met tienjarige werkingssubsidies, om het woord niet te gebruiken.

Maar de essentie blijft. En de essentie is dat die kerninstellingen wel subsidies krijgen voor tien jaar, maar dat daartegenover een beheersovereenkomst staat die rechtstreeks met de minister van Cultuur zal moeten worden onderhandeld en afgesloten. En daar zit natuurlijk de angel. Dat zet de deur wagenwijd open voor politieke inmenging, voor het ondermijnen van de artistieke vrijheid van die instellingen. Voor wat hoort wat. Wij geven subsidies voor tien jaar, en in ruil gaan jullie aan onze verwachtingen moeten voldoen, jullie verantwoordelijkheid moeten nemen, en het liefst zoveel mogelijk in de Vlaamse canon passen. Dat is eigenlijk waar we, of jullie, naartoe willen met die kerninstellingen.

Collega's, ik weet dat de waarheid pijn doet, maar ik vind dat cultuurhuizen en kunstenaars zo onafhankelijk mogelijk moeten zijn, en dat wij dit als wetgevende macht, als parlement, moeten beschermen en garanderen. Want wat gaan we tegen NTGent zeggen in het vervolg? Jullie krijgen voor tien jaar geld, maar dan moet je wel stoppen met die cultuurmarxistische voorstellingen over dekolonisering en de staat van rechtvaardigheid – kijk, ik zie het Vlaams Belang al knikken –, waarin jullie ons westers asielbeleid onder vuur nemen? Is dat de bedoeling? *(Opmerkingen van de heer Marius Meremans)*

U was misschien in de zaal, maar ik zal u iets zeggen, mijnheer Meremans. Wij zien toch met de VRT wat die nieuwe beheersovereenkomsten betekenen? Minstens tien keer per jaar moet de VRT nu aandacht schenken aan, ik citeer, "gebeurtenissen en herdenkingsmomenten op het vlak van de Vlaamse identiteit en cultuur". Dat is KPI 29 (key performance indicator). Dat staat daar letterlijk in, in die beheersovereenkomst. Als dit kan, zijn dit dan ook het soort voorwaarden die jullie gaan opleggen in die beheersovereenkomsten met de kerninstellingen? *(Opmerkingen van de heer Marius Meremans)*

U zegt van niet, mijnheer Meremans. Maar hoe gaat u mij dat garanderen als we dat delegeren aan de regering, en als wij daar als parlement geen enkele controle meer over hebben? Hoe gaat u mij dat garanderen? Dat is een duidelijk standpunt, denk ik.

Mijnheer Meremans, ik heb er geen zin in dat wij, na BDW, de docusoap op de VRT, plots in het theater 'BDW, de theaterproductie' krijgen. Ik sta voor de volledige onafhankelijkheid van kunstinstellingen op artistiek en inhoudelijk vlak. En ik zeg dat dat door dit decreet niet meer gegarandeerd wordt.

Ik kom tot een laatste punt, collega's. Voorzitter, door al dat kabaal hier ben ik mijn tijd aan het opgebruiken.

De voorzitter: U hebt ook slechts de helft van de tijd van een normale fractie.

Tom De Meester (PVDA): Dat weet ik, maar ik heb nu nog vier minuten en vijftig seconden, en ik ga die nog even gebruiken.

Een laatste punt, en dat lijkt mij ook belangrijk, is dat er één grote les is over de cultuursector die corona ons geleerd heeft. Dat is wat wij ook de arbeidsvoorwaarden in de sector moeten verbeteren. Er is een soort van precarisering van het statuut van de cultuurwerking, en dat heeft ervoor gezorgd dat we vandaag met veel mensen zitten die compleet zonder inkomen gevallen zijn: jonge kunstenaars, veel techniekers, podiumbouwers die al jaren met korte contracten werken zonder vast inkomen. Dat zijn beroepsgroepen die extra hard door de coronacrisis zijn getroffen.

Ik mis in dit ontwerp van decreet toch een beetje de ambitie, de garanties om te zorgen voor betere arbeidsvoorwaarden in de sector. In het vorige decreet stond zeer duidelijk dat gesubsidieerde organisaties de cao's moesten volgen. Nu staat dat er niet meer zo duidelijk in. Ik geef toe dat er wel bepalingen instaan rond 'fair practices' enzovoort, maar het is me allemaal iets te vrijblijvend.

Zal een correcte verloning meespelen in het toekennen van subsidies en nadien worden gecontroleerd door de administratie? Hoe zult u dat doen? Of zal het kabinet ervoor zorgen dat de administratie meer personeel krijgt, zodat ze die opvolging ook echt kunnen doen? Er zijn veel vragen, veel punten waar wij niet mee akkoord kunnen gaan.

Collega's, onze fractie zal dit ontwerp van Kunstendecreet dan ook niet goedkeuren en zal tegen stemmen. Ik hoop dat het parlement begrijpt dat dit ontwerp van decreet geen draagvlak heeft in de cultuur- en de kunstensector en dat wij met dit ontwerp van decreet onze eigen democratische controlemacht afslanken, om de discretionaire bevoegdheid van de regering in het kunstenbeleid aan te vetten. Wel, het zal niet met ons zijn. Wat ons betreft, moet dit huiswerk opnieuw worden gemaakt. We moeten de tijd nemen om met de sector, in overleg, in cocreatie, tot een breed gedragen Kunstendecreet te komen dat die naam waardig is. Ik dank u.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Voorzitter, na dit betoog kan in enkel in het niet verzinken. Eerst en vooral wil ik de collega's bedanken, ook voor het debat in de commissie. Ik moet zeggen dat mevrouw Segers, mevrouw Meuleman, ook de collega's van CD&V en Open Vld, net als de heer Brusselmans, de collega's van het Vlaams Belang, aanwezig waren in de commissie en hebben gedebatteerd. We waren het niet altijd eens, maar er is gedebatteerd. Maar de persoon van de PVDA die daarnet een hele tirade heeft gehouden, was totaal afwezig bij de bespreking van dit ontwerp van decreet. Totaal afwezig! *(Applaus bij de meerderheid en het Vlaams Belang)*

En ik hoop dat de sector luistert! Want zó hard zit de PVDA met de sector in, dat ze het zelfs vertikt om aanwezig te zijn bij de bespreking van dit ontwerp van decreet! *(Applaus bij de meerderheid en het Vlaams Belang)*

Zó hard is de PVDA betrokken bij cultuur, dat er amendementen zijn geweest van Groen, van sp.a en ook van de meerderheid, maar dat ik er geen heb gezien van de PVDA. En dan komt u hier die dingen vertellen. Ik zou wegkruipen van schaamte, ergens in een Noord-Koreaanse bunker ofzo. Dit is toch al te belachelijk.

Ik vind het jammer. En ik wil dat de sector ook weet dat er stevig over hen gedebatteerd wordt – ook in deze plenaire vergadering, maar het werk gebeurt in de commissie –, maar dat u daar de opvallende afwezige was, mijnheer De Meester. Ik hoop dat u er straks een goed antwoord op kunt geven waarom u daar niet op aanwezig was. Welke andere betrachtingen dan te streven voor cultuur, waren er dan toch belangrijker? Dat vraag ik me af.

Collega's, eerst en vooral, dit ontwerp van decreet heeft een voorgeschiedenis. Nog vóór de verkiezingen van 2019, mijnheer De Meester, collega's, hebben we gesprekken gevoerd. Want dat doe je op voorhand. Je tast de sector af. We hebben die gesprekken gevoerd. Er was toen, met alle respect, nog geen sprake van minister Jambon, van het kabinet-Jambon. We hebben die gesprekken toen gevoerd met het kabinet-Bourgeois. En wij hebben geluisterd.

Ik ben zelf indiener van het voorstel van decreet van 2013, van het Kunsten-decreet. Ik denk dat ik hier op dit ogenblik nog de enige ben. En het klopt, mevrouw Meuleman en mevrouw Segers, dat was inderdaad met de heer Caron. Hij heeft daarin een rol gespeeld, dat klopt. Maar goed, de heer Caron is niet meer in deze plenaire vergadering. Hij geniet van een welverdiende rust, al zal hij wellicht aan niet veel rust toekomen.

Maar, collega's, van meet af aan is er rond cultuur, rond dit ontwerp van decreet, een totale sfeerschepping gecreëerd. Daarin moeten we eerlijk zijn. En nu komt men zeggen: 'We wensen graag te worden betrokken, maar men heeft ons niet gevraagd.' Tja, eerlijk gezegd, als je wilt meewerken, dan probeer je dat toch. In dit geval heb ik altijd gemerkt dat er een zekere sfeerschepping was. Als ik de tekst van mevrouw Segers in De Morgen lees, dan is dit ontwerp van decreet de aanzet tot Vlaamse onafhankelijkheid. Dat staat er letterlijk in, mevrouw Segers. Ja, ik ben zelf voor Vlaamse onafhankelijkheid. Maar of dat met dit decreet nu onmiddellijk morgen zal gebeuren, daar vrees ik toch wel een beetje voor. Snapt u het? Sfeerschepping. Dat wilde ik toch even meegeven. Maar goed.

Verder zou ik ook willen zeggen dat men zegt: 'Heel de sector is daar tegen, alleman is daar tegen. De kerninstellingen of de mensen die voor tien jaar worden gesubsidieerd, die willen dat niet.' Het is dan heel raar dat ik deze zomer uitgenodigd ben bij een aantal organisaties. Maar ik zal de naam dan weer niet noemen, want anders worden die mensen misschien nog gestigmatiseerd door sommigen. Maar het is wel zo. Een aantal organisaties hebben ons gezegd: 'We doen die werking, we vinden dat wij wel in aanmerking komen daarvoor.' Ik heb die mensen bezocht in de zomer, geluisterd naar hun besognes en problemen.

Eerst en vooral, collega's, we gooien niet alles weg van het vorige decreet. Dat gebeurt niet. Elke spreker, zoals terecht aangehaald, heeft ook positieve elementen aangehaald. Komen zeggen dat er geen participatie is geweest, dat wij niet geluisterd hebben, klopt niet. Ik zou toch maar eens bellen met een aantal mensen van het kabinet en vragen hoeveel malen ze rond de tafel hebben gezeten. Wijzelf ook, vanuit onze fractie, hebben tot de laatste week toe, zij het digitaal, met mensen rond de tafel gezeten.

Dit ontwerp van decreet – en ik zal hetzelfde zeggen als in de commissie, al is het voor de heer De Meester dan nu de eerste keer – omvat als kernzaak de landschapszorg. Dat was al heel lang een vraag van het Overleg Kunsten-organisaties (oKo). Dat doen we met de oprichting van die landschapscommissie, met duidelijk mandaat. Een stabiele financiering op middellange termijn doen we voor sommigen voor twee beleidsperiodes. Dat was een vraag vanuit de sector. We begrijpen dat. Voor organisaties die op lange termijn willen plannen, is dit noodzakelijk. We komen tegemoet aan die vraag.

We professionaliseren de kunstenaar met 'fair pay' voor 'fair practice'. Dat zijn belangrijke leidraden in het toekennen van projecten en werkingsmiddelen. Dat staat er allemaal in! U moet het eens lezen, mijnheer De Meester. We stellen de kunstenaarspraktijk centraal door duidelijke keuzes te maken op het vlak van discipline en aanvraag, projecten of werkingsmiddelen, bijvoorbeeld door reflectie over die artistieke praktijk. Crosssectoraal denken wordt gestimuleerd.

En dan komt het. Sommigen zeggen dat het een anorexiadecreet is, want er wordt te veel gedelegeerd. Wat zei de administratie? Dat het een flexibel en atletisch ontwerp van decreet is. Ik loop wel, maar ben geen marathonloper, maar ik moet de eerste nog zien die boven de 100 kilometer loopt. Een marathonloper is pezig, slank, maar haalt schitterende tijden. Het zijn topatleten. Een topdecreet moet ook flexibel zijn. De administratie noemt dit een atletisch ontwerp van decreet. Dat is moderne beleidsvoering. We leggen de essentie van het beleid vast en delegeren een aantal nodige aspecten, zodat we snel kunnen inspelen op plotse wijzigingen op het terrein, zoals een coronacrisis.

Er zijn drie hoofdingen. Wat is beleidsmatig de belangrijkste wijziging? Dat is de toevoeging van een landschapszorg. Wat is organisatorisch de belangrijkste wijziging? Dat is de delegatie van de beoordelingswijze aan de Vlaamse Regering. Wat is de meest opgeklopte wijziging? Dat is de mogelijkheid tot aanvraag voor twee beleidsperiodes. Wat is de meest misbegrepen wijziging? Dat is de planning rond de beurzen.

Dan weer hetzelfde, ik heb het weer eens gehoord. Ik probeer me deftig uit te drukken, maar ik krijg er stilaan het vliegend heen en weer van. Men zegt dat het een plan is met Jan Jambon in de rol van Scaramanga, een politieke greep op het kunstenveld. Het is nu al honderd keer gezegd. Ik zal nog eens iets zeggen: het is niet zo dat de N-VA daar samenzit rond de tafel met het idee om de kunstensector eens goed liggen te hebben, om een diabolisch plan te smeden. Neen, helemaal niet! Jammer genoeg voor u is het niet zo.

We hebben duidelijk gesteld dat de twee beleidsperiodes een antwoord zijn op de vraag naar meer financiële stabiliteit. Beheersovereenkomsten zijn een normale manier om afspraken op papier te zetten. Er is een misvatting over de politieke vertegenwoordiging die wij daar willen inbrengen. Dat is totaal niet de bedoeling. Dat is wel zo in Vlaamse kunstinstellingen, maar dat komt voort uit de 100 procentsubsiëring van die instellingen, niet uit de beheersovereenkomst.

Er wordt ook gezegd dat er met dit ontwerp ruimer wordt gedelegeerd aan de Vlaamse Regering dan in het vorige decreet, waardoor meer zaken ontsnappen aan parlementaire controle. Dat is ook gezegd door een aantal sprekers. Het antwoord is dat er in dit ontwerp kwantitatief minder wordt gedelegeerd aan de regering dan in het huidige decreet. Ik heb dat ook gezegd in de commissie. In het huidige decreet staan er tachtig verwijzingen naar 'nadere bepaling door de regering', in dit ontwerp zestig. Maar je moet kijken naar de kwaliteit van delegatie.

Heel het uitgangspunt van dit ontwerp is ook geënt op de herijkingsoefening die het departement al een aantal jaren aan het uitvoeren is en die vertrekt van een aantal duidelijke vragen. Welke elementen zijn essentieel om in het decreet te bewaren om de autonomie van die sector te waarborgen? En welke elementen delegeer je het best aan de Vlaamse Regering, om snel te kunnen inspelen op situaties die wijzigen? Dat is een evenwichtsoefening. Je moet snel kunnen schakelen als het nodig is. Want wat is de belangrijkste delegatie? Dat is de beoordelingswijze. Dat is net dat onderdeel dat het meest aan wijzigende omstandigheden onderhevig is. En dat is wat het meest flexibel moet zijn. De

algemene criteria en de belangrijkste voorwaarden in het kader van subsidieaanvragen blijven in het decreet aanwezig.

Er is ook een stelling die zegt dat het ontwerp een aantal schotten opwerpt en zorgt voor beperking in kans op subsidiëring. We horen ook dat het geen goede zaak is dat er geen combinatie meer mogelijk is van werkingsmiddelen en projectmiddelen. Dat is een foute voorstelling. Het klopt inderdaad dat organisaties die werkingsmiddelen ontvangen, geen projectsubsidies kunnen aanvragen en vice versa, maar dat wil nog altijd niet zeggen dat individuele kunstenaars die verbonden zijn aan een organisatie in kwestie, geen projectmiddelen kunnen aanvragen.

Een tweede schot dat wordt ontwaard, is dat het niet meer mogelijk zou zijn om voor verschillende disciplines in te dienen. Dat staat nergens. Wel staat er dat je een projectaanvraag maar één keer kunt indienen. Dat is iets anders.

Er wordt ook gezegd dat de beperking van de beurzen een kaalslag betekent onder kunstenaars en zorgt voor een verschraling van het veld. Collega's, een belangrijk uitgangspunt van dit ontwerp is de zorg voor de 'fair practice' en de 'fair pay', met andere woorden: de socio-economische positie van de kunstenaars. En beurzen zijn misschien een middel om financiering te verwerven, maar zijn geen goede manier om sociale rechten op te bouwen. Iemand die een hele carrière op beurzen heeft gewerkt, heeft geen pensioen. Die heeft ook geen werkloosheidsuitkering. Nu kun je zeggen dat dat niet fair is, of dat dat wel zo moet, maar volgens het wetboek inkomstenbelastingen, artikel 90, geldt een beurs niet als inkomsten. De belastingvrijstelling van beurzen is dus expliciet gekoppeld aan het feit dat ze niet als inkomsten gelden. Het zou trouwens raar zijn dat wij het hebben over 'fair pay' en 'fair practice', en daar als decreetgever en overheid dan zelf geen rekening meer mee zouden houden.

De bedoeling van het beperken van het aantal beurzen dat men kan aanvragen, is dat we kunstenaars toeleiden naar subsidies, naar project- en werkingsmiddelen, zodat ze zichzelf een loon kunnen uitkeren en sociale rechten kunnen opbouwen. Met andere woorden: professionalisering en die mensen uit de precariteit halen.

Nog een stelling die ik al gehoord heb, is dat het door corona niet het moment is. Oké, collega's, dan moeten we stoppen. Laat ons dan hier gewoon stoppen. Waarom moeten we nog wetgevend werk doen? Dat is toch onze job hier? Laat ons stoppen. We gaan allemaal een blikje halen, we gaan in het Warandepark in een kring staan en we drinken ons Carapilsje op. Dat gaan we dan doen. Dat is volgens mij toch niet de weg van dit parlement? In feite zegt de heer De Meester dat we nu moeten stoppen. Het parlement moet dan monddood zijn. Je mag niets meer doen, want we gaan niets wijzigen.

Corona toont juist aan, collega, dat dit onderwerp noodzakelijk is. 'Fair pay' en 'fair practice' zijn 'hot' vandaag, en terecht. En net daar werkt dit ontwerp aan. De collega's die de hoorzitting over de herijking hebben kunnen bijwonen – dat waren heel wat mensen, buiten de heer De Meester, die andere dingen te doen had – hebben gehoord dat dit ontwerp net door de flexibiliteit en dankzij de delegatie van een aantal zaken, meer pandemieproof is dan het huidige decreet.

Acht u zichzelf dan bekwaamder dan de deskundigen die dit hebben aangehaald? Dat vind ik bizar.

Het laatste dat ik wil zeggen, is iets over de projectsubsidies. Het is de eerste keer dat we een vast percentage gaan koppelen aan die projectsubsidies. Dat is inderdaad het zaigeld, dat klopt. Dat heb ik ook altijd gezegd. Het is nodig om een aantal zaken in beweging te brengen. Het is belangrijk, niet enkel voor

startende kunstenaars, maar ook voor anderen of voor organisaties. Daar zorgen wij voor.

Collega's, ik hou het hierbij. Ik wil iedereen bedanken voor het debat. We hebben een goed ontwerp van decreet. Ik ben het niet eens met de collega's van de oppositie. Een deel gaat naar uitvoeringsbesluiten, en dat gaan we allemaal opvolgen. Ik geloof wel dat we hier een goede stap zetten richting een beter decreet, een betere positie voor de Vlaamse cultuur. Dank u wel. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: De heer Brusselmans heeft het woord.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Collega's, er is al heel veel gezegd over dit ontwerp van decreet, in de pers, door de sector, de collega's, via e-mail, via brieven in de commissie Cultuur, een eerste lezing, een tweede lezing, waarvan ik het nut nog steeds een beetje in vraag stel. We hebben ieders standpunt al meermaals gehoord, behalve dat van de PVDA, want die lijken al enige tijd de weg niet meer te vinden naar de commissie. Misschien is het wel omdat er minder camera's aanwezig zijn van de VRT of van VTM. Maar goed, daar hoeft u zich niet voor te verantwoorden. De mensen kunnen zelf het best concluderen waar uw prioriteiten liggen en waar niet.

Ik zal ons standpunt nog eens verduidelijken, daar bent u waarschijnlijk allemaal op gebrand. Onze eerste bedenking gaat over de opportuniteit en de timing van dit ontwerp van decreet. Collega Meremans, u maakt van die bezorgdheid een karikatuur, maar dat is volledig onterecht. In deze uitzonderlijke tijden een dergelijk initiatief uitrollen, dat houdt een risico in. Daar kun je niet rond. Nu zeggen dat je expres veel ruimte hebt gelaten om daarna nog in te spelen op een nieuwe ruimte waarin je ageert, dat is praten voor je beurt. Het is de bedoeling dat het parlement zich kan uitspreken over iets. Ik kan geen blanco cheque geven, maar daar kom ik straks nog op terug.

De effecten die dit decreet ongetwijfeld zullen hebben op deze sector, zijn bijzonder moeilijk in te schatten, temeer omdat men zich bij het uitschrijven enkel en alleen heeft gebaseerd op de karakteristieken van een sector pre-corona, dus voor deze crisis. Men kan nog helemaal geen inschatting maken van hoe het er straks zal uitzien, en daar is dus ook geen rekening mee gehouden, dus is het eigenlijk een beetje nattevingswerk.

Er bestaat tot op vandaag geen echte duidelijkheid over de verhouding tussen het decreet en de uitvoeringsbesluiten. Dat is al meermaals gezegd. Zonder concreet zicht te hebben op die uitvoeringsbesluiten, is het moeilijk om de impact van het decreet correct in te schatten. Vaagheid is eigenlijk de rode draad, het sleutelwoord van heel dit ontwerp van decreet. Het is een carte blanche die wij als parlement niet mogen geven.

Mocht ik zelf die de uitvoeringsbesluiten schrijven ... Collega De Meester, ik onthoud dat u daarover al heb nagedacht, misschien zelfs hebt gedroomd, dus moet ik die piste misschien toch wel ernstig overwegen. Ik put in ieder geval moed uit uw woorden.

Er blijft ook onduidelijkheid heersen over de in het ontwerp van decreet vastgelegde subsidie-instrumenten. Er wordt door diverse actoren terecht gewezen op het arbitraire karakter van de spelregels voor de toewijzing van beurzen, waarbij vooral jonge, instromende kunstenaars wel eens uit de boot zouden kunnen vallen. Ik heb die bezorgdheid ook duidelijk gemaakt aan u, minister-president, tijdens de bespreking, maar ik heb daar nooit een afdoend antwoord op gekregen om mijn bezorgdheid weg te nemen.

Misschien is het belangrijk om nog iets te zeggen over de kerninstellingen. Ten gronde zijn we helemaal niet tegen het principe van een beheersovereenkomst, laat dat duidelijk zijn. Het probleem is natuurlijk dat er met dit ontwerp van decreet weinig controle is op wat er precies in de beheersovereenkomsten zal staan.

Ik hoor langs de linkerzijde van het spectrum een enorme bekommernis om de onafhankelijkheid van de cultuursector en die heilige artistieke vrijheid tegenover de overheid. Ik zal een geheim vertellen. Dat is voor ons ook heilig. Dat is voor ons ook enorm belangrijk, maar de enige manier om echte artistieke vrijheid te verkrijgen, is net het stoppen met de oversubsidiëring van van alles en nog wat. Door te oversubsidiëren wordt de sector ontwricht en wordt de markt ontwricht, waardoor de culturele instellingen de facto afhankelijk van overheidsfinanciering en -subsidies zijn en verplicht worden zich te wringen in een bepaald kader waar ze vaak niet in willen zitten. De subsidies zorgen net voor een beknotting van de artistieke vrijheid. Wie meer artistieke vrijheid wil, moet met ons op de kar springen en hier en daar wat van die subsidies terugschroeven. Het is gewoon een wet van de markt, of we dat nu graag horen of niet.

Tot slot stel ik me enkele vragen bij het wollige gericht toezicht dat volgens dit ontwerp van decreet zal worden uitgeoefend. Dat is niet verder uitgewerkt en is heel vaag. Dat is een gevaarlijk denkspoor in een raamwerk waarin de subsidiëring op basis van vertrouwen wordt verleend.

Ik wil bij uitbreiding nog eens benadrukken dat het Vlaams Belang er absoluut voorstander van is te doen wat nog geen enkele Vlaamse Regering heeft aangedurfd. Ik heb hier gehoord dat de sector niet om dit ontwerp van decreet heeft gevraagd. Ik zal zeggen waar de kiezer wel om heeft gevraagd, maar wat de kiezer niet krijgt, namelijk dat de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement inzake het cultuurbeleid de oefening maken met betrekking tot de vraag wat de cultuursector eigenlijk nodig heeft. Wat voor cultuurbeleid willen we in Vlaanderen? Hoeveel en welke instellingen moeten er zijn? Welk aanbod willen we als Vlaamse overheid verzekeren? Welke randvoorwaarden willen we realiseren en, vooral, hoeveel centen hebben we daarvoor over? Hoe zullen we, zeker met de actualiteit in het achterhoofd, controleren dat de subsidies en de beurzen goed worden besteed? Wat willen we met die gelden concreet bereiken? Wat is de concrete return on investment?

Ik zal u namens mijn fractie een antwoord op die vragen geven. Schaf de subsidiehandel af. Het is er het perfecte tijdstip voor. Never waste a good crisis. Mijn fractie pleit niet voor een kaalslag van het cultureel werkveld, maar voor een doordacht en vooral herdacht beleid. Het is soms beter wat meer aan weinigen te geven dan minder aan velen te geven.

Jammer genoeg, wordt die volgens ons noodzakelijke oefening niet gemaakt. Die kans laat de Vlaamse Regering weer liggen. Om die reden, samen met de andere argumenten die ik hier heb aangehaald, zien we ons genoodzaakt ons te onthouden. We kunnen dit ontwerp van decreet jammer genoeg niet goedkeuren. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Voorzitter, er is al bijzonder veel gezegd en geschreven over dit nieuw ontwerp van decreet. Soms waren het intentieprocessen en zelfs wat fake news. Het is dan ook goed dat we dit belangrijk ontwerp van decreet vandaag in de plenaire vergadering bespreken.

Ik wil namens de CD&V-fractie nog enkele puntjes op de i zetten, maar eerst en vooral wil ik benadrukken wat voor mijn fractie de drie belangrijkste positieve veranderingen zijn die we met dit nieuw ontwerp van decreet willen doorvoeren.

Het eerste punt betreft de landschapszorg. Andere sprekers, ook van de oppositie, hebben al aangehaald dat ze dit goed vinden. Het is namelijk een oud zeer in de toepassing van het Kunstendecreet dat het globaal overzicht van welke disciplines werden gesubsidieerd soms ontbrak ten gevolge van de beoordeling in aparte expertencommissies. De aparte landschapscommissie met een decretaal verankerd eigen budget die er nu zal komen, is een belangrijke stap om de minister na de beoordeling door al de disciplinecommissies een evenwichtig en globaal advies te bezorgen.

Het tweede belangrijke positieve punt is hier ook al vermeld, namelijk de nadruk op fair pay en fair practice. De coronacrisis heeft de reeds bekende sociale en financiële kwetsbaarheid van kunstenaars en freelancers nog maar eens heel duidelijk gemaakt. We zijn dan ook bijzonder tevreden dat er in dit ontwerp van decreet terecht aandacht is voor de fair pay, want al wie professioneel actief is in de kunstsector heeft recht op een correcte en eerlijke verloning.

Zo kan er ook voor de vergoedingen van de zelfstandige artiesten gezocht worden naar afspraken over duidelijke minimumbedragen per prestatie. Dit Kunstendecreet kan en moet daarbij een steun zijn. We roepen de sector ook op om dit debat in alle geledingen aan te gaan. Overigens zal ook de nadruk op 'good governance' en integriteit bijdragen tot de verdere professionalisering van de sector.

Een derde heel positief punt is de decretale verankering van een verdeling tussen de kortlopende en de werkingssubsidies. Ook dat is een 'golden oldie' in het kunstenbeleid, die er nu eindelijk komt. Collega's in dit halfroond herinneren zich wellicht nog het luide protest bij het begin van deze legislatuur, toen er bespaard werd op die kortlopende projectsubsidies. Die besparingen zijn gelukkig teruggedraaid door de Vlaamse Regering. Het gemarchandeer tussen budgetten voor projecten en voor meerjarige werkingssubsidies zal in de toekomst stoppen. Dit zal er enerzijds voor zorgen dat de dynamiek en vernieuwing in de sector gegarandeerd worden en anderzijds dat de kunstenaars niet meer de dupe zijn van meer vragen bij de werkingssubsidies.

Dan zal ik nu kort nog even stilstaan bij de belangrijkste bedenkingen die over dit ontwerp van decreet circuleren. Ik haal er drie uit. Een eerste bedenking die we veel hebben gehoord, en vandaag opnieuw: in volle pandemie kan je dergelijke belangrijke hervormingen niet doorvoeren. Ja, we hebben uiteraard enorm veel begrip en respect voor de bijzonder moeilijke omstandigheden waar de hele kunstensector al meer dan een jaar mee geconfronteerd wordt. Maar wat is het alternatief? Een standstill, dus geen nieuwe subsidieronde? Of een nieuwe beoordelings- en subsidieronde volgens het huidige Kunstendecreet, dat trouwens ook pre-corona werd opgesteld?

Voor ons is het duidelijk: de impact van deze pandemie gaan we pas over enkele jaren precies kunnen inschatten. Maar organisaties zijn zich nu al wel aan het voorbereiden op dit nieuwe decreet. Het Kunstendecreet is ook niet het enige ondersteuningsinstrument voor de kunstensector. Wij zijn er dus van overtuigd dat goede aanpassingen aan een decreet nooit op een slecht moment kunnen komen.

Een tweede bemerking die we dikwijls horen, is de volgende: dit nieuwe Kunstendecreet is een voorafname op de herijkingsoefening van al die andere cultuurdecreten. We begrijpen deze kritiek, omdat die herijkingsoefening – dat werd hier al gezegd – een doorlichting is, een afstemming van de drie grote cultuurdecreten door het departement Cultuur, die inderdaad nog niet helemaal klaar is. We delen ook de bekommernissen van de cultureelerfgoedsector en het sociaal-cultureel werk, om ook in dit sjabloon geduwd te worden. We hebben die

bedenkingen ook overgemaakt aan de minister en hebben hem nadrukkelijk gevraagd om bij de wijzigingen aan de andere decreten, die nog op til zijn – die aan het Cultureelerfgoeddecreet en aan het decreet Sociaal Cultureel Werk – respect te hebben voor de sectorspecifieke noden en dus geen eenheidsworst te creëren. De sterkte van onze cultuursector is immers steeds geweest dat elke sector het ondersteuningsmodel krijgt dat beantwoordt aan de sectorspecifieke noden. Uiteraard is een efficiëntie-oefening zinvol, maar die moet steeds vertrekken vanuit het standpunt van de sector en niet enkel vanuit de bekommernissen van een slanke overheid.

In dat verband blijft de CD&V-fractie trouwens een voorstander van een verdere 'verfondsing' van de kunstensector. Dat is voor ons duidelijk niet hetzelfde als een fondsmatige aanpak binnen het departement. De bestaande fondsen – Literatuur Vlaanderen en het Vlaams Audiovisueel Fonds – hebben de voorbije twintig jaar overduidelijk hun meerwaarde aangetoond. Ze hebben een solide, decreetale basis, die wat ons betreft helemaal niet ter discussie kan staan. Minister-president, we blijven daarom ook vragen en met klem aandringen op die externe wetenschappelijke vervolgstudie, die u oorspronkelijk aankondigde in de strategische visienota Kunsten. We zijn er bij CD&V immers van overtuigd dat verfondsing voor bepaalde kunstensectoren, zoals muziek, beeldende kunst en design, een uitstekende zaak zou kunnen zijn. Maar we zouden het graag onderzocht weten.

Een derde punt dat we vaak hoorden, is: dit decreet is een veel te beperkt kaderdecreet, er wordt veel te veel doorgeschoven naar de uitvoeringsbesluiten. Dat is op zich een zeer terechte bekommernis, die wij zelfs voor een stuk delen. Juridische experts kunnen dan wel pleiten voor beknopte, flexibele, – of zoals collega Meremans het uitdrukte – atletische decreten.

Maar we hebben natuurlijk ook het Cultuurpact. Dat bepaalt dat elke subsidieaanvrager vooraf een volledig zicht moet hebben op de erkennings- en subsidievoorwaarden en op de wijze van beoordeling. Het toekennen van dergelijke artistieke subsidies is bij uitstek een delicate en subjectieve kwestie. Dus moet het beoordelingsproces zo objectief en transparant mogelijk gevoerd worden. Daarom roepen we u op, minister-president, om toch nog eventjes voldoende tijd te nemen om die belangrijke uitvoeringsbesluiten bij dit nieuwe kunstendecreet in nauw overleg met de sector en de adviescommissie Kunst op te stellen. Zo kan hierbij voor een stuk rekening worden gehouden met bijvoorbeeld de impact van de pandemie.

Wat die uitvoeringsbesluiten betreft, willen we u alvast onze belangrijkste bekommernissen meegeven. Bewaak in elk geval het delicate evenwicht tussen terechte aandacht voor de landschapszorg en het respect voor de autonome werking van organisaties bij het opstellen van die uitvoeringsbesluiten. Vooral bij het vastleggen van de bijkomende afspraken in beheersovereenkomsten met de kunstensectoren die een tienjarige werksubsidie gaan vragen. Op dat vlak kan het immers niet de bedoeling zijn dat dergelijke bijkomende opdrachten een soort van buitendecretaal uitsluitingscriterium worden voor deze organisaties. We zeggen zeker niet dat dat de bedoeling is, maar we wensen dit toch nog eens duidelijk te stellen. Anderzijds mogen we van organisaties die toch een langdurig financieel engagement van de samenleving vragen – tien jaar, dat overspant meerdere regeringen – verwachten dat ze op een volwassen manier afspraken maken met de overheid over de uitvoering van een beleidsplan en het toezicht hierop. En dat dit wordt vastgelegd in een beheersovereenkomst.

Dat er via deze beheersovereenkomsten politieke inmenging zou komen in de raden van bestuur van die organisaties, dat dit zou binnensluipen, dat mag toch na de duidelijke verklaringen van de minister-president en de meerderheidsfracties

ook eerder al in de commissie toch echt wel naar het rijk der fabeltjes worden verwezen. Deze organisaties behouden hun volledige artistieke en bestuurlijke autonomie. Er zullen dus geen politieke benoemingen komen in de bestuursorganen.

Wat betreft de selectie en beoordeling van de aanvragen voor de tienjarige werkingssubsidies zult u, minister-president, in het uitvoeringsbesluit de decreetale voorwaarden nog verder uitwerken. We willen daarbij oproepen om niet louter met kwantitatieve drempels of uitsluitingscriteria te werken. Het is toch altijd een globale appreciatie en afweging van alle beoordelingscriteria samen die zal bepalen of een kunstenaarorganisatie in aanmerking komt voor een tienjarige werkingssubsidie. Het is bovendien ook niet evident om zo'n objectieve kwantitatieve drempel voor schaalgrootte te bepalen wegens de grote verschillen tussen disciplines.

In het ontwerp van decreet is voorzien dat in het uitvoeringsbesluit maximale bedragen kunnen worden bepaald voor de verschillende types van beurzen. Daar is ook heel wat rond te doen geweest. We willen u vragen om deze bedragen in overleg met de sector vast te leggen en daarbij beducht te zijn voor de negatieve gevolgen voor kunstenaarscarrières door al te sterke beperkingen voor het gebruik van de beurzen. We vragen daarbij extra aandacht voor de sector van de beeldende kunsten omdat men vooral daar gebruik maakt van het specifieke subsidie-instrument van die beurzen en omdat dit het dichtste aansluit bij hun ondersteuningsnood en artistieke ontwikkeling.

Minister-president, we steunen uiteraard uw principiële keuze om meer projectsubsidies toe te kennen wegens de grotere financiële en sociale zekerheid. Maar dan moeten we er samen met de belangenbehartigers en het steunpunt wel voor zorgen dat de beeldende kunstenaars een inhaalbeweging kunnen maken bij de toekenning van de projectsubsidies. Daarvoor rekenen we echt op u.

Mijn laatste punt is iets wat u ook zeer belangrijk vindt. Dat hebt u al herhaaldelijk gezegd. Wij vinden de planlastreductie ook belangrijk. Dat is terecht een doelstelling van dit ontwerp van decreet. We hopen dat men dit ook permanent voor ogen zal houden bij het opmaken van het uitvoeringsbesluit.

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Minister-president, collega's, we kennen allemaal de verhalen: acteurs zonder podium, beeldhouwers zonder galerie, beeldhouwers zonder atelier. Zij hebben allemaal aangetoond hoe complex en fragiel die sector is.

Wanneer we dus het debat over het Kunstendecreet voeren, hoop ik echt dat we ons niet verschuilen in de bunker van ons grote gelijk maar dat we toch altijd voor ogen houden hoe precair de situatie van de kunstensector is, hoe zwaar men heeft afgezien door de crisis, hoe die versnippering van bevoegdheden er niet altijd voor geeft gezorgd dat men wist waar men ondersteuning kon krijgen en hoe luid die sector heeft geschreeuwd voor een betere omkadering. Ik vind dat dit altijd het kader moet zijn waarbinnen we redeneren en handelen. Dit ontwerp van decreet is een opportuniteit om daar voor een stuk aan tegemoet te komen. Dit ontwerp van decreet is dus geen bedreiging, het is geen fake news maar het is vooral een oprecht uitgestoken hand naar de sector. Die sector heeft heel veel bekommernissen die ook de onze zijn.

Er is heel veel overleg voorafgegaan aan deze tekst en het is een heel duidelijk compromis. We hebben dat voor en achter de schermen gedaan, collega Meremans. We hebben dat gedaan met de sector en in de commissie. Ik heb ook

heel goed geluisterd naar Vooruit en naar Groen en ik had eigenlijk ook naar u willen luisteren, minister-president, maar dat is spijtig genoeg niet gelukt.

Vele zaken worden in dit ontwerp van decreet negatiever voorgesteld dan nodig. Ik heb absoluut heel veel vertrouwen in het woord dat u hebt gegeven, minister-president, dat u die kunstensector sterker wilt maken en dat het ontwerp van decreet daarbij moet helpen. Ik ga er dan ook vanuit dat de uitvoeringsbesluiten in diezelfde lijn kunnen liggen en dat ons kunstenederland daar sterker door zal worden.

De woorden 'fair practices' en 'fair pay' zijn hier al vaak gevallen, en dat is terecht, want ze zijn ook heel belangrijk. Ook de focus op de landschapszorg en het inspelen op lacunes in het Vlaams kunstenederland zijn een stap in de goede richting.

En dan kom ik bij mijn stokpaardje, als ik dat zo mag zeggen, namelijk de projectsubsidies. Het decreetaal vastleggen van een minimumpercentage voor die projectsubsidies is een zeer goede beslissing. Dat wordt al heel lang gevraagd, en ik kijk dan naar de collega's die hier al langer zitten dan ikzelf. Die kortlopende subsidies mogen echt geen stoplap zijn van middelen die we aan het eind van de rit over hebben en die bijkomend worden gegeven. Ze moeten zorgen voor de Vlaamse meesters van morgen, de volgende Jef Neve of Anne Teresa De Keersmaeker. Ik ben er dus echt wel van overtuigd dat de artistieke praktijk versterkt uit deze decreetswijziging komt. Kunstenaars krijgen doorheen hun loopbaan te maken met verschillende uitdagingen en verschillende noden. Het is dan ook van het allergrootste belang dat het Kunstenederland maatwerk is en dat de sector gepast en zinvol wordt ondersteund.

Toch vind ik niet dat we op onze lauweren mogen rusten. We hebben nog de uitvoeringsbesluiten. Dat is een grote vracht die eraankomt. Daarnaast moeten we ook blijven inspelen op de noden van de sector. We moeten wendbaar zijn en in die zin ben ik blij dat het een slank ontwerp van decreet is, mijnheer Meremans. Er volgt echter nog een zeer groot luik waarin we met de federale collega's verder zullen moeten samenwerken. Het cultuurbeleid is immers een gedeelde verantwoordelijkheid. Vlaanderen kan zelf niet inspelen op de sociale statuten van de kunstenaars. Dat is eigenlijk een federale bevoegdheid. En daarom roep ik iedereen, over alle partijgrenzen heen, op om op dat niveau te vechten voor een sterker en volwassener statuut voor de kunstenaars.

Ja, mijnheer De Meester, het is heel raar maar ik ben het eens met één puntje uit heel uw tirade. Eentje maar, spijtig. Ik vind dat we absoluut oog moeten hebben voor de volledige loopbaan van de kunstenaar. We moeten de kunstenaar niet bepamperen met een subsidietje waarbij hij of zij dan nog heel vaak geen sociale rechten opbouwt. We moeten een volledig zicht krijgen, vanaf het moment dat hij of zij bij wijze van spreken de schoolbanken verlaat tot wanneer hij of zij een laatste werk maakt.

En natuurlijk, collega's, zou ik geen liberaal zijn indien ik niet zou willen afsluiten met de centen. De ambities van dit ontwerp van decreet staan of vallen uiteindelijk met het budgettaire kader. Wanneer we te weinig geld hebben, zullen we eindigen in een bottleneck, zullen we opnieuw veel te veel aanvragen en veel te veel administratieve last hebben en zal er uiteindelijk te weinig geld zijn voor aanvragers die aan de voorwaarden voldoen.

We moeten eerlijk toegeven dat de crisis van de voorbije maanden onze begroting een serieus pak rammel heeft gegeven. Laat dat een aanleiding zijn om die aanvullende financiering nog steeds ten gronde te bekijken. Ik ben er nog altijd van overtuigd dat daar nog een groot en soms zelfs onaangeroerd potentieel zit van middelen en manieren om de sector te ondersteunen. Het moet natuurlijk

altijd gaan om een combinatie en we moeten dus niet, mijnheer Brusselmans, de volledige subsidiëring op de schop nemen. We moeten vanuit een gezonde blik durven kijken naar aanvullende financiering uit de private sector, met een ondersteuning vanuit de Vlaamse overheid.

Minister-president, ik wil het hier echt niet te lang maken, maar ik denk dat u goed bezig bent met dit ontwerp van decreet. Ik denk dat ook door de uitkomst van dit debat: aan de ene kant roept de PVDA dat het veel te weinig is, en aan de andere kant roept het Vlaams Belang dat het veel te veel is, dus ik denk dat we ons in een mooi en gezond evenwicht bevinden. Ik ben vandaag graag even een CD&V'er, Karin, of zoals we in Gent zeggen een 'tjeef'. We zitten vandaag even in het moedige midden.

Collega's, ik rond af. Er is nog werk, maar de basis is er. Wanneer onze acteurs weer op de planken staan, onze muzikanten opnieuw zullen spelen en hopelijk onze cultuurhuizen weer zullen vollopen, zal dit Kunstendecreet ervoor zorgen dat ze kunnen schitteren.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Ik zou mijn uitdrukkelijke dank willen richten naar de fracties Groen, Vooruit, N-VA, Vlaams Belang, CD&V en Open Vld voor wat het gewaardeerde commissielid Gustaaf Pelckmans een hoffelijk debat heeft genoemd. Natuurlijk waren we het niet over alles eens, dat blijkt ook nu. Maar het was wel een hoffelijk en verrijkend debat. Ik betreur ook dat mensen die niet aan dat debat deelnemen, dan hier het grote woord komen voeren alsof ze inzetten met de sector en het belang van de sector. Een paar uren mee komen debatteren, een paar uren hoorzittingen komen volgen, zou waarschijnlijk van een engagement getuigen dat je niet van iedereen kan verwachten.

Maar goed, dit gezegd zijnde, zou ik, omdat zo meteen de amendementen van Groen voorliggen, specifiek op het gegeven van de beurzen willen ingaan. Dat is misschien tijdens de debatten niet voldoende benadrukt. Wat alle andere opmerkingen betreft: de verschillende tussenkomsten die ik gedaan heb in de commissie, kunnen die wel kaderen. Maar wat de beurzen betreft, wil ik toch nog herhalen vanuit welke bezorgdheid we de hervorming van de beurzen opstarten. Door die hervorming willen we extra aandacht geven aan iets – het is hier door een aantal mensen ook genoemd – dat tijdens de coronacrisis toch bijzonder naar boven gekomen is: de precaire socio-economische positie van heel wat mensen uit het kunstenveld. Soms wordt gesproken van de kunstenaar, maar dat is ook niet helemaal waar. Wij kunnen vanuit Vlaanderen niet garanderen – omdat wij die bevoegdheid niet hebben – dat er belastingvrijstellingen gelden voor beurzen.

Het is hier gezegd, het Wetboek van de inkomstenbelasting, artikel 90, §2, stelt dat belastingvrijstelling enkel mogelijk is voor, ik citeer: "prijzen en subsidies toegekend aan geleerde schrijvers of kunstenaars met uitzondering van de sommen die zijn betaald of toegekend als bezoldiging van bewezen diensten en dus beroepsinkomsten". Er zijn, en dat is in de commissie ook al toegelicht, dus twee voorwaarden om te kunnen genieten van die belastingvrijstelling. Dat is ten eerste: geleerde schrijver of kunstenaar zijn, daar zullen die mensen wel aan voldoen. Maar ten tweede: het mag niet gaan over een bezoldiging, waardoor dit als beroepsinkomen gezien wordt. Het is juist vanwege dat tweede punt, het mag niet gaan over een bezoldiging, dat we die beurzen herzien. De belastingvrijstelling van een beurs heeft als reden dat dit niet gezien wordt als een beroepsinkomst of een loon door de belastinginspectie. Dat is dus de inschatting van de belastinginspectie. Het is niet aan ons om dat te beoordelen. Dat is de inschatting die de belastinginspectie doet.

Voor alle duidelijkheid: we schaffen het systeem van de beurzen niet af, maar kunstenaars zullen een keuze moeten maken. Dat zal hun eigen verantwoordelijkheid zijn. Ze kunnen kiezen: ofwel gaan ze voor een belastingvrije beurs die ze niet mogen inzetten voor verloning om sociale rechten te kunnen opbouwen, want anders kan die belast worden. Een beurs, het staat in de memorie van toelichting met zoveel woorden omschreven, kan worden ingezet voor allerlei kosten die verbonden zijn met praktijkontwikkeling zoals huur, materiaal, prospectie, verplaatsingen, vergoedingen aan derden, enzovoort. De beurs wordt dus toegekend aan een natuurlijke persoon. De kunstenaar is nadien zelf verantwoordelijk wat hij of zij met de toegekende middelen doet. Als hij of zij die in beheer wil geven aan een derde partij om er toch een verloning uit te halen, dan is dat zijn of haar keuze. Maar men moet er dan rekening mee houden dat er dan ook sociale bijdragen op betaald moeten worden en dat de beurs dan een beroepsinkomst wordt waarop belasting betaald moet worden. Dan wordt het verschil met een projectsubsidieontwikkeling bijzonder klein.

Ofwel kunnen ze een projectsubsidie ontwikkeling aanvragen, waarbij ze hun loon kunnen begroten en opnemen, en waarmee ze eindelijk de verlangde sociale rechten kunnen opbouwen. Bij deze projectsubsidie ontwikkeling wordt net zoals bij de beurzen geen concreet eindproduct gevraagd. Soms hoor je als kritiek dat je dat moet doen. Neen, als we het over de projectsubsidie beurzen hebben, dan wordt er geen concreet eindproduct gevraagd. Bij de projectsubsidies ontwikkeling staat er ook geen enkele limiet op het aantal aanvragen of op de hoogte van de bedragen. De beperking op de beurzen is dus juist bedoeld om de kunstenaar te motiveren om niet in de precariteit te belanden. Dat is hetgeen wat wij in het kader van het kunstendecreet kunnen bijdragen aan het ruimere debat.

Mevrouw D'Hose, u hebt 100 procent gelijk dat we in het federale parlement zullen moeten samenwerken om dat basisstatuut van de kunstenaars gevoelig te verbeteren, maar dit is de bijdrage die wij kunnen leveren om de kunstenaars te behoeden voor de precariteit. We zullen dus vanuit Vlaanderen samen met de federale collega's verder werken om dat ruimere debat te voeren.

Er moeten inderdaad nog een aantal uitvoeringsbesluiten komen. Daarover zijn we in overleg met de sector. Daar zullen we ook niet te lang mee talmen. Ik denk dat we daar het goede evenwicht moeten vinden tussen goed overleg met de sector en met de sector snel duidelijkheid geven over hoe ze zich moeten voorbereiden op het indienen van nieuwe dossiers en zo. Dat zal met bekwame spoed gebeuren. Dan ben ik ervan overtuigd dat voor een aantal dingen die vandaag nog kritiek zijn, de soep niet zo heet zal worden gegeten als die wordt opgediend.

Ik dank de meerderheidspartijen voor hun steun. Ik hoop dat we een aantal oppositiepartijen in de uitvoering van het decreet toch kunnen overtuigen dat dit niet zo slecht is zoals het hier wordt voorgesteld.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister-president, ik zal inhoudelijk niet veel meer toevoegen. We hebben er, zoals u zegt, inderdaad al in meerdere commissievergaderingen uren over gediscussieerd. Er waren ook tweede lezingen, enzovoort. We blijven het jammer vinden dat een aantal goede principes rond landschapszorg, rond oplossingen voor de precariteit van de kunstenaar, rond fair pay, enzovoort, eigenlijk niet de uitwerking hebben gekregen die ze in dit ontwerp van decreet verdienen. U hebt ons dus niet kunnen overtuigen.

U hebt hem al vernoemd, ik heb dat niet gedaan en ik wil het toch doen omdat ik ook geen pluimen op mijn hoed wil steken die ik niet helemaal verdien: in de commissie is het inderdaad onze goede collega Staf Pelckmans geweest die het

debat heeft gevoerd, en meer dan gevoerd heeft. Hij heeft dit ontwerp van decreet tot in de puntjes en tot na de komma uitgeplozen, zoals we dat van hem gewoon zijn. Het zal waarschijnlijk zijn laatste wapenfeit zijn geweest, want hij zal op 1 mei vertrekken. Ik wil dit nog even aangrijpen om toch hulde te brengen aan een ontzettend goede collega, die voor cultuur heel mooi werk heeft geleverd. (*Applaus*)

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 677/8)

– *Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 1 tot en met 10.*

Er is een amendement op artikel 11. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 677/9)

– *Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 12 tot en met 17.*

Er is een amendement tot vervanging van artikel 18. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 677/9)

– *Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 19 en 20.*

Er is een amendement op artikel 21. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 677/9)

– *Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 22 tot en met 27.*

Er is een amendement op artikel 28. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 677/9)

– *Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 29 tot en met 34.*

Er is een amendement op artikel 35. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 677/9)

– *Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 36 tot en met 98.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de amendementen, de artikelen en het ontwerp van decreet houden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, voor we met de eigenlijke stemmingen beginnen, voeren we een teststemming uit.

– *De Vlaamse volksvertegenwoordigers voeren een teststemming uit.*

Deze test is goed verlopen.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Bruno Tobback, Ludwig Vandenhove en Annick Lambrecht over extra voorwaarden voor de ratificatie van het handelsakkoord tussen de EU en Mercosur – 556 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 4

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van Bruno Tobback, Ludwig Vandenhove en Annick Lambrecht over extra voorwaarden voor de ratificatie van het handelsakkoord tussen de EU en Mercosur.

Dit voorstel van resolutie werd door de commissie verworpen.

Bij mail van 30 maart 2021 hebben de heren Bruno Tobback en Ludwig Vandenhove en mevrouw Annick Lambrecht verzocht het op de agenda van de plenaire vergadering te plaatsen.

Conform artikel 77, punt 5, van het Reglement van het Vlaams Parlement moeten wij ons bij zitten en opstaan uitspreken over het aanvatten van de bespreking.

De heer Deckmyn, verslaggever, heeft het woord over het al dan niet aanvatten van de bespreking.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Dat is me te veel eer, voorzitter. Het debat is in de commissie gevoerd. Wat mij betreft kunnen we gerust stemmen.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Voorzitter, ik zal aan u en aan de collega's kort even verduidelijken waarom we gevraagd hebben om dit opnieuw op de agenda te zetten. Het is heel eenvoudig. We hebben zelf vastgesteld in de praktijk en in de media dat het debat na de commissiebesprekingen duidelijk niet afgerond was.

Want het was mijn collega Lambrecht die in de commissie voor ons de uiteenzetting heeft gedaan, en die de hoorzittingen hierover ook heeft gevolgd. En zij heeft ook duidelijke argumenten gegeven waarom wij denken dat dit voorstel van resolutie nodig is, en waarom we met dit akkoord, zoals het er vandaag ligt, geen goede dienst bewijzen aan Vlaanderen, de Vlaamse economie, maar ook de principes die we zeggen te huldigen in Vlaanderen.

Maar goed, de collega's in de meerderheid hebben het nuttig geacht om tegen te stemmen. Alleen denk ik dat sommigen van hen zich gewoon vergist hebben. En mijn partij gelooft in iedereen een tweede kans geven, desnoods zelfs een derde kans. Ik heb het verslag er nog eens op nagelezen. Ik lees onder andere dat collega Jans daar heel duidelijk zegt dat het te vroeg is om ons over dat akkoord uit te spreken, dat het te vroeg is om te zeggen dat het nefast is voor de concurrentiepositie van onze landbouw. Het is te vroeg om te zeggen dat dit de deur openzet voor import van producten die gemaakt zijn met gebruik van bij ons verboden pesticiden, die geproduceerd zijn op een wijze die nefast is voor het voortbestaan van het Amazonewoud, en die bijvoorbeeld op basis van arbeidsvoorwaarden worden geproduceerd die bij ons al lang tot de middeleeuwen behoren. Het is blijkbaar veel te vroeg om ons daarover uit te spreken, we moeten ons daar nu geen zorgen over maken. Dat komt allemaal goed. De landbouw moet zich ook geen zorgen maken, dat komt allemaal goed voor die mensen.

Maar ik heb de indruk dat ook binnen de partij van collega Jans de communicatiekanalen niet altijd geweldig lopen. Want wat lees ik letterlijk de dag erna in een Vlaamse krant? Dat was een groot interview met haar partijvoorzitter, die

eigenlijk net hetzelfde zegt als wat ik hier net kom uitleggen: het is een handelsakkoord dat geen garanties biedt rond mensenrechten, rond milieubescherming, rond klimaat, rond arbeidsvoorwaarden, en het steekt bovendien een mes in de rug van onze eigen producenten in eigen land, van wie we terecht hoge eisen stellen op het vlak van volksgezondheid, milieubewustzijn, duurzaamheid. Dat zou toch eens tegen het licht moeten worden gehouden, vindt hij, en hij gebruikt ongeveer dezelfde argumenten die in ons voorstel van resolutie staan, zelfs letterlijk. Dan denk ik dat er binnen sommige partijen toch iets misloopt met de communicatiedoorstroming.

Mijn eerste gedachte was misschien dat mijn collega Annick Lambrecht het onvolledig had uitgelegd, maar daar geloof ik niets van. Ze kan dat perfect. Ik begrijp de positie van collega Coens, het is de taak van de partijvoorzitter, de soms lastige taak, om wat vooruit te lopen en te wachten tot de troepen hopelijk aansluiten. Dat gebeurt niet altijd, dat kan ik ook uit eigen ervaring zeggen, maar dat is weer een ander verhaal. Maar goed, ik dacht dat het misschien gewoon een vergissing is geweest bij sommige partijen, en dat we dit nog eens opnieuw aan bod moeten brengen. Zo krijgt minstens de partij van de heer Coens de kans om zich aan te sluiten bij haar voorzitter. En misschien kunnen er ook een aantal andere partijen, van wie ik ook een aantal collega's vergelijkbare stellingen heb horen innemen als wat er in ons voorstel van resolutie staat, hetzelfde doen.

Want alle gekheid op een stokje, collega's, het is op dit ogenblik zo dat in heel wat Europese landen de discussie over dit Mercosur-akkoord gaande is. Heel wat Europese landen, waar we trouwens vaak mee op dezelfde lijn zitten in andere dossiers, hebben dezelfde bezorgdheden geuit die wij in ons voorstel van resolutie hebben geformuleerd. Op Europees niveau en ook op Belgisch niveau is er met de verschillende lidstaten overleg gaande. Het zou heel jammer zijn dat een regio als Vlaanderen, dat bijzonder kwetsbaar is voor een aantal van de effecten van dit akkoord, en dat zelf zegt dat ze de lat, de normen hoog wil leggen inzake duurzame landbouw, klimaatbescherming, bebossing en dergelijke meer, met een akkoord als dit dan de achterdeur openzet voor al wat in een land als Brazilië is geproduceerd, op een manier die op geen enkele manier beantwoordt aan onze eigen normen. Dat is natuurlijk een bijzonder cynische manier om om te gaan met die waarden die we zeggen na te streven. Het is een bijzonder cynische manier om om te gaan met de economische belangen van de mensen die we in onze eigen regio proberen te verdedigen. En het dreigt ons vooral op Europees niveau nogal te isoleren.

Want zoals het er nu uitziet, zal dat Mercosur-akkoord er niet komen in zijn huidige vorm. Alleen zijn we de kans aan het laten voorbijgaan om als Vlaamse regio mee onze stem in dat debat te laten horen. We gedragen ons op dit moment als een soort van makke schapen die de anderen de kastanjes uit het vuur laten halen. Ik vind het beneden onze waardigheid. Het zal ongetwijfeld wel zo zijn dat er een paar economische sectoren en een paar economische groepen hopen rijker te worden van dit akkoord en van de handelsstromen die daarmee gepaard gaan. Maar goed, er waren ook twaalf Europese clubs die dachten dat ze rijker gingen worden van het maken van een eigen liga. Het is niet omdat er een paar poen mee kunnen scheppen, dat het daarom goed is voor iedereen, noch voor de sport, noch voor de economie.

Ik denk dat we het misschien toch eens nuttig tegen het licht kunnen houden in Vlaanderen. Het zou goed zijn dat we dat met de nodige duidelijkheid en, vooral, op tijd doen. Want het heeft geen enkele zin om grote woorden te formuleren en jezelf op de borst te kloppen als vooruitstrevende regio, als je in de praktijk gewoon als laffe wezels wacht totdat anderen het hebben geregeld en het

daarmee in orde komt en je ondertussen niet te luid van je oren hebt moeten maken. Dat zou een gemiste kans zijn.

Nogmaals, het eerste punt is dat ik graag zou hebben dat een aantal collega's de kans krijgen om duidelijkheid over hun standpunten te bieden en hun vergissingen misschien even recht te zetten. Het gebeurt ons allemaal wel eens dat we niet opletten. Het gebeurt ons allemaal wel eens dat we van mening veranderen. Dat is op zich niet erg. Dat hoeft geen schande te zijn. Volharden in fouten is eigenlijk erger. We zijn bereid om daar de hand voor uit te steken en de bekeerlingen ... Hoe gaat de parabel van de verloren zoon eigenlijk? Hij wordt met open armen ontvangen. Maar ik ben geen expert in de materie. Ik denk dat collega Jans daar beter beslagen in is. Misschien moet zij het maar eens uitleggen.

Voorzitter, ik zal het daarbij laten. Ik steek de hand uit. Alles is vergeven en vergeten, Vera en collega's van de andere meerderheidspartijen. Laten we het nu gewoon rechtzetten en samen voortgaan in de juiste richting. Daar kunnen we alleen maar beter van worden. Ik dank u. *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: Hebt u een zakdoekje nodig? Of gaat het nog?

De heer Muylers heeft het woord.

Philippe Muylers (N-VA): Je zou er bijna ontroerd van raken, als je collega Tobback bezig hoort.

We hebben Mercosur heel goed besproken in de commissie. We hebben een heel genuanceerd beeld gekregen door de hoorzittingen die we hebben gedaan, over verschillende dagen. Verschillende mensen hebben pro's en contra's naar voren gebracht. We hebben uiteindelijk het voorstel van resolutie van Vooruit besproken in de commissie. Ik kan alleen maar zeggen dat dat voorstel van resolutie weinig genuanceerd is, in tegenstelling tot andere tussenkomsten die er zijn geweest in de hoorzittingen. Daarom is dat voorstel van resolutie ook vlot weggestemd in de commissie. Ik kan alleen maar zeggen: lees er de verslagen op na. Dan kun je alleen tot dezelfde conclusie komen als toen. Voor mij is het debat gevoerd.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Voortgaand op wat collega Muylers zegt, is het inderdaad zo dat we het debat rond Mercosur al uitgebreid hebben gevoerd. Ik wil eraan toevoegen dat het voorstel van resolutie dat door collega Tobback werd ingediend, zeker de verdienste heeft gehad dat we uitgebreide hoorzittingen hebben kunnen bijwonen en dat we onze kennis over die problematiek hebben kunnen uitbreiden.

Ik heb met aandacht geluisterd naar wat u daarnet hebt gezegd. U hebt gelijk als u zegt dat de collega's van de meerderheid er de laatste tijd toch wel een vreemde communicatie op hebben nagehouden. Daarom heb ik hierover een vraag om uitleg ingediend, die volgende week dinsdag aan bod zal komen in de commissie Buitenland. En in die vraag om uitleg ben ik eigenlijk op uw voorzet ingegaan, vooraleer u hem zelf gegeven had. Want de collega's van de meerderheid zullen naar aanleiding van dit debat volgende week de kans krijgen om inderdaad hun mening ter zake te verduidelijken.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (CD&V): Vele uitnodigingen vandaag, voorzitter.

De voorzitter: U kunt kiezen.

Vera Jans (CD&V): Ik zal er graag op ingaan.

Mijnheer Tobback, zeer positief dat u het verslag erop naleest. De weinige selectiviteit die u daarbij aan de dag legt, wil ik u vergeven, zo kent u mij. De nobele poging die u hier onderneemt, is weinig verrassend, maar het is wel duidelijk dat u de debatten hebt gevolgd. Het waren uitvoerige debatten, er waren verschillende hoorzittingen. Na de eerste hoorzitting hebben wij op eigen initiatief een tweede toegevoegd, specifiek om de standpunten te vernemen van werkgevers, werknemers en een drietal sectoren, waaronder het verenigde landbouwfront, omdat we nog bijkomende vragen hadden. Zoals u zegt, zijn heel wat Europese landen hier nog over aan het debatteren. Het dossier beweegt nog volop.

De hoorzittingen gaven – ik denk dat niemand dat ontkent – een genuanceerd beeld. Niemand is tegen internationale handel op basis van duidelijke afspraken en faire voorwaarden. We hebben uitgebreid gedebatteerd over de afdwingbaarheid. Er is een vrij grote consensus en eensgezindheid dat het akkoord zoals het nu voorligt, niet het meest ideale is. Het is gedateerd. Na twintig jaar debatteren, is dat wel zo.

Zoals collega Muylers terecht zegt, vonden we die nuance niet terug in het voorstel van resolutie. Ik heb dat ook gezegd in de commissie. Ik ben ook tussengekomen om uit te leggen waarom we dit niet zullen steunen. Er beweegt nog te veel op Europees vlak. We vinden het relevant om die evoluties te volgen. Misschien komen we dan met een voorstel, of we zullen ons beraden of er initiatieven nodig zijn. Op dit moment vinden wij het niet opportuun om dat voorstel van resolutie te steunen. Toch van harte dank dat u mij de mogelijkheid geeft om die duidelijkheid te geven.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Ik vind de laatste tussenkomst van mevrouw Jans een beetje jammer. Die komt erop neer dat men wel zal zien wat de anderen beslissen en dat men dan zijn gedacht wel eens zal vormen. Vlaanderen mag gerust de ambitie hebben om zich iets proactiever op te stellen, zeker als het gaat over sectoren waar in Vlaanderen nogal belang aan wordt gehecht.

Het voorstel van resolutie is niet ongenueanceerd. Het komt op één ding neer: wij zijn met Vooruit wel degelijk gevoelig voor het argument dat vaak wordt gebruikt, namelijk dat we door onszelf strenge normen op te leggen in een aantal domeinen riskeren van onze concurrentiepositie aan te tasten. Dat klopt. Als we dan de middelen hebben om dat risico weg te nemen door onze eigen normen te exporteren en te laten inschrijven – bindend en afdwingbaar – in internationale akkoorden, zodat we niet onszelf normen opleggen maar de achterdeur openzetten voor anderen die die normen niet moeten naleven, in dezelfde sectoren, moeten we die kans voluit grijpen. We moeten daar niet genuanceerd over zijn, we moeten daar ambitieus, hard en duidelijk in zijn, zoals ieder land dat met zijn eigen belangen voor ogen handelsakkoorden sluit en handelsbeleid voert, dat doet.

Alleen hebben wij hier de neiging om vooral een aantal rechtstreeks betrokken belanghebbende sectoren naar de mond te praten en niet ons eigen algemeen belang, en niet onze eigen beleidsambities te vertalen in dat soort akkoorden. Ik vind dat jammer. Het is een gemiste kans om daarin geen duidelijk standpunt in te nemen als Vlaamse overheid en Vlaams Parlement. Wat we nu doen, is gewoon wachten tot de anderen het voor ons beslissen en dan mee schuifelen. 'Plus est en nous', zou ik zeggen, maar ik stel vast dat anderen, zeker de meerderheidspartijen, niet de ambitie hebben om met Vlaanderen de toon te zetten in een aantal debatten. Dat is jammer.

De voorzitter: De heer Muylers heeft het woord.

Philippe Muyters (N-VA): Ik vrees dat de heer Tobback niet alles heeft gelezen. Het is juist in dit soort akkoorden dat een aantal ambities rond arbeidsrecht, milieu, natuur die vanuit Europa naar de rest van de wereld worden opgelegd, worden meegenomen. Er worden kwaliteitseisen voorzien. Ik ben het helemaal niet met hem eens. Ik kon het niet laten om dit nog te zeggen.

De voorzitter: Ik vind wel dat collega Tobback moeite heeft gedaan om de rest te overtuigen, dus hij krijgt nog een halve minuut van mij. Heel genereus, hé.

Bruno Tobback (Vooruit): Om het simpel te zeggen: het heeft niet veel zin om dingen in akkoorden in te schrijven, als je ze niet afdwingbaar en bindend maakt, ook voor rechtbanken. En dat is het grote probleem met dit Mercosur-akkoord. Er staan grote woorden in, maar te weinig instrumenten om het af te dwingen. Als u daar tevreden mee bent, collega Muyters, dan bent u blij met een dode mus en dan gaat u daar niet ver mee komen. U doet er ook niemand een plezier mee. Maar dat moet u zelf weten.

De voorzitter: Collega Muyters, ik ga collega Tobback niet elke keer een halve minuut extra geven. Daag hem niet uit!

Philippe Muyters (N-VA): Het is uitdrukkelijk in de hoorzittingen gezegd: ze zijn wel bindend. Hoe ze moeten worden afgedwongen, is een ander punt. Maar ze zijn wel bindend. En de vraag is wat het alternatief is. Is het alternatief dat dan akkoorden worden afgesloten met andere landen, waarin er niets wordt opgelegd? Is dat dan beter? Akkoorden waarin geen arbeidsvoorwaarden worden opgelegd en waarin geen kwaliteitseisen worden opgelegd, is dat dan beter?

Dat is dat genuanceerde gedeelte dat we missen in het voorstel van resolutie van sp.a.

De voorzitter: Collega's, kunnen we dan nu bij zitten en opstaan stemmen over het al dan niet aanvatten van de bespreking? (*Instemming*)

De volksvertegenwoordigers die de bespreking wensen aan te vatten, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die de bespreking niet wensen aan te vatten, drukken op 'Ik blijf zitten'.

De bespreking wordt niet aangevat.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Jeremie Vaneekhout, Mieke Schauvliege, Gustaaf Pelckmans, Meyrem Almaci en Johan Danen over meer coronaveilig ingerichte publieke buitenruimte – 668 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van Jeremie Vaneekhout, Mieke Schauvliege, Gustaaf Pelckmans, Meyrem Almaci en Johan Danen over meer coronaveilig ingerichte publieke buitenruimte.

Dit voorstel van resolutie werd door de commissie verworpen.

Bij mail van 16 april 2021 heeft de heer Jeremie Vaneekhout verzocht het op de agenda van de plenaire vergadering te plaatsen.

Conform artikel 77, punt 5, van het Reglement van het Vlaams Parlement moeten wij ons bij zitten en opstaan uitspreken over het aanvatten van de bespreking.

De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Collega's, normaal gezien ben ik uiteraard geneigd om mij neer te leggen bij het oordeel van de commissie, als we daar goede besprekingen over hebben. Maar net als collega Tobback zal ik toch een poging doen om jullie te overtuigen om alsnog in te gaan op alvast een bespreking van dit voorstel van resolutie. Het gaat nog niet eens over de stemming ten gronde.

Vandaag is een speciale dag. Ik weet niet of er mensen zijn die weten waarom het vandaag een speciale dag is. Hopelijk zijn er toch een aantal. Collega-leden uit de commissie Jeugd zullen het misschien beter weten: vandaag is het buitenspeeldag. Een aantal lokale bestuurders zullen het ook wel weten.

Wij zitten hier noodgedwongen. Ik heb deze namiddag toch de plenaire vergadering gevolgd, maar in principe was er een opportuniteit om buiten te gaan spelen. Laat ons dat dan de komende dagen doen. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Daar zal ik u later over informeren, voorzitter. Want mijn tijd loopt uiteraard.

Het is buitenspeeldag. En dat is altijd een zeer belangrijke dag, maar dit jaar misschien nog meer. Iedereen weet intussen dat de ultieme boodschap, als het gaat over coronabeleid, op dit moment is: buiten, buiten, buiten. Als we de komende weken en maanden sneller een aantal dingen willen gaan versoepelen, dan moeten we elkaar meer op een veilige 'buitenmanier' zien. Als we willen dat een aantal dingen draagbaar blijven voor de bevolking, moeten we mogelijkheden scheppen voor alle Vlamingen om elkaar op een veilige manier buiten te zien.

Maar wat zien we dat er buiten gebeurt? Er ontstaat drukte aan de kust, er ontstaat drukte op de weg naar de kust, er ontstaat drukte in parken, er ontstaat drukte op straten en pleinen. Wat is de ultieme oplossing? Lokale besturen die noodgedwongen moeten ingrijpen om bepaalde plaatsen af te sluiten. Ik spreek over stations, marktpleinen en parken die de afgelopen weken en maanden zijn afgesloten.

Collega's, mijn fractie en ik maken ons grote zorgen dat we hier over een week, over twee weken of over een maand moeten debatteren over hoe het kan dat er opnieuw pleinen en parken worden afgesloten, en dat er dan met een beschuldigende vinger wordt gewezen naar studenten en anderen dat ze het daar veel te druk maken, terwijl ze eigenlijk een basisbehoefte uiten die elk mens heeft, namelijk mensen ontmoeten, en dat op een aangename manier.

Ik pleit er dus nogmaals voor dit voorstel van resolutie te bespreken en te zorgen dat het parlement niet achteraf zal vaststellen dat er een probleem is, maar dat wij een parlement zijn die de les van corona goed heeft begrepen, namelijk: beleid voeren, dat is anticiperen.

Wij zullen dus als parlement vandaag aan onze regering, aan onze uitvoerende macht een signaal geven dat we hiervan versneld werk moeten maken. We moeten werk maken van meer mogelijkheden om elkaar buiten veilig te ontmoeten en daar onze publieke ruimte voor in te zetten.

Ik wil nog een specifiek item inbrengen. Dat is dat we niet allemaal moeten redeneren vanuit onze eigen achtertuin. Laten we beseffen dat één op de vier woningen in Vlaanderen appartementen zijn, dat niet ieder kind of jongere, maar ook niet iedere volwassene de luxe heeft van een eigen achtertuin, en dat mensen dus niet in de publieke buitenruimte gaan om lastig te doen of om drukte te maken, maar dat ze dat net doen omdat er geen mogelijkheden zijn.

Structureel is er in Vlaanderen ruimtetekort, groene buitenruimte, stedelijke buitenruimte, maar dat gaan we vandaag niet ad hoc helemaal kunnen omgooien. Wat we nu nodig hebben, is een urgentieplan om een duidelijke keuze te maken om in de komende tijd meer ruimte open te stellen.

Waarom maken we straten niet verkeersvrij? Waarom maken we pleinen die op dit moment parkeerpleinen zijn, niet autovrij, zodat er meer ruimte komt om elkaar te ontmoeten? Waarom zegt de Vlaamse overheid niet tegen de lokale besturen: wij gaan jullie helpen om dat waar te maken?

Wat was het argument in de commissie? Onze lokale besturen doen hun best. Uiteraard, het is het best presterende beleidsniveau van het afgelopen jaar. Daar zijn we het in de commissie Binnenlands Bestuur alvast altijd over eens. Maar is dat dan een reden dat de Vlaamse overheid zegt: de lokale besturen doen het al, dus laten we het los? Nee, wij vragen in dit voorstel van resolutie dat het beleid, dat de regering actief ondersteunt, dat ze de rol om een coachende en ondersteunende overheid te zijn voor lokale besturen heel actief opneemt met een aantal zeer concrete pistes. Dat gaat enerzijds over meer publieke buitenruimte, parken, pleinen, straten, waar meer ontmoeting mogelijk is en waar jongeren kunnen spelen, maar anderzijds over het coronaproof maken van die buitenruimte, voldoende sanitair voorzien op een correcte en toegankelijke manier voor alle bevolkingsgroepen in Vlaanderen.

Collega's, wij vragen om te heroverwegen wat we in de commissie hebben besproken en hier alsnog een bespreking ten gronde in het parlement te houden. Ik wil absoluut vermijden dat we over een paar weken vaststellen dat er een probleem is, dat onze Vlaamse publieke ruimte niet klaar is voor die ontmoeting, dat er chaos ontstaat en afsluitingen op het terrein, en dat we dan zeggen: hadden we niet net iets meer kunnen doen?

Dit is iets wat we al een jaar zien. We hebben het probleem gehad in april van vorig jaar. We zijn nu een jaar verder en eigenlijk is er geen structureel beleid ontwikkeld om meer buitenruimte vrij te maken. Dat is een uitdaging op lange termijn, maar ook een zeer acute dreiging die maakt dat we misschien een ander type activiteiten langer opgesloten moeten houden, omdat we de spreiding in de buitenruimte niet op een veilige manier kunnen doen.

Zowel vanuit gezondheidsperspectief als vanuit welzijnsperspectief vragen wij om dit te heroverwegen voor alle Vlamingen en hier alsnog een bespreking aan te wijden.

De voorzitter: De heer Buysse heeft het woord.

Yves Buysse (Vlaams Belang): Voorzitter, het is natuurlijk niet aan mij om de heropening van de bespreking van het voorstel van resolutie van Groen te vuur en te zwaard te verdedigen, maar als ik er als verslaggever het verslag nog eens op nalees, zou het me toch verwonderen dat er geen meerderheid voor de bespreking tijdens de plenaire vergadering zou bestaan. Ik citeer kort een aantal woordvoerders van de meerderheid tijdens de bespreking in de commissie: "In dit voorstel van resolutie staan zeker een aantal waardevolle zaken", "Ik kan me zeker vinden in de basisinstek van het voorstel van resolutie" en "Er staat niets in waar men tegen kan zijn. Het zou zelfs nog iets verder mogen gaan." Daarna volgde een enerzijds-anderzijdsargumentatie, waardoor iedereen kan raden over welke meerderheidspartij ik het heb. Toch hebben ze tegen het voorstel van resolutie gestemd. Als ik dat lees, lijkt een behandeling in de plenaire vergadering een zeer verstandig idee, zodat kan worden uitgelegd waarom iemand die in feite voor iets is of veel begrip voor iets heeft, er toch pertinent tegen stemt.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Voorzitter, net zoals het vorig voorstel van resolutie is ook dit in de commissie uitvoerig behandeld. Alle fracties hebben ruimschoots hun visie te kennen kunnen geven. Om die reden is een nieuwe behandeling door de plenaire vergadering niet aangewezen en kunnen we het verzoek van de Groen-fractie niet steunen.

Ik voeg hier nog aan toe dat iedereen natuurlijk op elk moment van mening kan veranderen, maar als we die gedachte cultiveren, heeft het geen zin om over wat dan ook te stemmen, want we zouden de week nadien telkens een nieuwe stemming krijgen en de week daarna opnieuw kunnen stemmen. Elk goed debat is een conflict en een botsing van ideeën, maar vraagt ook een besluit en een stemming.

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (Vooruit): Voorzitter, we zullen dit, net zoals tijdens de commissiebesprekingen, mee goedkeuren. Ik wil me aansluiten bij de voorgaande sprekers. Hier staat weinig in waar iemand tegen kan zijn, maar toch zijn de mensen tegen. De voorstellen van resolutie van de oppositie zijn te complex, zijn te verregaand of voegen te weinig toe. Het is altijd iets. Maar goed, we blijven proberen, in dit geval samen met Groen.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Voorzitter, ik dank de Vlaamse volksvertegenwoordigers die wel de maturiteit hebben om in de plenaire vergadering een debat te kunnen en durven voeren.

Mijnheer Schiltz, ik wil fundamenteel op uw laatste opmerking ingaan. U zegt eigenlijk dat het Reglement van het Vlaams Parlement voor niets dient. In de commissie stemmen 15 Vlaamse volksvertegenwoordigers. Ik ga ervan uit dat er nog Vlaamse volksvertegenwoordigers met een mening zijn, namelijk de 109 anderen. Misschien willen zij ook stemrecht met betrekking tot een bepaald voorstel van resolutie. Als u daar standaard van uitgaat als iets in de commissie is afgekeurd, vindt u eigenlijk dat die 109 anderen theoretisch of in de praktijk niet meer het recht hebben zich hierover uit te spreken. Ik vind het ons basisrecht om dit hier voor te leggen. Het is uiteraard het recht van de Vlaamse volksvertegenwoordigers om dit af te keuren. Daar wil ik niets tegen inbrengen. Wat u nu stelt, is echter dat u niet wilt meegaan in de gedachtegang dat iets wat in de commissie is afgekeurd, in een plenaire vergadering opnieuw aan bod zou moeten komen. Dat is voor mij parlementair-democratisch te kort door de bocht. Ik vind het onze plicht dat hier te bespreken.

Inhoudelijk wil ik me aansluiten bij het laatste argument. Wie het verslag goed heeft gelezen, weet dat enkele Vlaamse volksvertegenwoordigers die hier aanwezig zijn, er in de commissie bij waren en toen wel degelijk hun waardering hebben uitgesproken voor het werkstuk dat op tafel lag, maar die om een of andere reden, bijvoorbeeld omdat het van de oppositie kwam, hebben beslist het niet goed te keuren.

De voorzitter: Wij stemmen nu bij zitten en opstaan over het al dan niet aanvatten van de bespreking.

De volksvertegenwoordigers die de bespreking wensen aan te vatten, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die de bespreking niet wensen aan te vatten, drukken op 'Ik blijf zitten'.

De bespreking wordt niet aangevat.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Manuela Van Werde, Joke Schauvliege, Jean-Jacques De Gucht, Sarah Smeyers, Vera Jans en Katja Verheyen over de veiligheid en de erfgoedwaarde van historische liften – 697 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van Manuela Van Werde, Joke Schauvliege, Jean-Jacques De Gucht, Sarah Smeyers, Vera Jans en Katja Verheyen over de veiligheid en de erfgoedwaarde van historische liften.

De bespreking is geopend.

Mevrouw Van Werde heeft het woord.

Manuela Van Werde (N-VA): Collega's, ik vermoed dat iedereen van ons zich wel een beeld kan vormen bij liften met historische waarde. Dat zijn die oude exemplaren met open schachten, met schaardeuren en een houten kooi, met een typische stijl. Ze werden vaak ontworpen in de stijl van het gebouw. Het zijn staaltjes van vakmanschap. Het merendeel van die oude liften wordt nog dagelijks gebruikt, want ze zijn veilig. Er zijn namelijk geen ongevallen bekend met dit soort liften. Maar alle liften gebouwd voor 1958 moeten voor 31 december 2022 aangepast worden aan de veiligheidsnormen, of ze worden afgekeurd en buiten werking gesteld.

Het probleem bij liften met historische waarde is het verzoenen van de veiligheidsnormen met de erfgoedwaarde. Zo'n lift zou aangepast moeten kunnen worden zonder het uitzicht ervan te veranderen. Dat gebeurt momenteel niet. Bijna alle eigenaars willen hun oude exemplaren behouden omdat dit een meerwaarde is voor hun eigendom. Daarom hebben ze een aanpassing ook keer op keer uitgesteld. Laten we realistisch zijn: dat gebeurde ook wegens de financiële implicaties van het aanpassen of vervangen van zo'n lift.

Maar de tijd dringt. Het uitgangspunt van dit voorstel van resolutie is dus die naderende deadline van 2022, die honderden liften met historische waarde stil dreigt te leggen. Als er op de verschillende beleidsniveaus van dit land niet snel gehandeld wordt, dan dreigt er dus een prachtig stuk erfgoed verloren te gaan.

Veiligheid is een federale bevoegdheid, maar Erfgoed valt onder de deelstaten. Minister Diependaele, bevoegd voor het onroerend erfgoed, heeft na vragen in de commissie Onroerend Erfgoed al contact opgenomen met het federale niveau. Ook het Waalse en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest hebben initiatieven aangekondigd voor het behoud van de liften. In de Kamer heeft minister Pierre-Yves Dermagne, bevoegd voor de economie en het werk, en dus voor de veiligheid, vorige maand op een vraag van mijn goede collega Anneleen Van Bossuyt al geantwoord dat hij 'zal werken' aan een uitstel van de deadline van eind 2022.

Maar – ik zei het ook al in de commissie – de weg is lang en moet op verschillende niveaus bewandeld worden. Daarom vragen we met dit voorstel van resolutie aan minister Diependaele om het overleg met alle bevoegde overheden en met de erfgoedadministraties voort te zetten en om de bestaande en aangekondigde initiatieven in het Waalse en Brusselse Hoofdstedelijke Gewest te onderzoeken. Ten derde vragen we om bij de federale minister van Economie en Werk te pleiten voor ofwel een versoepeling van het koninklijk besluit van 9 maart 2003 betreffende de beveiliging van liften en de termijn van 31 december 2022 voor de keuring en modernisering van historische liften te verlengen, ofwel te pleiten voor het behoud van de datum van 31 december 2022 voor de verplichting om de risicoanalyse – dat is de technische keuring – te kunnen voorleggen,

gecombineerd met de verplichting om de geadviseerde werkzaamheden te laten uitvoeren binnen een vastgelegde tijdspanne.

Punt vier gaat over de keuring, de risicoanalyse dus. De traditionele methode van keuren is niet geschikt voor liften met historische waarde. Er is een alternatieve methode, de Kinneymethode, die wel geschikt is maar bijna nooit wordt toegepast. We vragen in punt vier dus om in overleg met de Federale Regering te zoeken naar manieren om de werking van de subcommissie aan te passen. Die subcommissie is een commissie waarin eigenaars van historische liften terecht kunnen voor een uitzonderingsprocedure. We vragen dus om die werking aan te passen en samen te bekijken hoe de Kinneymethode effectiever in de praktijk gehanteerd kan worden.

In punt vijf vragen we om, in samenwerking met de andere gewestelijke erfgoeddiensten en de federale instanties en partners, op zoek te gaan naar technische oplossingen voor historische liften, zodat ze aan de wetgeving op de veiligheid kunnen voldoen en tegelijk hun erfgoedwaarde kunnen behouden. Het goede nieuws is hier dat er intussen een precedent is: in Oostende is de historische lift in het gebouw Art Dec'Eau veilig aangepast zonder dat het uitzicht is veranderd.

In punt zes vragen we aan minister Diependaele om de lokale besturen, de onroerenderfgoedgemeenten en de intergemeentelijke onroerenderfgoeddiensten aan te moedigen om een inventaris op te maken van liften met erfgoedwaarde op hun grondgebied en deze te ondersteunen.

In punt zeven vragen we informatie te verstrekken aan eigenaars en beheerders van historische liften en een sensibiliseringscampagne voor hen op te starten, zodat ze op de hoogte zijn van het bestaan van de uitzonderingsprocedure en van de alternatieve oplossing, en zodat ze de mogelijkheden van de nieuwe aanpak op basis van de Kinneymethode leren kennen.

Ten slotte vragen we te werken aan een omzendbrief, een draaiboek of een ander referentiedocument waarin de theoretische uitzonderingsmogelijkheden worden opgelijst, zo mogelijk gestaafd met best practices, zodat de beslissende instanties een document ter beschikking hebben dat ze kunnen consulteren bij het nemen van beslissingen.

Collega's, ik heb nog een opmerking. In de tekst is er jammer genoeg een kleine materiële fout geslopen, die pas na de stemming in de commissie werd opgemerkt. Het gaat over punt 3°, b), waar de deadline van 31 december wordt vermeld. Daar moet het jaartal 2021 veranderd worden in 2022, uiteraard. Mijn vraag is dan ook of de plenaire vergadering ermee akkoord kan gaan om dit recht te zetten, bij wijze van een louter technische correctie.

Dan rest mij enkel nog de collega's die hebben meegewerkt aan dit voorstel van resolutie van harte te bedanken voor de constructieve samenwerking.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (CD&V): Ik wil heel kort namens mijn fractie en zeker ook namens mijn collega Joke Schauvliege een paar dingen zeggen over dit voorstel van resolutie over een heel specifiek deeltje van ons onroerend erfgoed. Collega Van Werde heeft al goed geschetst dat de toekomst van deze historische liften onder druk staat. Volgens de thans vigerende regelgeving dienen alle liften die dateren van voor 1958 tegen het eind van volgend jaar aan alle veiligheidsnormen te voldoen. Niemand discussieert over het feit dat ze natuurlijk volledig veilig moeten zijn, maar het is op dit moment wel uiterst moeilijk om die geldende veiligheidsvoorschriften te laten sporen met de esthetische waarde van deze liften.

In dit voorstel van resolutie wijzen we op het feit dat de risicoanalyse die eigenaars moeten laten uitvoeren door een externe dienst voor technische controle, wel een aantal vragen oproept. De standaardmethode is echt wel niet evident toe te passen op die historische liften. Er is dan inderdaad wel een uitzonderingsprocedure voorzien waarop de eigenaars van die liften een beroep kunnen doen, maar we stellen vast dat daar toch weer bijzondere controlemechanismes op worden losgelaten.

De alternatieve procedures kunnen worden ingeschakeld, maar ook dan is de technische controle vaak bijzonder streng. Het resultaat van dat alles is dat we het als indieners noodzakelijk vonden om iets te doen en de nodige initiatieven te nemen zodat die historische liften niet zouden verdwijnen of volledig buiten gebruik zouden raken.

Concreet vragen wij met dit voorstel van resolutie aan de regering om het overleg met alle bevoegde overheden dat er momenteel is voort te zetten en zeker ook om de initiatieven die reeds genomen werden of die op stapel staan in andere gewesten te onderzoeken. Belangrijk is ook – en het werd reeds aangehaald – dat we bij de federale minister zullen nagaan welke versoepelingen er kunnen worden aangebracht in de bestaande regelgeving en hoe we ervoor kunnen zorgen dat we die alternatieve methode effectiever in de praktijk kunnen toepassen.

Als indieners pleiten wij ook voor het opstellen van een referentiedocument. Zie het als een omzendbrief of een draaiboek waarin we de theoretische uitzonderingsmogelijkheden oplijsten en verduidelijken met best practices. Daarnaast vragen we om op zoek te gaan naar technische oplossingen voor de historische liften, zodat ze aan de wetgeving met betrekking tot de veiligheid kunnen voldoen en tegelijkertijd hun erfgoedwaarde kunnen behouden.

Met dit voorstel van resolutie willen we een bijdrage leveren aan het behoud van een heel specifiek deel van ons onroerend erfgoed. Zoals collega Van Werde ook zei, werd dit voorstel van resolutie in onze commissie eenparig aangenomen. We hopen dat het ook in deze plenaire vergadering op ieders instemming zal kunnen rekenen.

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Zoals we ondertussen al weten, hebben we een liftenpatrimonium dat uniek is in de wereld. We hebben achter de gevels van oude appartementsgebouwen pareltjes van antieke liften met prachtige gietijzeren kooien en van die sierlijke harmonicahekjes. Die liften zijn geen saaie blikken dozen om je van verdieping 1 naar verdieping 2 te brengen. Neen, het zijn kleine tijdachines die ons een blik gunnen in ons verleden. Het zijn kortom, collega's, kleine stukjes erfgoed die we moeten koesteren. We moeten ze beschermen en niet, zoals spijtig genoeg in andere Europese landen, vervangen door moderne exemplaren.

En natuurlijk en uiteraard worden die liften aan zware controles onderworpen. Een ritje met de lift mag nog zo nostalgisch zijn, het is niet de bedoeling om nostalgisch van de hoogste verdieping naar beneden te tuimelen. Er worden dus risicoanalyses uitgevoerd en wanneer die niet goed zijn, moet die lift worden gerenoveerd of gemoderniseerd. Dat is normaal, maar moderniseren is geen synoniem voor vervangen. Renoveren mag niet betekenen dat het historisch karakter van deze magnifieke liften verloren gaat. En toch is dat wat vandaag dreigt te gebeuren terwijl er perfecte oplossingen bestaan die zowel de veiligheid als de bescherming van hun historische waarde garanderen.

De voorgaande sprekers en collega's hebben al perfect geduid wat er inhoudelijk staat te gebeuren. Ik zal dat hier niet meer herhalen. Ik ben blij met het voorstel

van resolutie, voornamelijk ook in naam van mijn goede collega Jean-Jacques De Gucht. Ik denk dat we veilig in ons verleden kunnen vertoeven zonder van de vijfde verdieping naar beneden te vallen.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

VASTE NATIONALE CULTUURPACTCOMMISSIE

Verkiezing van twee plaatsvervangende leden

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is overeenkomstig artikel 22, tweede lid, van de wet van 16 juli 1973 waarbij de bescherming van de ideologische en filosofische strekkingen gewaarborgd wordt, de verkiezing van twee plaatsvervangende leden van de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie, ter vervanging van de heren Duncan Braeckevelt, ontslagnemend, destijds verkozen op voordracht van de N-VA-fractie, en Bartold Maréchal, ontslagnemend, destijds verkozen op voordracht van de VB-fractie.

Bij brief van 17 maart 2021 draagt de heer Wilfried Vandaele, voorzitter van de N-VA-fractie, de heer Laurens Verrelst voor als plaatsvervangend lid.

Bij brief van 22 maart 2021 draagt de heer Chris Janssens, voorzitter van de VB-fractie, de heer Nemo Geeraert voor als plaatsvervangend lid.

Vraagt iemand hieromtrent het woord? *(Neen)*

Aangezien het aantal kandidaten overeenstemt met het aantal toe te wijzen plaatsen, verklaar ik de heren Laurens Verrelst en Nemo Geeraert verkozen tot plaatsvervangend lid van de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie.

Ze zullen eerstdaags worden uitgenodigd om in mijn handen de voorgeschreven eed af te leggen.

MOTIE van Anke Van dermeersch, Ilse Malfroot, Immanuel De Reuse, Adeline Blancquaert, Wim Verheyden en Chris Janssens tot onderzoek door het Rekenhof naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het subsidie-instrument

– 736 (2020-2021) – Nr. 1

MOTIE van Jos D'Haese, Tom De Meester, Lise Vandecasteele en Kim De Witte tot onderzoek door het Rekenhof naar de toekenning en opvolging van subsidies van de Vlaamse overheid aan Let's Go Urban Academy, A Woman's View, WannaCatch en WannaWork

– 738 (2020-2021) – Nr. 1

Voorstellen tot aanvulling van de agenda

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Chris Janssens bij motie van orde een voorstel gedaan tot aanvulling van de agenda met de motie van Anke Van dermeersch, Ilse Malfroot, Immanuel De Reuse, Adeline Blancquaert, Wim Verheyden en Chris Janssens tot onderzoek door het Rekenhof naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het subsidie-instrument.

De heer Jos D'Haese heeft bij motie van orde een voorstel gedaan tot aanvulling van de agenda met de motie van Jos D'Haese, Tom De Meester, Lise Vandecasteele en Kim De Witte tot onderzoek door het Rekenhof naar de

toekenning en opvolging van subsidies van de Vlaamse overheid aan Let's Go Urban Academy, A Woman's View, WannaCatch en WannaWork.

We behandelen beide voorstellen tot aanvulling van de agenda samen.

Vraagt iemand het woord over de aanvulling van de agenda?

Mevrouw Van dermeersch heeft het woord.

Anke Van dermeersch (Vlaams Belang): Voorzitter, ik had inderdaad deze motie tot onderzoek door het Rekenhof naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het subsidie-instrument hier vandaag behandeld willen zien. Door de zaak-El Kaouakibi wil de bevolking heel graag duidelijkheid over hoezeer het subsidiebeleid in Vlaanderen ontspoord is. Er is een hele vaudeville van verklaringen in de media aan de gang die maar blijft duren. Iedereen wil nu zo snel mogelijk duidelijkheid en transparantie. Daarom vragen wij hier vandaag om de motie te kunnen bespreken in deze plenaire vergadering.

Die motie moet leiden tot een onderzoek door het Rekenhof van het subsidiebeleid van de Vlaamse Regering of van het subsidiebeleid van Vlaanderen in het algemeen. Een dergelijk onderzoek door het Rekenhof naar de subsidieprocedures die hier gelden, kan de efficiënte inzet van overheidsmiddelen en subsidies bevorderen en misbruik daarvan helpen te voorkomen. Dat willen we liefst zo snel mogelijk. Wanneer we deze motie vandaag op de agenda zetten en bespreken, in de hoop dat ze wordt goedgekeurd, kan het Rekenhof zo snel mogelijk beginnen met toch wel een hele grote taak.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord?

Neen? (*Opmerkingen van Jos D'Haese*)

Excuseer, collega D'Haese, u bent zo rustig vandaag, vandaar dat ik u niet had opgemerkt.

De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Dat is omdat de heer De Meester even mijn plaats had ingenomen.

De voorzitter: Wablieft?

Jos D'Haese (PVDA): Niets. (*Gelach*)

Ik licht gewoon even kort toe. We hebben eergisteren aangekondigd dat we het Rekenhof willen vragen om een onderzoek te doen op alle verschillende niveaus waarop er subsidies zijn toegekend aan organisaties van mevrouw El Kaouakibi. Ik had al gezegd dat we dat normaal gezien via de geijkte procedure wilden doen, maar aangezien er hier al een voorstel werd ingediend, dacht ik dat het beter was om aan te sluiten.

We denken dat het voorstel dat het Vlaams Belang heeft ingediend een voorstel is dat de vis verdrinkt, dat alle subsidies ineens wil gaan organiseren en dat daardoor ook alle organisaties die subsidies gebruiken en gesubsidieerd worden, verdacht probeert te maken. Ik denk dat dat een slecht idee is.

Daarom hebben we een ander voorstel, een voorstel dat zeer precies gaat zoeken naar de vier organisaties waarvan we weten dat Vlaanderen er geld aan heeft gegeven. U hebt ze daarnet genoemd. We willen dat het Rekenhof daar gaat kijken hoe de toekenning, het gebruik en de controle van die subsidies verlopen is. Daar waar er vandaag onderzoeken zijn geweest, brengen die toch heel wat

zaken aan het licht die, wanneer ze bevestigd worden, problematisch zijn. Ik denk dat het nodig is dat daar ook op Vlaams niveau de laatste steen over wordt bovengehaald.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

Dan stemmen we nu bij zitten en opstaan over de voorstellen tot aanvulling van de agenda.

De volksvertegenwoordigers die de voorstellen tot aanvulling van de agenda wensen aan te nemen, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die de voorstellen tot aanvulling van de agenda niet wensen aan te nemen, drukken op 'Ik blijf zitten'.

De voorstellen tot aanvulling van de agenda zijn aangenomen. Dan stel ik voor dat de motie van Anke Van dermeersch, Ilse Malfroot, Immanuel De Reuse, Adeline Blancquaert, Wim Verheyden en Chris Janssens tot onderzoek door het Rekenhof naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het subsidie-instrument en de motie van Jos D'Haese, Tom De Meester, Lise Vandecasteele en Kim De Witte tot onderzoek door het Rekenhof naar de toekenning en opvolging van subsidies van de Vlaamse overheid aan Let's Go Urban Academy, A Woman's View, WannaCatch en WannaWork onmiddellijk worden behandeld.

Is het parlement het daarmee eens? (*Instemming*)

Het incident is gesloten.

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde zijn de motie van Anke Van dermeersch, Ilse Malfroot, Immanuel De Reuse, Adeline Blancquaert, Wim Verheyden en Chris Janssens tot onderzoek door het Rekenhof naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het subsidie-instrument en de motie van Jos D'Haese, Tom De Meester, Lise Vandecasteele en Kim De Witte tot onderzoek door het Rekenhof naar de toekenning en opvolging van subsidies van de Vlaamse overheid aan Let's Go Urban Academy, A Woman's View, WannaCatch en WannaWork.

De bespreking is geopend.

Mevrouw Van dermeersch heeft het woord.

Anke Van dermeersch (Vlaams Belang): Mijn collega's en ik hebben deze motie tot onderzoek door het Rekenhof naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het subsidie-instrument inderdaad ingediend zoals ik al zei door de zaak-El Kaouakibi die onlangs aan het licht kwam. We willen de bevolking zo snel mogelijk duidelijkheid geven in welke mate het subsidiebeleid in dit land, in Vlaanderen ontspoord is, als dat zo is.

De voorbije maanden klaagden wij met Vlaams Belang al in diverse parlementen en commissies aan dat er vele niet-transparante subsidiestromen bestaan en dat er ook een gebrek aan controle is op de bestaande subsidies die uitgekeerd worden. We stellen met Vlaams Belang al heel lang vast dat er veel Vlaams belastinggeld wegvloeit naar schimmige projecten en vzw's met vaak een linkse en multiculturele agenda. Daarom vragen wij vandaag om deze motie die wij voorleggen goed te keuren. Die zal dan zorgen dat het Rekenhof het subsidiebeleid van de Vlaamse Regering onderzoekt.

Nu, dit jaar, in 2021, wordt voor 13,3 miljard euro aan subsidies gespendeerd. Dat is bijna een derde van de totale Vlaamse begroting. Het zijn niet allemaal

subsidies aan vzw's en privépersonen, laat dat duidelijk zijn. Er zijn heel wat subsidiestromen die bijvoorbeeld naar lokale besturen gaan, en dat is uiteraard goed. Maar het zou toch goed zijn om daar een duidelijk beeld over te krijgen, over al die subsidies die overal naartoe gaan. Ik denk dat er dan ook heel dringend nood is aan een externe en onafhankelijke doorlichting van het subsidiebeleid van de Vlaamse Regering. Dit beleid is momenteel eigenlijk allesbehalve transparant, en dat is spijtig. Dat is nogmaals bewezen door de zaak-El Kaouakibi.

In vele domeinen vloeien er subsidies naar vzw's, dat is zo, en zelfs volksvertegenwoordigers hebben daar geen goed zicht op. Wij moeten dikwijls via parlementaire vragen te weten komen hoe het nu juist zit met die subsidies, waar die naartoe vloeien, en hoeveel ze bedragen. Nochtans hebben wij als leden van het Vlaams Parlement recht op die informatie, en ook burgers hebben recht op openheid over de inzet van publieke middelen van hun betaald belastinggeld, uiteraard. Dat is een kerntaak van de Vlaamse Regering, om te zorgen dat die transparantie er is.

Daarnaast is er ook de samenhang van subsidies tussen de verschillende overheden – lokaal, regionaal, federaal – die onvoldoende in kaart gebracht is. Het zou goed zijn om daar een heel mooi overzicht van te hebben, want dat is toch belangrijk, denk ik. Nu, een onderzoek door het Rekenhof naar die subsidieprocedures kan de inefficiënte inzet van overheidsmiddelen die er eventueel zou zijn, ook aan het licht brengen, en ook misbruik helpen voorkomen.

Onze motie vraagt een onderzoek door het Rekenhof naar de doelmatigheid van de inzet van subsidies als beleidsinstrument, niet de subsidies en de inhoudelijke politieke beslissing daarover, maar de subsidie als beleidsinstrument. Concreet vraag ik met de motie aan het Rekenhof om de toekenningsprocedure van de subsidieverstrekkings te evalueren, en de legimitatie van de Vlaamse overheid in het verstrekken van subsidies te onderzoeken aan de hand van beleidsdoelstellingen. Daarnaast vragen we ook om de criteria voor de evaluatie van gesubsidieerde programma's onder de loep te nemen. De onderzoeksconclusies die we dan zullen krijgen, kunnen dan aangewend worden om het subsidiebeleid hier in Vlaanderen te verbeteren, en vanzelfsprekend ook de gevaren van misbruik en inefficiënte inzet van overheidsmiddelen tegen te gaan.

Tot slot vraag ik in de motie om de kwaliteit van het subsidiebeleid per departement te evalueren, en dan per departement een doorlichting uit te voeren naar de toegekende subsidies.

Ik hoop dat de regeringspartijen met de zaak-El Kaouakibi ondertussen hun les geleerd hebben en bereid zijn om hier deze motie goed te keuren, om samen met zijn allen klaarheid te scheppen, door in te stemmen met een onafhankelijk onderzoek door het Rekenhof, zoals ik vraag in deze motie. Het Rekenhof is hiervoor bevoegd. Het is in het algemeen bevoegd voor de goede besteding van overheidsmiddelen en het gevoerde beheer. Het kan onderzoeken uitvoeren om parlementen in te lichten over de wijze waarop overheidsdiensten en -middelen beheerd worden.

Het Rekenhof oefent die controletaak, net als de andere taken, op eigen initiatief uit. Maar er is een algemeen principe dat zegt dat het Rekenhof onafhankelijk is en die onafhankelijkheid wordt gewaarborgd. De objectiviteit en onpartijdigheid van haar controles zijn daarom zeer gekend. Nu, de wetgever heeft ook wel voorzien dat het parlement het recht heeft – wij kunnen dat dus vragen – ter verbetering van de informatiestromen die wij nodig hebben. We kunnen het Rekenhof dus speciale onderzoeken opdragen, en dat is waar wij hier, met deze motie, een beroep op zouden doen.

In concreto vragen we in een aantal overwegingen aan het Rekenhof of zij ten eerste de toekenningsprocedure van de subsidieverstrekking evalueren, de legitimatie van de Vlaamse overheid in het verstrekken van subsidies onderzoekt aan de hand van de geformuleerde beleidsdoelstellingen, en criteria voor de evaluatie van gesubsidieerde programma's onder de loep neemt. De conclusies uit dit onderzoek kunnen we dan aanwenden om het subsidiebeheer en het subsidiebeleid te verbeteren. Per departement vragen we de kwaliteit van het subsidiebeleid te evalueren. Deze reflectie beoogt dan de vraag te beantwoorden in hoeverre de inzet van de subsidie-instrumenten, alsmede de daarmee samenhangende uitgaven, doeltreffend en doelmatig zijn.

Ten derde vragen we per departement ook een doorlichting uit te voeren naar de toegekende subsidies, waaruit dan blijkt welke beleidsdoelstellingen worden verwezenlijkt door de inzet van dat subsidie-instrument, en waarom het subsidie-instrument een effectief middel is om beoogde beleidsdoelstellingen te verwezenlijken en andere niet. Welke overwegingen werden gemaakt in de toekenning van de subsidie, en welke instrumenten worden ingezet om de beleidsdoelstelling te evalueren?

U merkt het, wij vragen een heel algemene doorlichting, een grote doorlichting van alle subsidiestromen, het subsidie-instrument an sich. Maar dat is dus een heel groot werk, dit in tegenstelling tot de motie tot onderzoek die hier is neergelegd door de partij de PVDA, maar dat zullen ze zelf toelichten. Zij willen zeer specifiek de Let's Go Urban Academy, A Woman's View, WannaCatch en WannaWork laten doorlichten en bestuderen door het Rekenhof. Maar wij als het Vlaams Belang denken dat het belangrijk is om al die subsidiestromen, al die subsidie-instrumenten in kaart te brengen, en daar dan de nodige conclusies uit te trekken. We hebben dus een breder beeld nodig dan enkel te fixeren op de zaak-El Kaouakibi. Ik denk dat het in ieders belang is dat we dat zo algemeen mogelijk vragen aan het Rekenhof. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Bedankt, voorzitter, ik zal ook onze motie kort toelichten. Ze is niet zo heel lang, dus ik neem aan dat de meeste collega's ze ondertussen hebben doorgenomen. Ik moet de hele zaak die tot deze moties leidt niet samenvatten, denk ik. Er is op heel veel verschillende beleidsdomeinen geld gegeven, subsidies gegeven aan organisaties van mevrouw El Kaouakibi. En dat hoeft niet altijd verkeerd te zijn, maar toch. Op een aantal niveaus is daar sprake van vermoedelijk misbruik; er zijn toch wel redelijk sterke indicaties.

Ook Vlaanderen heeft redelijk wat geld naar die organisaties laten gaan: 320.000 euro aan investeringssubsidies, en nog een paar honderdduizenden andere subsidies via diverse kanalen. Op dit moment, zo heb ik begrepen, wordt nagegaan of die subsidies effectief correct gebruikt zijn voor de investeringen van het Urban Center en voor andere zaken. Maar wij willen met de PVDA dat ook de toekenning en de controle daarvan onderzocht wordt – een onderzoek naar de verantwoordelijkheid, niet alleen van mevrouw El Kaouakibi en wat zij met haar subsidies doet, maar ook naar hoe dit beleidsniveau subsidies toekent en controleert.

Want er zijn een aantal vragen bij te stellen, en ik noem er maar twee: de investeringssubsidie van 320.000 euro die is uitgekeerd om het Urban Center te bouwen, is toegekend net na een zeer negatieve evaluatie van Let's Go Urban, toen zij een dossier indienden voor cultuursubsidies. Drie jaar nadat die cultuursubsidie is uitgekeerd en nadat die bouwwerf allang is afgerond, zijn er nog altijd geen facturen opgestuurd. Dat zijn toch een aantal eigenaardigheden, en wij stellen ons daar vragen bij.

Daarom vragen wij aan het Rekenhof, zoals voorzien in het reglement, om de wettigheid en de regelmatigheid van het gebruik van overheidsgeld hier te onderzoeken. Het Rekenhof is daar heel goed voor geplaatst, aangezien het onafhankelijk is. En het Rekenhof is er ook goed voor geplaatst, omdat het dat op verschillende niveaus kan doen. En daarom, ik heb het al gezegd, zullen wij die vraag op alle verschillende niveaus waar we subsidies geven, indienen. Het Rekenhof kan dat op die verschillende niveaus onderzoeken en het geheel centraliseren, wat heel belangrijk is.

Ik heb het verschil met de motie van het Vlaams Belang daarnet al toegelicht. Ik denk dat dat duidelijk is. We willen geen heksenjacht op alle verenigingen die één, twee of meer euro's subsidie gebruiken. We willen niet de vis verdrinken, maar hier gericht zoeken naar wat er is misgelopen. Op basis daarvan kunnen we daarna dan uiteraard gaan kijken of dat zich op andere plaatsen ook heeft voorgedaan. Maar als we nu gaan vragen om alles en iedereen te onderzoeken, dan weten we dat het vooral heel lang zal duren voordat we er iets van horen. En we willen snel duidelijkheid kunnen krijgen over óf hier iets is misgelopen en, zo ja, wat we daar dan aan kunnen doen.

De voorzitter: De heer Muyters heeft het woord.

Philippe Muyters (N-VA): Voorzitter, gisteren hebben we in de commissie Financiën en Begroting een zeer goede, diepgaande en lange discussie gevoerd over subsidies in het algemeen, maar uiteraard ook naar aanleiding van het voorval dat wordt geschetst. Ik ben dan ook wat verbaasd dat we nu twee moties krijgen die gisteren niet aan bod zijn geweest.

Maar eerst wil ik iets benadrukken dat gisteren ook aan bod is gekomen. Ook in het verleden is er gesteld dat er problemen zijn in de subsidies en het subsidie-instrument. Die problemen zijn welbekend. In het verleden zijn er daarrond acties genomen door verschillende departementen en verschillende regeringen, zodat er daar al evolutie is.

En zoals gisteren, zeker door minister Diependaele, naar voren is gebracht, heeft deze regering niet gewacht op het geval dat hier geschetst wordt, om acties te nemen. Het is van bij de start van deze regering dat minister Diependaele met deze regering werkt aan een aantal voorstellen tot oplossing voor de gekende problemen in de subsidies. Persoonlijk denk ik dat het beter is om te werken aan oplossingen eerder dan nog maar eens te gaan studeren, zoals het Vlaams Belang voorstelt dat het Rekenhof zou doen.

Mijn fractie ziet wel heil in alles wat de minister naar voren heeft gebracht. Ten eerste, de subsidiedatabank die in kaart brengt welke organisatie van welk departement centen krijgt. Dankzij minister Diependaele, zijn diensten en zijn administratie, is er daarin een enorme versnelling gebeurd. Waar oorspronkelijk werd gedacht dat die databank klaar zou zijn tegen 2023 of 2024, probeert de minister zelfs al in de loop van dit jaar een databank te hebben.

Ten tweede is er, zoals we al hebben besproken in de commissie Financiën en Begroting lang vóór het uitbreken van het schandaal, een brede heroverweging van alle uitgaven. Die zal nagaan of de uitgaven die in Vlaanderen gebeuren, efficiënt gebeuren en goed gebeuren. Een van die uitgaven daarin, een belangrijke uitgave, is de uitgave van de subsidies. Dit wás voorzien, dit is voorzien en dit wordt ook uitgevoerd. De administraties zijn daarvoor aan het werk. Ze worden daarin bijgestaan door mensen die daar iets van kennen en daarbij kunnen helpen. Op die manier zal de heroverweging van de uitgaven gebeuren.

Een belangrijk derde punt is dat je ook nog in de diepte kunt gaan. In het Engels noemen we dat de 'spending reviews', of de grondige uitgavendoorlichting, die op

verschillende uitgaven kan gebeuren. Er is er ooit al eens een gebeurd op de dienstencheques. Maar het is duidelijk de bedoeling – dat staat in het regeerakkoord en is ook al verschillende keren naar voren gebracht in de begrotingsbesprekingen – dat we daarin verder gaan en dat we die 'spending reviews', die diepgaande doorlichting, ook op andere uitgaven kunnen doen en dus ook op subsidies.

Dat zijn drie belangrijke instrumenten, die al lang in de steigers staan en die in uitvoering zijn.

Daarnet, tijdens deze plenaire vergadering, heeft minister Somers nog eens uitdrukkelijk gezegd wat hij naar de lokale besturen wil doen. Hij heeft daar een aantal acties voor ondersteuning en oplossingen voor de lokale besturen, nota bene iets wat het Rekenhof niet kan nazien. Het is immers niet de taak van het Rekenhof om subsidies van lokale besturen in kaart te brengen en te bekijken, dat is niet de opdracht van het Rekenhof.

Samenvattend, er zijn heel wat acties van de Vlaamse Regering en de ministers, punten die gisteren heel duidelijk en uitvoerig aan bod zijn gekomen in de commissie. Ik zeg het graag nog eens: het is spijtig dat het Vlaams Belang de inhoud van zijn motie gisteren niet aan bod heeft gebracht, het was daar in de discussie zeker op zijn plaats geweest. Goed, iedereen beslist zelf wanneer hij wat in bespreking brengt. Het is dus nu. Wat mijn fractie betreft: wij vinden dat de ministers in dezen de juiste acties ondernemen. Nu een onderzoek gaan doen, lijkt me een stap terug in plaats van een stap vooruit. Wij zullen daarom de motie van het Vlaams Belang niet ondersteunen.

Wat de motie van de PVDA betreft, kan ik u zeggen dat minister Diependaele de opdracht heeft gegeven aan de Inspectie van Financiën om al die subsidiestromen naar die verschillende vzw's die jullie vragen, te controleren. De inspectie is een onafhankelijk orgaan en zal dat op een goede manier doen. Ik kan me niet inbeelden dat twee parallelle onderzoeken – van de inspectie en van het Rekenhof – nuttig zijn. Daarom zullen we ook die motie niet kunnen ondersteunen.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Collega Muyters, ik wil u gewoon wijzen op het Reglement van het Vlaams Parlement. Dat bepaalt in artikel 96 dat moties over onderzoeken door het Rekenhof rechtstreeks beraadslaagd worden in de plenaire vergadering. Dat komt dus niet aan bod in commissies van dit parlement. Indien men een dergelijke motie indient, is het vrij zinloos om daar eerst over te debatteren in de commissie als dat debat nadien, een dag later, ook nog eens in de plenaire vergadering wordt gevoerd. Als dat een reden zou zijn om inhoudelijk tegen de motie te stemmen, zou ik dat heel erg betreuren. Procedureel gezien hebben wij de enige juiste weg gevolgd.

De voorzitter: De heer Muyters heeft het woord.

Philippe Muyters (N-VA): U moet goed luisteren naar wat ik zeg. Ik zei dat de inhoud van de motie gisteren in de commissie echt op zijn plaats was geweest in de discussie, maar dat u uiteraard zelf kiest op welke manier en waar de bespreking plaatsvindt. Dan heb ik inhoudelijk toegelicht waarom we de motie niet steunen. Het is helemaal niet procedureel, collega. Ik heb de motie inhoudelijk weerlegd. In zo'n goede discussie als we gisteren hadden, kon dat punt toch naar voren worden gebracht?

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Ik sluit me in grote lijnen aan bij de heer Muyters. Eigenlijk hebben we deze discussie gisteren in het lang en het breed gevoerd in de commissie Algemeen Beleid. We hebben de 'tour de table' gedaan van alle nieuwe instrumenten die door deze regering in werking zullen worden gesteld. Daar hadden we deze affaire niet voor nodig voor het verhogen van de transparantie en outputmeting voor zowat alle uitgaven die de Vlaamse overheid op zich neemt.

Op het gevaar af om in herhaling te vallen, zal ik ze toch nog eens benoemen. Ten eerste is er het subsidieregister, dat transparantie moet bieden, in het bijzonder over de subsidies, maar ook nog over andere uitgaven die de Vlaamse overheid doet. Ik heb gisteren in de commissie al dit voorbeeld gegeven. In de vorige legislatuur heb ik als parlements lid hard gewerkt rond transparantie in de kmo-portefeuille. Ik heb op die manier kunnen aantonen dat als je werkt aan transparantie en die verbetert, dat ook resultaten oplevert in de strijd tegen fraude. Ik denk dat dat 'the way forward' is. Deze regering heeft gekozen voor de aanpak om te werken met een subsidiedatabank, die veel meer transparantie geeft dan we in het verleden al hadden en die de informatie – want de meeste informatie kun je nu al krijgen – bij elkaar brengt en die het mogelijk maakt om goed te kijken welke organisatie welke subsidies krijgt. Ik denk dat met die databank een echte kwantumstap vooruit zal worden gezet in de komende maanden en jaren. We hadden die affaire dus niet nodig om tot die conclusie te komen.

Ten tweede zullen we ook een outputmeting doen. Dat is de brede heroverweging. Er is hier ook al breed besproken, zowel in de plenaire vergadering als in de commissie, hoe die in haar werk zal gaan. Dat is baanbrekend werk, komende uit Nederland, dat daarin ook een wat langere traditie heeft – niet zo lang, enkele jaren. Maar we nemen toch een aantal aspecten van hen over en we rollen die ook uit in de Vlaamse administratie. Ik stel trouwens vast dat ook de Federale Regering die aanpak ondertussen heeft overgenomen, omdat ze daar ook wel brood in ziet. Als er dan bepaalde conclusies uit die outputmeting komen, kunnen we inzoomen met wat men in het Engels de 'spending reviews' noemt, de uitgavendoorlichtingen.

Dat is het pakket dat de regering op tafel gelegd heeft. Dat is echt een baanbrekend pakket. Ik heb er gisteren nog één aspect aan toegevoegd, omdat ik vond dat het ontbrak in de hele transparantieoefening, namelijk de relance-middelen. Daarvoor was er nog geen controlemechanisme voorzien. Dat voorstel hebben we als meerderheid zelf op tafel gelegd, om ook daarrond de transparantie te verhogen en als parlement ons werk te doen en onze controlerende taak ten volle waar te maken.

Ik denk dat we nu onze energie in heel dat pakket aan maatregelen moeten stoppen. We moeten die goed uitrollen. En dan kunnen we echt een kwantsprong maken op het vlak van transparantie, outputmeting, controle van subsidies en uitgaven bij de Vlaamse overheid.

En wat specifiek de zaak van mevrouw El Kaouakibi betreft, heeft collega Muyters terecht aangegeven dat alle onafhankelijke inspectieverslagen zullen worden bekeken, om tot een goede analyse te komen van wat daar gebeurd is.

Voilà, daarmee heb ik in het kort en in het breed, met niet te veel herhalingen ten aanzien van wat gisteren gezegd is, ons standpunt gegeven in deze materie op het vlak van transparantie bij subsidies in de Vlaamse overheid.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Voorzitter, collega's, aangezien ik de zoveelste in de rij ben, zal ik nog minder in herhaling proberen te vallen. Maar ik

sluit me volmondig aan bij collega Muymers en collega Van Rompuy. Ik haal ook aan dat mijn collega Maurits Vande Reyde bovendien al tig initiatieven heeft genomen om talrijke subsidies in diverse departementen in kaart te proberen brengen.

De plejade aan initiatieven die u net allemaal hebt vernomen, wijzen op een allesbehalve pro forma, maar zeer doorleefde en gemeente intentie en inspanning om tot concrete resultaten te komen, om op basis van maximale transparantie ons beleid te kunnen voeren.

Wat het Vlaams Belang eigenlijk vraagt, is om een effectiviteitsstudie uit te voeren over het ganse beleid. Want subsidiëring zit in tal van domeinen. Mijn voorstel zou dus uiteraard zijn om eerst de subsidiedatabank af te wachten, en op basis van die databank bijkomende onderzoeken te vragen waar nodig. En tegen dan zullen wij ongetwijfeld ook al de resultaten van het gerechtelijk onderzoek kunnen zien binnenkomen, of toch een deel daarvan.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Collega Muymers, collega Van Rompuy, collega Schiltz, collega Van dermeersch, gisteren hebben we een heel breed debat gehad in de commissie Algemeen Beleid en Financiën. Ik zal eerst ingaan op de inhoud die de collega's van het Vlaams Belang op tafel hebben gelegd. Ik was daar wat ontgoocheld over. Ik vind dat het heel breed is geformuleerd. Het lijkt alsof jullie wat in De Tijd heeft gestaan – het zogenaamde raamwerk vanuit het departement Financiën en Begroting met als titel '13 en zoveel miljard euro subsidies' –, in de motie tot onderzoek aan het Rekenhof hebben gelegd.

De rapporten van het Rekenhof, dat toch de begrotingswaakhond van het parlement is, zijn heel concreet en gaan heel diep. Alles van de begroting wordt in ogenschouw genomen, maar ook bij de rekening zitten er verslagen van het Rekenhof. Tussentijds maakt het Rekenhof ook nog eens concrete audits waarbij het uitgaven toetst. Je kunt het zelfs lezen als een soort van spending reviews avant la lettre, waarbij heel specifiek naar bepaalde uitgaven wordt gekeken en waarbij administraties of derden worden bevraagd over de manier waarop het geld wordt ingezet.

Parlementaire controle ligt ook mij na aan het hart. Het parlement heeft niet altijd zicht op de zaken en dat klopt, maar parlementsleden hebben ook een opdracht. Die opdracht vind je heel duidelijk terug in het reglement onder het parlementair controlerecht. Ik ben daar zelf een heel grote fan van, niet enkel van het Rekenhof, maar ook van het regelmatig opvragen van dossiers van ministers via de voorzitter van het parlement, het zo beruchte artikel 90, waarbij u allemaal de melding krijgt of de documenten, meestal in vertrouwelijkheid – en dat is jammer – worden neergelegd en waarbij te vaak parlementsleden met de handen op de rug het dossier mogen inkijken, zonder dat ze kopieën of notities mogen maken. Er zijn uitzonderingen, maar ze zijn wat mij betreft te schaars. Ik vind het dus een zeer brede vraag aan het Rekenhof.

Dan kom ik tot de vraag van de PVDA. De argumentatie die jullie op tafel leggen, begrijp ik niet. Uiteraard is wat we gisteren hebben besproken in de commissie een stap vooruit. Dat heb ik gisteren ook gezegd. Een subsidieregister hebben we nodig. Het is ook niet de eerste keer dat we in dit parlement met zaken worden geconfronteerd, zoals we jammer genoeg in de voorbije weken met de zaak-El Kaouakibi worden geconfronteerd.

Naar aanleiding van het voorstel van collega Van Rompuy hadden we het gisteren over Electrawinds. Dat was zowat het eerste schandaal dat ik meemaakte toen ik hier pas begon als parlements lid en daar hebben we toen ook heel wat vragen

over gesteld. Ik begrijp dat jullie proberen te zeggen dat je dat daar allemaal wilt insteken en er dan ook nog eens de Inspectie van Financiën bij wilt betrekken, collega Muyters. U zit in de meerderheid, ik zit in de oppositie, u bent ooit minister geweest, ik nog niet, en de Inspectie van Financiën is eigenlijk werk voor de uitvoerende macht. Af en toe moeten we de voorzitter van het parlement vriendelijk vragen – meestal is ze ons ter wille – of we het advies van de Inspectie van Financiën als oppositie te zien mogen krijgen. Dat krijgen we niet automatisch te zien.

Als je het reglement goed bekijkt en als je ziet waarvoor we het Rekenhof regelmatig bevragen, dan is het Rekenhof als budgettaire waakhond van het parlement echt een gepaste instantie om in opdracht van het parlement na te gaan hoe er met publieke middelen is omgegaan. Dat doen ze op een objectieve manier, want de rapporten van het Rekenhof worden zowel door de meerderheid als door de oppositie in elke discussie gebruikt.

Ik was geschrokken van het antwoord van de minister-president van enkele weken geleden in de plenaire vergadering dat het toch om stevige bedragen gaat: 850.000 euro die vanuit verschillende Vlaamse instrumenten richting verschillende organisaties zijn gegaan. Dan is het niet meer dan logisch dat een parlement vraagt aan zijn budgettaire waakhond, zoals het Rekenhof ook in andere dossiers heeft gedaan, om concreet te bekijken wat er is gebeurd, niet alleen hoe de middelen naar daar zijn gegaan, maar ook wat die middelen hebben opgeleverd op het terrein.

Als parlement kun je dan niet anders dan vragen aan het Rekenhof om die 850.000 euro door te lichten, te bekijken wat daarmee is gebeurd en de impact ervan te meten. Dat zou een logische vraag van een parlement zijn. Met wat de vorige weken naar boven is gekomen, moeten we transparantie brengen met betrekking tot de vele vragen over dit dossier die op dit moment in de samenleving leven.

Het artikel staat in het Reglement van het Vlaams Parlement. Het Rekenhof is er voor het Vlaams Parlement en, bij wijze van spreken, voor alle Vlaamse volksvertegenwoordigers. Het Rekenhof houdt voor ons mee de 'checks and balances' in de gaten. We proberen dat natuurlijk in eerste instantie zelf te doen, maar in dit geval lijkt de vraag van de PVDA om een audit me echt gerechtvaardigd. Het Rekenhof maakt ook uitgaventoetsingen met betrekking tot heel andere dossiers en beleidsdomeinen. We zullen de vraag van de PVDA dan ook steunen. Ik vind het niet meer dan normaal dat een parlement dat zichzelf serieus neemt, hiervoor zijn budgettaire waakhond inschakelt.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Voorzitter, er is in dit debat al veel gezegd, maar ik zal kort het standpunt van de Vooruitfractie toelichten.

Mijnheer Rzoska, ik sluit me grotendeels aan bij wat u hebt gezegd. Ik wil het misschien eerst in het algemeen over subsidies hebben. Dat is een van de belangrijkste zaken die een overheid in de hand heeft. Het is een van de belangrijkste beleidsinstrumenten. Het is cruciaal dat die subsidies goed worden aangewend en dat er controle over is dat de subsidies op een goede manier worden verdeeld en doelmatig worden ingezet.

Mevrouw Van dermeersch, ik zie niet goed in wat de meerwaarde van de motie van het Vlaams Belang is. Als het om de doelmatigheid van subsidies en de controle hierop gaat, ben ik bereid een debat te voeren, maar dan moet het gaan om alle subsidies van de Vlaamse overheid en dus ook over de bedrijfssubsidies, zoals de subsidies aan de regionale luchthavens. Toen ik daarnet uw toelichting

hoorde, dacht ik te mogen interpreteren dat het daar niet per se om te doen is, maar dat het nogal hard om een bepaalde soort subsidies gaat. We moeten een eerlijk debat voeren.

De motie van de PVDA heeft betrekking op een heel concreet dossier. Het Rekenhof kan ons helpen om opheldering te krijgen over wat effectief met die subsidies gebeurt. Ik vind dat een motie die wij zeker zullen steunen. We moeten zeker transparantie krijgen met betrekking tot het concreet dossier van de Vlaamse subsidies die naar Let's Go Urban zijn gegaan.

We zullen tegen de motie van het Vlaams Belang stemmen, maar we zullen de motie van de PVDA wel steunen.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Voorzitter, ik bedank de fracties die de motie zullen ondersteunen, ook voor hun inhoudelijke argumentatie. Dat maakt mijn werk veel gemakkelijker.

Mijnheer Muyters, ik zal mijn uiterste best doen om u over de streep te trekken. Ik ga akkoord met uw argumentatie met betrekking tot de motie van het Vlaams Belang. Dat is een andere discussie. Over een volledige doorlichting van subsidies en dergelijke verschillen we van mening, maar dat is het punt niet. Dat is een andere discussie, maar wat wij voorstellen, is specifiek na te kijken wat hier is gebeurd, inclusief de beslissing over de toekenning, het gebruik en de controle.

Er is een verschil tussen de Inspectie van Financiën en het Rekenhof. De Inspectie van Financiën is minder onafhankelijk dan het Rekenhof. Het Rekenhof heeft meer een ander perspectief. Ik kan daar ook niets aan doen. Dat is geen motie van wantrouwen tegen de Inspectie van Financiën. U weet beter dan ik dat er een verschil is tussen die twee instanties.

Het is op dit moment aan het Rekenhof om dit te doen. Ik wil de parallel trekken met de audit door de Inspectie van Financiën in Antwerpen. Die audit is zeer interessant, maar stopt op het niveau van de politieke verantwoordelijkheden. Die verantwoordelijkheden worden zelfs niet onderzocht. Ik snap dat de meerderheid dat liever niet heeft, maar ik denk dat dit net is wat we hier nodig hebben.

Ik stel voor dat iedereen die met betrekking tot dit dossier effectief transparantie en duidelijkheid wil en die wil dat de potjes open kunnen, onze motie steunt, en dat iedereen die de potjes gedekt wil houden, onze motie kan laten liggen.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Aan de laatste twee sprekers, de fractieleiders van Groen en Vooruit, wil ik even de volgende hypothetische toestand voorleggen. Stel u voor dat de inhoud van de moties vandaag omgekeerd was, dat het Vlaams Belang een motie had ingediend die alleen maar de vzw's van mevrouw El Kaouakibi viseerde en dat de PVDA een motie had ingediend die veel breder ging en voorstelde om het hele plaatje van de subsidies in Vlaanderen eens te bekijken. Ik denk dat die laatste twee fractievoorzitters dan gezegd zouden hebben dat het Vlaams Belang een populistisch spel speelt, een politiek spel speelt, om een politieke tegenstrever te viseren, die dan bovendien ook nog eens van allochtone afkomst, van Marokkaanse origine is, en dat we alleen daarom die motie over de vzw's van mevrouw El Kaouakibi viseren. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

Beeld u dan eens in dat de PVDA gezegd zou hebben: laten we met zijn allen het debat veel breder trekken en niet alleen kijken naar die ene persoon die toevallig

van allochtone origine is en in allerlei fraudeschandalen verwickeld is, maar laten we eens breder kijken in de Vlaamse samenleving of die subsidies in Vlaanderen wel goed besteed worden. Ik denk dat het stemgedrag van die twee partijen, in dit hypothetische geval, net het omgekeerde zou zijn van dat wat ze hier vandaag aankondigen. Ik wil maar zeggen, collega's van Vooruit en Groen, dat u in mijn ogen eerder de indenaar van de moties viseert en beoordeelt dan de inhoud van de motie. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Mevrouw Van dermeersch heeft het woord.

Anke Van dermeersch (Vlaams Belang): Voorzitter, aanvullend bij mijn fractieleider, wil ik inderdaad stellen dat de meerderheid en de linkse oppositie blijkbaar het Rekenhof niet nodig hebben om het subsidie-instrument objectief en onafhankelijk te laten controleren. Ik hoor dat 'men werkt aan oplossingen' maar men heeft geen analyse gemaakt. Men moet een brede analyse maken van het probleem dat nu in één dossier is komen bovendrijven, en dan kan men naar oplossingen zoeken. Men moet niet blind beginnen met het formuleren van oplossingen als het subsidieregister, de brede heroverweging en de spending reviews. Dat kunnen allemaal heel goede instrumenten zijn, maar dat zijn niet de oplossingen voor de problemen die nog niet eens geanalyseerd zijn, die men niet eens wil laten analyseren door het Rekenhof, dat objectief kan controleren.

Bovendien staan alle oplossingen die hier vandaag aangedragen worden – en die dus beter 'zouden' zijn dan die van een onafhankelijk rechtscollege – onder leiding van de minister van Financiën, onder leiding van de meerderheid. Maar de meerderheid bestaat uit diegenen die de subsidies mee hebben goedgekeurd en toegekend aan mevrouw El Kaouakibi, aan haar vzw's enzovoort. Met andere woorden: u hebt hopelijk toch uw les geleerd uit deze zaak-El Kaouakibi? Ik dacht dat u dat gedaan had, maar u weet nog altijd niet dat het vertrouwen in u van de Vlaming geschaad is. De meerderheid wordt niet meer geloofd. Dus worden ook uw oplossingen niet geloofd. Daarom hebben wij allemaal nood aan een onafhankelijke controle door het Rekenhof. En ja, die moet breed geformuleerd zijn. Want wanneer de PVDA, Groen en Vooruit enkel die vzw's van mevrouw El Kaouakibi willen laten controleren en doorlichten, dan vraag ik me het volgende af. Dit ene dossier – de zaak-El Kaouakibi – is komen bovendrijven. Maar als Vlaams Belang zouden wij wel graag eens heel de stal uitmesten en zien of er dan misschien nog andere dossiers komen bovendrijven. Ik durf mijn hand daar niet voor in het vuur te steken.

Mijn vraag is dus: waarom is dat zo erg om die brede formulering nog eens voor te leggen aan het Rekenhof? Waarom mogen die potjes niet geopend worden? Waarom mag de stal niet uitgemest worden? Wij, van het Vlaams Belang, hebben absoluut niets te verbergen. Wie in dit parlement dan wel? *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Muyters heeft het woord.

Philippe Muyters (N-VA): Ik wil even repliceren op wat collega Rzoska naar voren heeft gebracht. Collega Rzoska heeft gezegd dat een rapport van de Inspectie van Financiën niet automatisch aan de leden van het parlement wordt overgemaakt. Ik wil wel zeggen – en ik denk dat ik mag spreken in naam van de leden van de meerderheid – dat wij u zullen steunen om dit rapport, dat door Matthias Diependaele is gevraagd over deze zaak, aan het parlement over te maken, zodat we er allemaal zicht op hebben. En dan kan er nog beslist worden of er verdere stappen nodig zijn. Maar nu twee parallelle onderzoeken voeren, lijkt mij niet efficiënt.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Collega's, ik wil mij toch met klem verzetten tegen de assumptie die collega D'Haese maakt. Hij zegt: 'Wie transparantie wil, keurt mijn voorstel goed.' Zo werkt dat niet. Ik zal zelf wel bepalen waarom ik iets steun of niet steun. Ik zeg klaar en duidelijk: ik wil maximale transparantie. Al jaren strijdt ook mijn fractie ervoor om alle subsidies zo helder mogelijk in beeld te brengen en ook zoveel mogelijk te beperken, om zo weinig mogelijk met subsidies te besturen.

Collega's van het Vlaams Belang, u wilt de stal uitmesten. U wilt weten wat er met al het Vlaamse geld gebeurt. Ik heb een goede tip voor u. Pak de begroting erbij. Die is in Vlaanderen behoorlijk gedetailleerd. Daar zult u al heel veel budgetten en bedragen zien staan, en waaraan die worden besteed. Tweede punt. U zegt dat de analyse niet is gemaakt en dat alles moet worden onderzocht. Dan zullen we zien of er iets boven komt. Dat is een beetje moeilijk. Zo werkt het natuurlijk niet. Maar er is aangekondigd dat alle subsidies in een databank zullen worden verzameld, zodat duidelijk wordt of er verschillende administraties aan eenzelfde entiteit, bedrijf of persoon subsidies geven, en waarvoor ze die geven.

We hebben er gisteren in het debat op gehamerd dat de regering en het parlement er werk van moeten maken om de effectiviteit van subsidies te onderzoeken. Ze moeten met andere woorden nagaan in welke mate een uitgegeven euro ook het verwachte effect resorteert. Nu goed, u kunt zeggen dat ik remedies aan het voorstellen ben nog voor ik de kwaal heb vastgesteld. Ik denk dat dit iets is wat sowieso gezond is en effectief misschien wel een aantal dingen aan het licht zal brengen, dat het ons veel zal leren over hoe we de komende jaren efficiënt en correct met het schaarse budget van de burger kunnen omgaan.

Als u een andere mening hebt over hoe we die transparantie moeten realiseren, dan is dat uiteraard oké. We verschillen van mening. Dat is de essentie van democratie. Maar ik laat mij vandaag niet zeggen wat ik moet stemmen om die transparantie na te jagen. Ik zeg heel duidelijk dat de subsidiedatabank, de rapporten van de Inspectie Financiën, de heroverwegingen en alle instrumenten en middelen en stappen die hier vandaag zijn aangehaald, voor mij meer dan alleen een intentieverklaring zijn, maar een heel duidelijk statement dat het deze meerderheid absoluut menens is om elke steen boven te halen, om in een maximale transparantie te regeren, te besturen en te controleren als parlement.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Zeer kort, voorzitter, en niet meer inhoudelijk. Ik heb begrepen dat het Vlaams Belang in artikel 1 van zijn motie verwijst naar het decreet van 8 juli 2011. Maar ik heb ook begrepen dat dit ondertussen is vervangen door het decreet van 29 maart 2019. Ik weet niet of dit nog moet worden rechtgezet? Ik denk dat dit op dit moment moeilijk kan worden uitgevoerd.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Collega Schiltz, in de plaats van hoog van de toren te blazen over transparantie, zou u misschien vandaag beter onder uw stoel kruipen van schaamte want het is door uw partij, die een kandidaat koopt met 100.000 euro om op een verkiesbare plaats voor het Vlaams Parlement te gaan staan, en vervolgens een veelvoud van haar parlementaire wedde via subsidiefraude binnenhaalt, dat de hele politiek nu al twee maanden lang in een sfeertje zit van 'het zijn allemaal 'kloemelaars', sjoemelaars en fraudeurs'. Bespaar mij dus alsjeblieft uw lessen over transparantie en wees volgende keer misschien gewoon eens consequent en beoordeel uw kandidaten op hun inhoudelijke bagage en niet zozeer op wat ze financieel te bieden of te vragen hebben. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de moties houden.

ONTWERP VAN DECREET over de ondersteuning van de professionele kunsten
– 677 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 9

Artikelsgewijze stemmingen

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 1 tot en met 10.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
66 leden hebben ja geantwoord;
27 leden hebben neen geantwoord;
23 leden hebben zich onthouden.

De artikelen 1 tot en met 10 zijn aangenomen.

De redenen voor onthouding zijn daarnet voldoende toegelicht? (*Instemming*)

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 51, van Elisabeth Meuleman, Gustaaf Pelckmans en Tine Van den Brande, op artikel 11.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
27 leden hebben ja geantwoord;
90 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over artikel 11.

Stemming nr. 3

Ziehier het resultaat:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
67 leden hebben ja geantwoord;
27 leden hebben neen geantwoord;
23 leden hebben zich onthouden.

Artikel 11 is aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 12 tot en met 17.

Stemming nr. 4

Ziehier het resultaat:

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
67 leden hebben ja geantwoord;
27 leden hebben neen geantwoord;
22 leden hebben zich onthouden.

De artikelen 12 tot en met 17 zijn aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 52, van Elisabeth Meuleman, Gustaaf Pelckmans en Tine Van den Brande, tot vervanging van artikel 18.

Stemming nr. 5

Ziehier het resultaat:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
27 leden hebben ja geantwoord;
90 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over artikel 18.

Stemming nr. 6

Ziehier het resultaat:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
67 leden hebben ja geantwoord;
27 leden hebben neen geantwoord;
23 leden hebben zich onthouden.

Artikel 18 is aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 19 en 20.

Stemming nr. 7

Ziehier het resultaat:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
67 leden hebben ja geantwoord;
27 leden hebben neen geantwoord;
23 leden hebben zich onthouden.

De artikelen 19 en 20 zijn aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 53, van Elisabeth Meuleman, Gustaaf Pelckmans en Tine Van den Brande, op artikel 21.

Stemming nr. 8

Ziehier het resultaat:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
27 leden hebben ja geantwoord;
90 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over artikel 21.

Stemming nr. 9

Ziehier het resultaat:

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
67 leden hebben ja geantwoord;
26 leden hebben neen geantwoord;
23 leden hebben zich onthouden.

Artikel 21 is aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 22 tot en met 27.

Stemming nr. 10

Ziehier het resultaat:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
67 leden hebben ja geantwoord;
27 leden hebben neen geantwoord;
23 leden hebben zich onthouden.

De artikelen 22 tot en met 27 zijn aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 54, van Elisabeth Meuleman, Gustaaf Pelckmans en Tine Van den Brande, op artikel 28.

Stemming nr. 11

Ziehier het resultaat:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
27 leden hebben ja geantwoord;
90 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over artikel 28.

Stemming nr. 12

Ziehier het resultaat:

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
67 leden hebben ja geantwoord;

26 leden hebben neen geantwoord;
23 leden hebben zich onthouden.

Artikel 28 is aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 29 tot en met 34.

Stemming nr. 13

Ziehier het resultaat:

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
67 leden hebben ja geantwoord;
26 leden hebben neen geantwoord;
23 leden hebben zich onthouden.

De artikelen 29 tot en met 34 zijn aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 55, van Elisabeth Meuleman, Gustaaf Pelckmans en Tine Van den Brande, op artikel 35.

Stemming nr. 14

Ziehier het resultaat:

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
26 leden hebben ja geantwoord;
90 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over artikel 35.

Stemming nr. 15

Ziehier het resultaat:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
67 leden hebben ja geantwoord;
27 leden hebben neen geantwoord;
23 leden hebben zich onthouden.

Artikel 35 is aangenomen.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 36 tot en met 98.

Stemming nr. 16

Ziehier het resultaat:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
67 leden hebben ja geantwoord;
27 leden hebben neen geantwoord;
23 leden hebben zich onthouden.

De artikelen 36 tot en met 98 zijn aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 17

Ziehier het resultaat:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
67 leden hebben ja geantwoord;
27 leden hebben neen geantwoord;
23 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Manuela Van Werde, Joke Schauvliege, Jean-Jacques De Gucht, Sarah Smeyers, Vera Jans en Katja Verheyen over de veiligheid en de erfgoedwaarde van historische liften – 697 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie, met inbegrip van de technische correctie die mevrouw Manuela Van Werde heeft voorgesteld.

Stemming nr. 18

Ziehier het resultaat:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
117 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

MOTIE van Anke Van dermeersch, Ilse Malfroot, Immanuel De Reuse, Adeline Blancquaert, Wim Verheyden en Chris Janssens tot onderzoek door het Rekenhof naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het subsidie-instrument – 736 (2020-2021) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie tot onderzoek door het Rekenhof.

Stemming nr. 19

Ziehier het resultaat:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
23 leden hebben ja geantwoord;
94 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

**MOTIE van Jos D'Haese, Tom De Meester, Lise Vandecasteele en Kim De Witte tot onderzoek door het Rekenhof naar de toekenning en opvolging van subsidies van de Vlaamse overheid aan Let's Go Urban Academy, A Woman's View, WannaCatch en WannaWork
– 738 (2020-2021) – Nr. 1**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie tot onderzoek door het Rekenhof.

Stemming nr. 20

Ziehier het resultaat:

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
50 leden hebben ja geantwoord;
66 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

**MOTIE van Els Robeyns en Annick Lambrecht tot besluit van de op 18 maart 2021 in commissie gehouden interpellatie door Els Robeyns aan minister Lydia Peeters over de vergroening van De Lijn
– 702 (2020-2021) – Nr. 1**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 21

Ziehier het resultaat:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
27 leden hebben ja geantwoord;
90 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 28 april 2021 om 14 uur in blakende gezondheid.

De vergadering is gesloten.

– De vergadering wordt gesloten om 21.12 uur.

BIJLAGEN

Aanwezigheden

Aanwezig

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyskens, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Johan Deckmyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Filip Dewinter, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloopmans, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Wilfried Vandaele, Lise Vandecasteele, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Maurits Vande Reyde, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Orry Van de Wauwer, Kris Van Dijck, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Bart Van Hulle, Karl Vanlouwe, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Kurt Vanryckeghem, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Afwezig met kennisgeving

Hannelore Goeman, Freya Perdaens: bevallingsverlof;

Ann De Martelaer, Sihame El Kaouakibi, Sarah Smeyers, Steve Vandenberghe: gezondheidsredenen.

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers

Stemming nr.1:

JA-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyskens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde,

Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez

NEEN-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Tom De Meester, Kim De Witte, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Gustaaf Pelckmans, Els Robeyns, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneckhout, Maxim Veys

ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr.2:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Tom De Meester, Kim De Witte, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Gustaaf Pelckmans, Els Robeyns, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneckhout, Maxim Veys

NEEN-stemmen:

Els Ampe, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyn, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceysens, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.3:

JA-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyskens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandepuut, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez

NEEN-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Tom De Meester, Kim De Witte, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Gustaaf Pelckmans, Els Robeyns, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneckhout, Maxim Veys

ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloopmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr.4:

JA-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyskens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandepuut, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez

NEEN-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Tom De Meester, Kim De Witte, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Gustaaf Pelckmans, Els Robeyns, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Maxim Veys

ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Kristof Slagmulder, Klaas Sloopmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr.5:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Tom De Meester, Kim De Witte, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Gustaaf Pelckmans, Els Robeyns, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Maxim Veys

NEEN-stemmen:

Els Ampe, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyskens, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloopmans, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandepuut, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.6:

JA-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyskens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke

De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez

NEEN-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Tom De Meester, Kim De Witte, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Gustaaf Pelckmans, Els Robeyns, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneckhout, Maxim Veys

ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr.7:

JA-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceysens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez

NEEN-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Tom De Meester, Kim De Witte, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Gustaaf Pelckmans, Els Robeyns, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneckhout, Maxim Veys

ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr.8:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Tom De Meester, Kim De Witte, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Gustaaf Pelckmans, Els Robeyns, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneckhout, Maxim Veys

NEEN-stemmen:

Els Ampe, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyskens, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Kerkels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.9:

JA-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyskens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Kerkels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter

Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez

NEEN-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Tom De Meester, Kim De Witte, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Gustaaf Pelckmans, Els Robeyns, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneckhout, Maxim Veys

ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr.10:

JA-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceysens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez

NEEN-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Tom De Meester, Kim De Witte, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Gustaaf Pelckmans, Els Robeyns, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneckhout, Maxim Veys

ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr.11:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Tom De Meester, Kim De Witte, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Gustaaf Pelckmans, Els Robeyns, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Maxim Veys

NEEN-stemmen:

Els Ampe, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyskens, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfoort, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.12:

JA-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyskens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez

NEEN-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Tom De Meester, Kim De Witte, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Gustaaf

Pelckmans, Els Robeyns, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneekhout, Maxim Veys

ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr.13:

JA-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceysens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez

NEEN-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Tom De Meester, Kim De Witte, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Gustaaf Pelckmans, Els Robeyns, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneekhout, Maxim Veys

ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr.14:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Tom De Meester, Kim De Witte, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Gustaaf Pelckmans, Els Robeyns, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen,

Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneckhout, Maxim Veys

NEEN-stemmen:

Els Ampe, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyskens, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloopmans, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.15:

JA-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyskens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez

NEEN-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Tom De Meester, Kim De Witte, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Gustaaf Pelckmans, Els Robeyns, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneckhout, Maxim Veys

ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter,

Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr.16:

JA-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceysens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez

NEEN-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Tom De Meester, Kim De Witte, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Gustaaf Pelckmans, Els Robeyns, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Maxim Veys

ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr.17:

JA-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceysens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter

Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez

NEEN-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Tom De Meester, Kim De Witte, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Gustaaf Pelckmans, Els Robeyns, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneckhout, Maxim Veys

ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr.18:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyskens, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Kerkels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.19:

JA-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter,

Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyskens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Tom De Meester, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez

Stemming nr.20:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Chris Janssens, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Gustaaf Pelckmans, Leo Pieters, Els Robeyns, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Els Ampe, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyskens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van

der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez

Stemming nr.21:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Tom De Meester, Kim De Witte, Caroline Gennez, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Gustaaf Pelckmans, Els Robeyns, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Maxim Veys

NEEN-stemmen:

Els Ampe, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyskens, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters